

Pénzügyi Hírlevél

Pénzügyi Hírlevél

XIV. évfolyam • 1. szám • 2021

2021. április 1.
Megjelenik negyedévente

Felelős szerkesztő
Dr. Lámfalusi Iboya

Szerzők
Illés Ivett
illes.ivett@aki.gov.hu
Péter Krisztina
peter.krisztina@aki.gov.hu

Kiadó

Agrárközgazdasági Intézet
Nonprofit Kft.

Elérhetőségek
H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: (+36 70) 501-0446
Fax: (+36 1) 217-8111
<https://aki.gov.hu>
aki@aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

Tartalomjegyzék

Összefoglaló	3
Summary	4
Módszertani megjegyzések	5
Agrár- és vidékfejlesztési támogatások	6
Közvetlen termelői támogatások	9
Vidékfejlesztési és halászati programok	10
Piaci és egyéb támogatások	12
Nemzeti támogatások	13
Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei	15
Állattenyésztési támogatások	15
Szántóföldi növénytermesztők támogatása	17
Kertészeti ágazat támogatása	17
Kockázatkezelés a mezőgazdaságban	18
Élelmiszeripar támogatása	19
A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása	20
Az egyéni gazdaságok hitelállománya a mezőgazdaságban	21
A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya	27
Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban	34
Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel	34
Növekedési Hitelprogram	37
MFB-hitelprogramok	39
EXIM-konstrukciók	39
Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban	40
Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései	42
Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállománya	44
Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya	45
Kedvezményes finanszírozás az élelmiszeriparban	50
EXIM-konstrukciók	50
Növekedési Hitelprogram	52
Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel	54
MFB-hitelprogramok	55
Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban	55
Ágazati csődráták	56
Jegybanki kamat és a vállalati szektor kamatai	57

A kiadványokkal kapcsolatban részletes
felvilágosítást ad:

Publikációs Csoport
publikacio@aki.gov.hu
Telefon: (+36 70) 501-1156

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis-kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Összefoglaló

- Az agrár- és vidékfejlesztési kifizetések összege 2017 óta dinamikusan emelkedik, 2020-ban 10,8 százalékkal 918,9 milliárd forintra nőtt egy év alatt. A növekvő tendencia minden főbb támogatási csoportnál megfigyelhető. A folyósított támogatási összeg 78,2 százaléka (718,5 milliárd forint) európai uniós forrásból származott, 21,8 százalékat (200,4 milliárd forint) hazai költségvetésből fizették ki.
- Legnagyobb arányban, 26,8 százalékkal a nemzeti támogatások bővültek a tárgyévben, megközelítve a 150 milliárd forintot. A növekedés jelentős része a Covid-19-járvány hatásainak enyhítését célzó Válságkezelő Programhoz kapcsolódott. A korábbi évekhez hasonlóan továbbra is a termelőknek nyújtott közvetlen támogatások (500,0 milliárd forint) domináltak az agrár- és vidékfejlesztési támogatások között. A Vidékfejlesztési Program kifizetései 2020-ban megközelítették a 250 milliárd forintot. A piaci és egyéb támogatások együttesen az előző évivel megegyezően alakultak.
- Az egyes ágazatok támogatottságát vizsgálva elmondható, hogy a szántóföldi növénytermesztés részesedése volt meghatározó 2020-ban is, a támogatások közel felét kapta az ágazat, míg az állattenyésztők a támogatások egyötödét használhatták fel, a kertészet részesedése pedig csupán 5 százalék volt.
- A mezőgazdaság hitelállománya 11,8 százalékkal 814,9 milliárd forintra emelkedett egy év alatt. A hitelek között a kedvezményes hitelek domináltak, a piaci hitelek aránya mindössze 28,5 százalék volt.
- Az egyéni gazdaságok hitelállománya mérsékelten nőtt, 4,8 százalékkal 365,8 milliárd forintra bővült. Azon belül is a beruházási és az éven belüli hitelek emelkedtek. A hitelek zöme a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta. Az egyéni gazdaságok újonnan felvett hitelei kismértékben elmaradtak az előző évitől.
- A társas vállalkozások hitelállománya közel egyötödével, 446,2 milliárd forintra nőtt. A növekedés az éven túli hiteleknél jelentkezett. A hitelállományból az állattenyésztők részesedtek legnagyobb mértékben. A szegmens által újonnan felvett hitelek összege 57,1 milliárd forinttal haladta meg az előző évit.
- Az új hitelek legnagyobb része az állattenyésztőket finanszírozta. A mezőgazdaság garantált hitelállománya dinamikusan nőtt. A lízingcégek szerződésszámának csökkenésével egyidejűleg tőkeintlévőségük kismértékben emelkedett az ágazatban.
- Az élelmiszeripar hitelállománya 13,1 százalékkal 616,5 milliárd forintra bővült 2020-ban. Az állomány több mint fele kedvezményes hitel volt.
- Az egyéni vállalkozások hitelállománya 9,1 százalékkal, 6,1 milliárd forintra nőtt, a társas vállalkozásoké 13,2 százalékkal 610,3 milliárd forintra emelkedett. Ez utóbbi állományában a hosszú lejáratú hitelek növekedése volt kiemelkedő. A hitelállomány 13,6 százalékat az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazatban tevékenykedők, 10,3 százalékat pedig a húsfeldolgozással, tartósítással foglalkozók tudhatták magukénak.
- Az élelmiszeripari társas vállalkozások új hitelei 50,3 milliárd forinttal haladták meg az egy évvel korábbit. A hitelösszeg zöme egyéb éven belüli hitel és hosszú lejáratú forgóeszközhitel volt. Az ágazat garantált hitelállománya tovább bővült.

Summary

- The amount of agricultural and rural development subsidies has been growing dynamically since 2017, in 2020 it rose by 10.8 per cent to HUF 918.9 billion. An increasing trend was observed in all major support groups. 78.2 per cent (HUF 718.5 billion) of the subsidies came from European Union funds, 21.8 per cent (HUF 200.4 billion) was paid from domestic budget.
- In 2020 national subsidies expanded in the largest proportion, reaching almost HUF 150 billion with a 26.8 per cent increase. A significant part of the increase was related to the Crisis Management Program to mitigate the effects of the COVID-19 pandemic. As in previous years, direct aid to farmers (HUF 500.0 billion) continued to dominate among agricultural and rural development subsidies. Payments for the Rural Development Program approached HUF 250 billion in 2020. The amount of market and other subsidies was the same as in the previous year.
- Examining the support of each sector it can be considered that the share of arable crop production was decisive in 2020 as well, the sector received almost half of the support, while livestock farmers could use one fifth of the support and the share of horticulture was only 5 per cent.
- The amount of credit in agriculture increased by 11.8 per cent to HUF 814.9 billion in one year. Among the loans, subsidised loans dominated, the share of market loans was only 28.5 per cent.
- The credit amount of the individual farms grew moderately, expanded by 4.8 per cent to HUF 365.8 billion. Within that, investment and short-term loans rose mainly. Most of the credit was used to finance arable crop growers. Newly taken loans of individual farms was slightly lower compared to the previous year.
- The credit amount of the agricultural enterprises increased by almost one-fifth to HUF 446.2 billion. The increase was mainly for long-term loans. Livestock farmers accounted for the largest share of the credit. The amount of new loans taken out by the segment was HUF 57.1 billion higher than in the previous year.
- Most of the new loans were disbursed to the livestock farmers. The guaranteed loans of agriculture have grown dynamically. At the same time as the contract number of leasing companies decreased, their capital adequacy in the sector slightly increased.
- The amount of credit in the food industry increased by 13.1 per cent to HUF 616.5 billion in 2020. More than half of the credit amount was subsidised loan.
- The credit amount of the individual food companies increased by 9.1 per cent to HUF 6.1 billion, while credit amount of corporate enterprises rose by 13.2 per cent to HUF 610.3 billion, in which the growth of long-term loans was outstanding. 13.6 per cent of the loans were disbursed for processing and preserving fruits and vegetables, and 10.3 per cent for processing and preserving meat.
- New loans of food enterprises exceeded the value in 2019 by HUF 50.3 billion. Majority of the credit amount was other short-term loans and long-term working capital loans. The sector's guaranteed loans continued to expand.

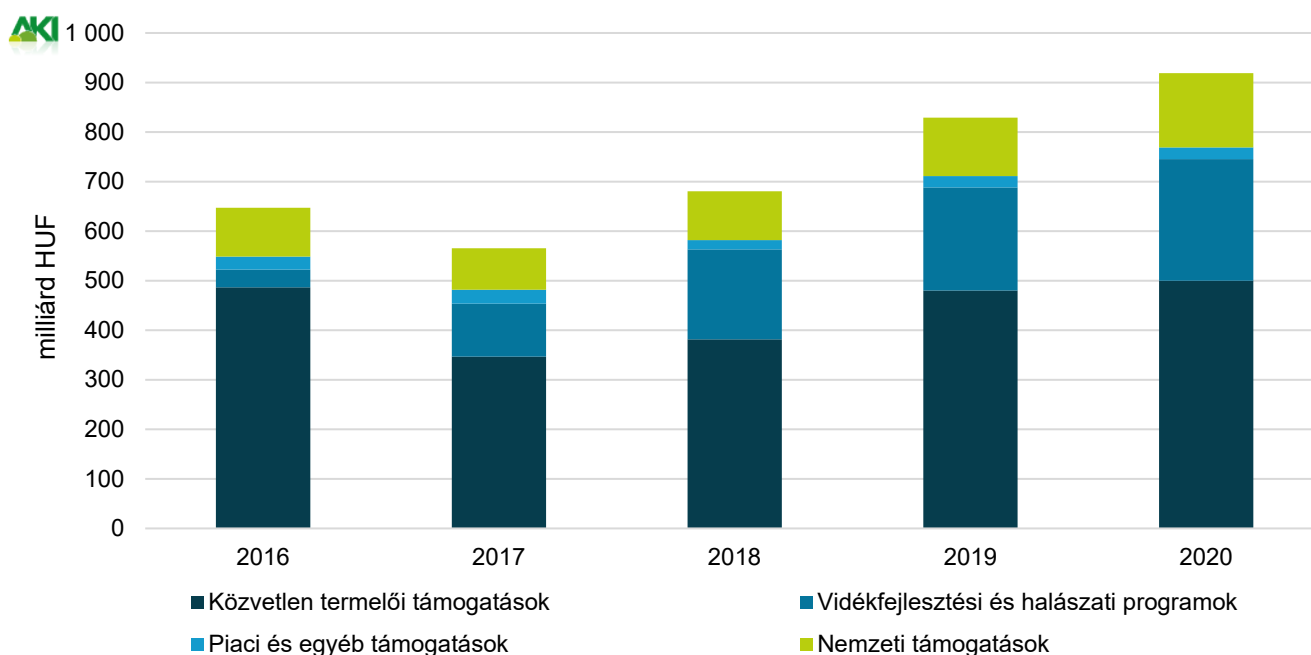
Módszertani megjegyzések

- A Pénzügyi Hírlevél támogatásokat bemutató fejezete pénzforgalmi szemléletben készül, a 2020. január 1. és december 31. között teljesült kifizetéseket tartalmazza. A Vidékfejlesztési Program előrehaladását szemléltető 10. ábrán a 2016 és 2020 között teljesült kifizetések szerepelnek.
- Az agrárium és a vidék fejlesztésére irányuló támogatások ágazatonkénti, illetve alágazatonkénti felosztását ismertető fejezetnél a jogcímek besorolása e kategóriákba nem minden esetben lehetséges, hiszen vannak olyan támogatások, amelyek több ágazat számára biztosítanak forrást, illetve egyes intézkedések több alágazatot is érintenek.
- A társas vállalkozások hitelállományáról a Magyar Nemzeti Bank (továbbiakban MNB) és az Agrárminisztérium (AM) egyaránt végez adatgyűjtést. Az AM-adatok részletesebb bontásban, hitelcél és szakágazat szerint állnak rendelkezésre, ezáltal a szegmens hitelállományáról készült összeállítás ezen adatokra épül.
- A finanszírozási adatok a 2020. december 31-i (2020 IV) állapotot tükrözik, amely alól kivételt képez az újonnan folyósított hitelállomány, ami éves aggregált adat.
- A szántóföldi zöldségtermelés alágazat 2020-ban átsorolásra került a szántóföldi növénytermesztésből a kertészeti ágazatba, amely mindkét szegmens hitelállományában változást eredményezett.

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások

- Az agrár- és vidékfejlesztési kifizetések összege 2017 óta dinamikusan emelkedik, 2020-ban 10,8 százalékkal 918,9 milliárd forintra nőtt egy év alatt (1. ábra).
- A kifizetések minden főbb támogatási csoport esetében nőttek 2020-ban (2. ábra).
- Legnagyobb arányban, 26,8 százalékkal a nemzeti támogatások bővültek a tárgyévben, megközelítve a 150 milliárd forintot. A növekedés jelentős része a Covid-19-járvány hatásainak enyhítését célzó Válságkezelő Programhoz kapcsolódott.
- Tovább emelkedett 2020-ban a Vidékfejlesztési Program és a Magyar Halászati Operatív Program jogcímeire folyósított összeg 18,1 százalékkal, a tárgyévben 245,6 milliárd forint jutott el a gazdálkodókhoz.

1. ábra: **Az agrár-vidékfejlesztési kifizetések tovább emelkedtek 2020-ban**

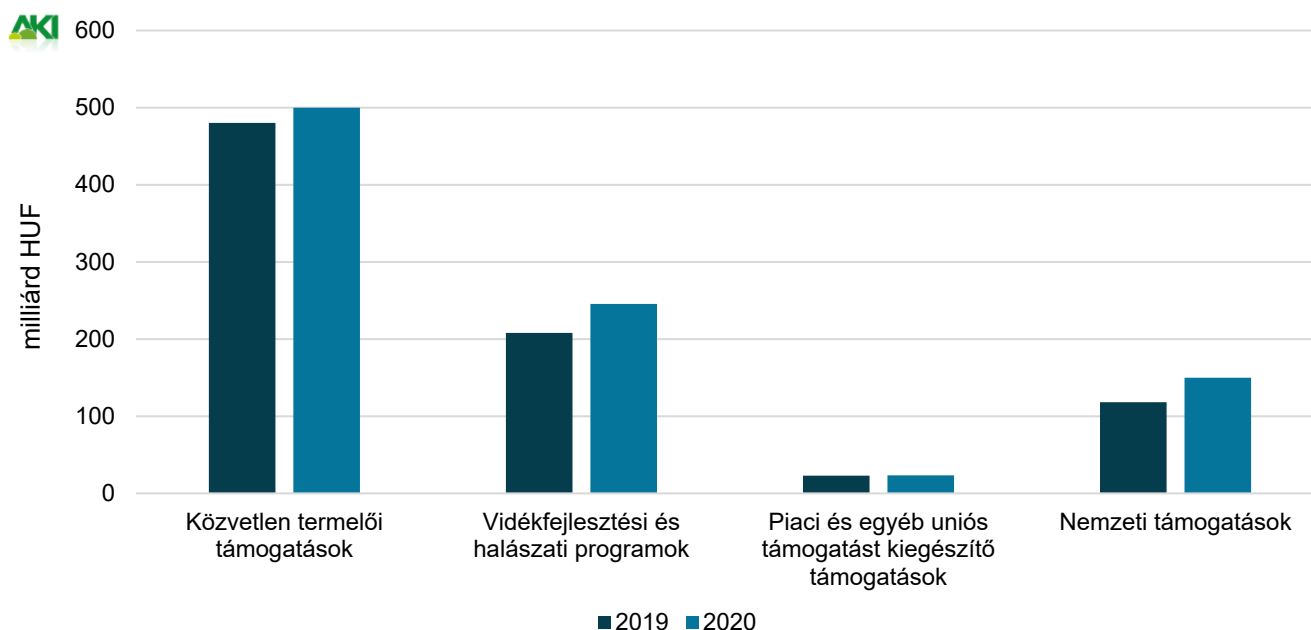

Megjegyzés: A nemzeti támogatások keretében folyósított Osztatlan földtulajdon kimérésének költségeiről nem, a Sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedésekről pedig csak részben állt rendelkezésre adat 2020-ra.

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2019. évi helyzetéről, valamint a PM, az AM és a MÁK adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A korábbi évekhez hasonlóan továbbra is a termelőknek nyújtott közvetlen támogatások (500,0 milliárd forint) domináltak az agrár- és vidékfejlesztési támogatások között, az előző évhez képest 19,8 milliárd forinttal nőttek.
- A vidékfejlesztési és halászati programok keretében nyújtott támogatások 2019-hez képest 37,7 milliárd forinttal emelkedtek. A Vidékfejlesztési Programból 243,1 milliárd forint kifizetés teljesült a tárgyévben. A Magyar Halgazdálkodási Operatív Program keretében 2,5 milliárd forinthez jutottak a gazdálkodók.
- A nemzeti támogatások jogcímeire 149,9 milliárd forintot vehettek igénybe a kedvezményezettek, a növekedés jelentős része a Válságkezelő Program keretében folyósított átmeneti támogatásokhoz köthető.
- A piaci és egyéb támogatások összege elérte a 23,4 milliárd forintot, amely nagyságrendileg megegyezett az előző évi kifizetéssel.

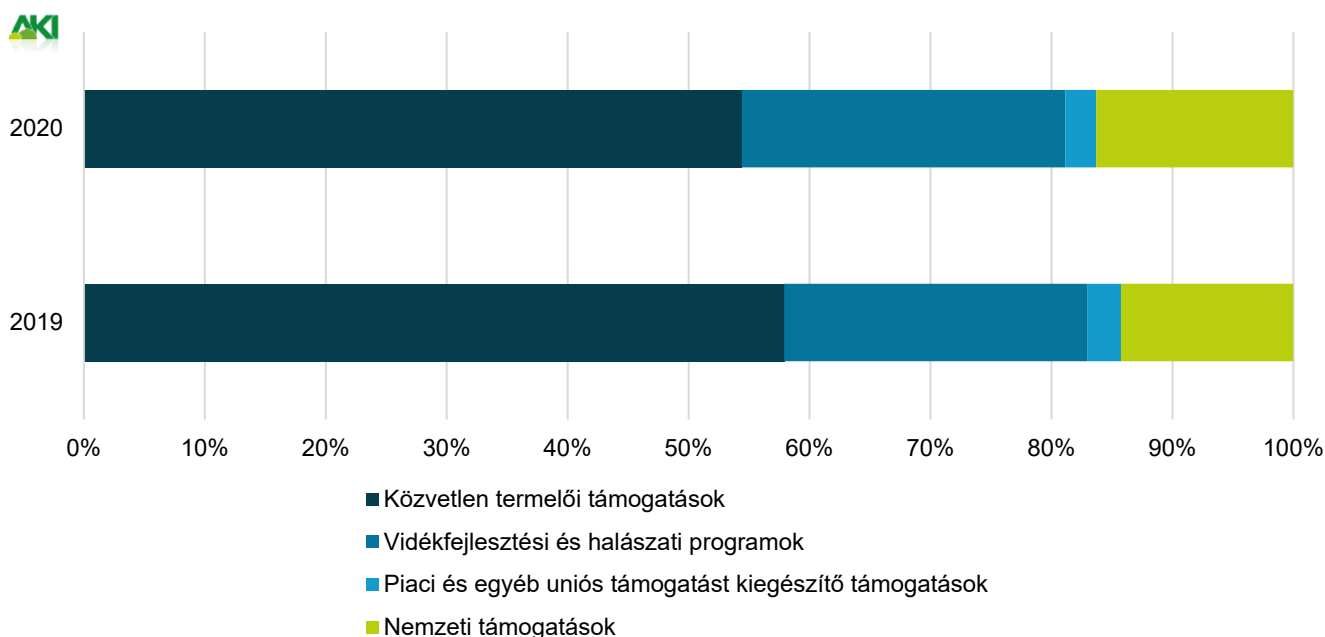
2. ábra: **A kifizetések minden intézkedés esetében növekedtek 2020-ban**

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2019. évi helyzetéről, valamint a PM, az AM és a MÁK adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

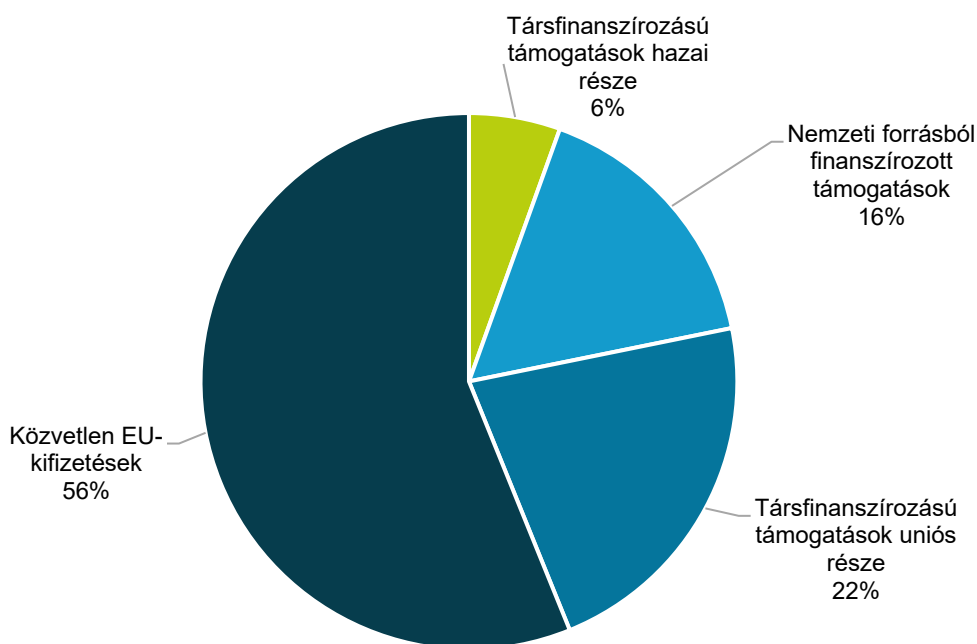
- Az Agrárminisztérium (AM) fejezetén kívül szerepel, de az agrártámogatásokhoz kapcsolódik a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni jövedékiadó-visszatérítés. Az adókedvezmény összege 2020-ban 27,8 milliárd forint volt.
- Az összes agrártámogatáson belül a nemzeti támogatások aránya 2,1 százalékponttal, a vidékfejlesztési és halászati programoké 1,7 százalékponttal emelkedett a tárgyévben (3. ábra).
- A közvetlen támogatások részaránya 3,5 százalékponttal, a piaci és egyéb uniós támogatást kiegészítő támogatásoké 0,2 százalékponttal csökkent.

3. ábra: **A nemzeti támogatások, valamint a vidékfejlesztési és halászati támogatások aránya növekedett 2020-ban**

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2019. évi helyzetéről, valamint a PM, az AM és a MÁK adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

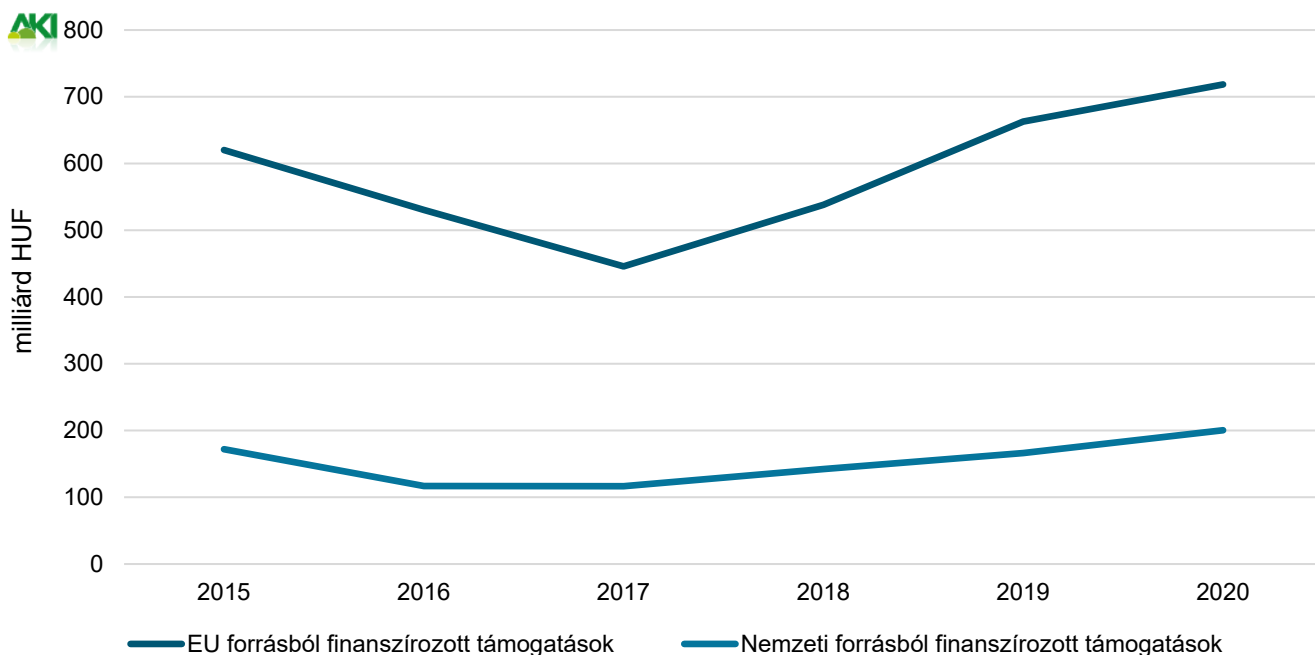
4. ábra: **Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások közel 80 százaléka európai uniós forrásból származott 2020-ban**

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások keretében folyósított 918,9 milliárd forint támogatási összeg 78,2 százaléka (718,5 milliárd forint) európai uniós forrásból származott, 21,8 százalékát (200,4 milliárd forint) pedig hazai költségvetésből fizették ki (4. és 5. ábra).
- Az uniós társfinanszírozással megvalósult támogatások esetében az uniós kifizetések aránya 80,0 százalékot tett ki, míg a támogatások további 20,0 százalékát nemzeti költségvetésből folyósították.

5. ábra: **Az agrár- és vidékfejlesztési kifizetések emelkedtek 2020-ban**

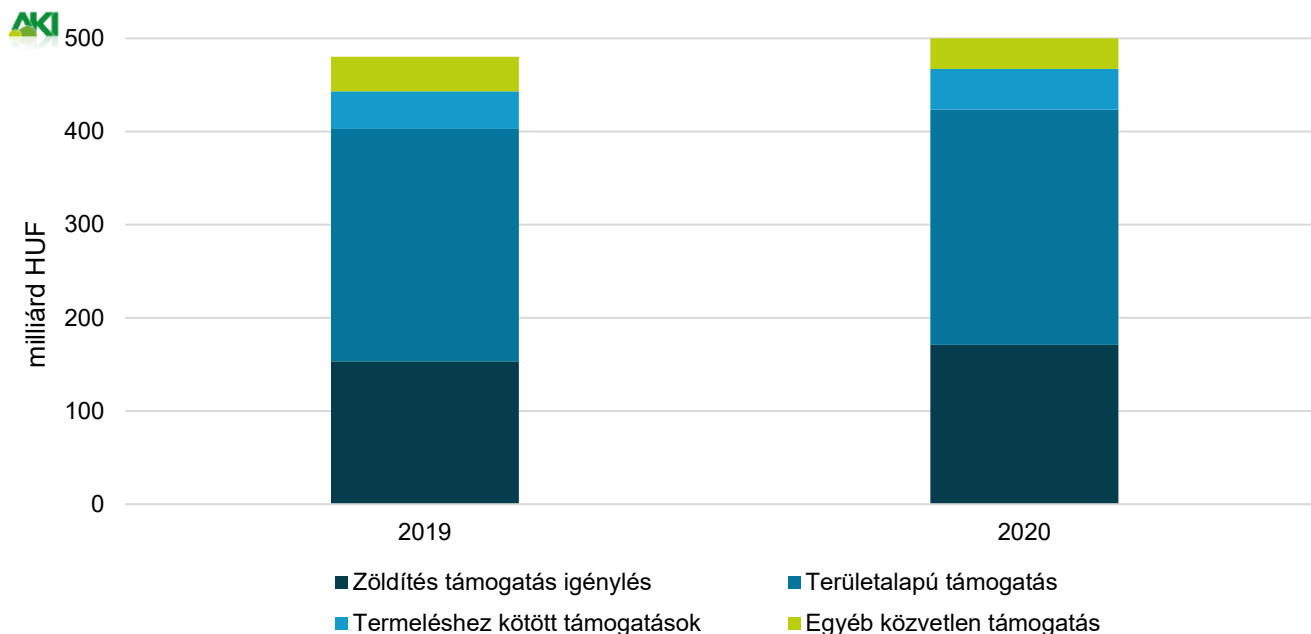

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2019. évi helyzetéről, valamint a PM, az AM és a MÁK adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Közvetlen termelői támogatások

- A gazdálkodóknak a 2020. évben folyósított 500,0 milliárd forint közvetlen támogatás az előző évben kifizetett összeget 19,8 milliárd forinttal haladta meg (6. ábra).

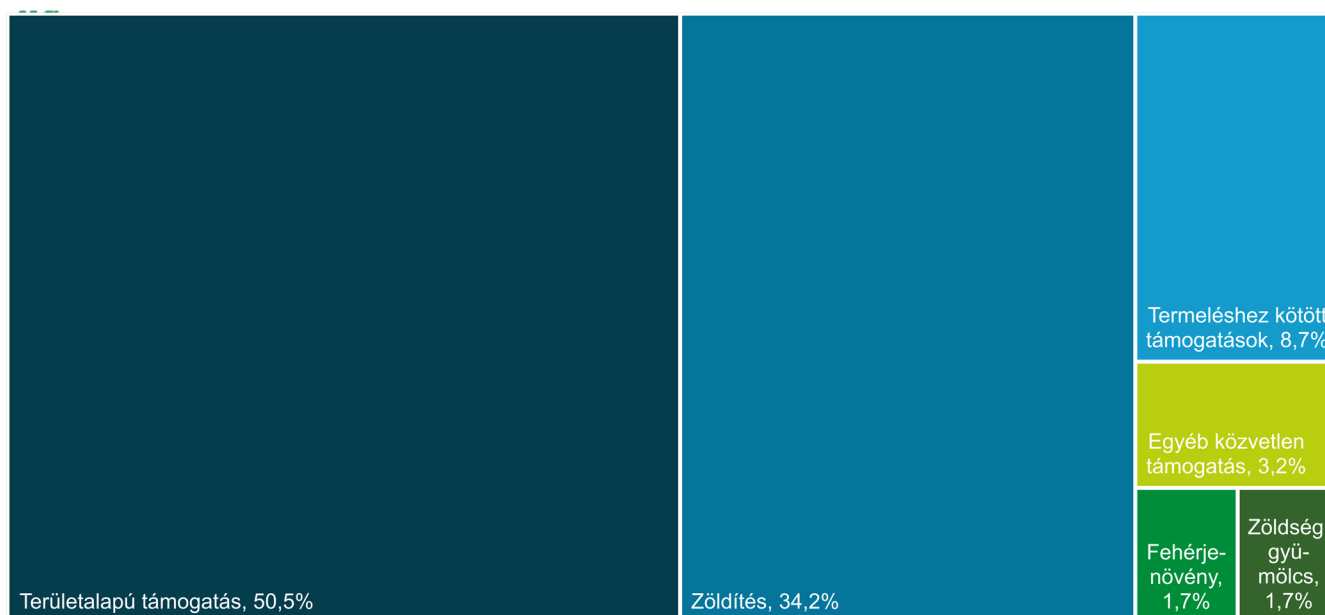
6. ábra: A területalapú és a kapcsolódó jogcímek kifizetései kismértékben emelkedtek 2020-ban

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2019. évi helyzetéről, valamint a PM és az AM adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A közvetlen támogatásokra folyósított összeg továbbra is jellemzően területalapú támogatás formájában (50,5 százalék) és a zöldítési komponens keretében (34,2 százalék) jutott el a kedvezményezettekhez (7. ábra).

7. ábra: A közvetlen támogatások közel 85 százalékát a területalapú és a zöldítési támogatások adták 2020-ban

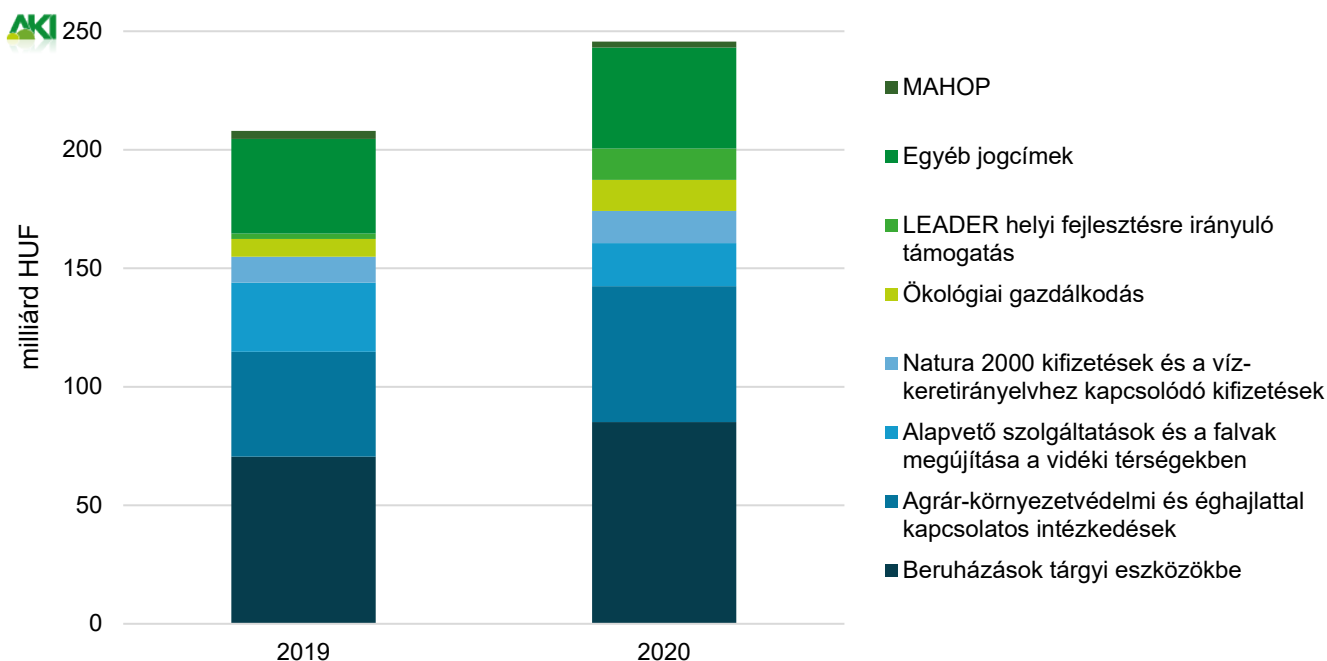
Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A két fő jogcím mellett a termeléshez kötött állattenyésztési támogatások domináltak (8,7 százalék). A 43,6 milliárd forint termeléshez kötött támogatás 53,3 százalékát (23,3 milliárd forint) a tejhasznú tehéntartás-támogatásra fizették ki, ezt követte az anyatehéntartás (11,1 milliárd forint), az anyajuhtartás (7,6 milliárd forint) és a hizottbika-tartás (1,6 milliárd forint) támogatása.
- További számottevő összeg, 8,5 milliárd forint került folyósításra szálas és szemes fehérjenövények támogatására, ami közel azonos arányban oszlott meg a növénykultúrák között.
- Az extenzív gyümölcsstermesztők számára az előző évhez hasonlóan 3,2 milliárd, az intenzív gyümölcsstermesztők részére pedig 2,0 milliárd forint került kifizetésre.
- A fiatal gazdák 3,5 milliárd forint támogatásban részesültek, ami 0,9 milliárd forinttal elmaradt az előző évi kifizetéstől.

Vidékfejlesztési és halászati programok

- A Vidékfejlesztési Program 2014–2020 intézkedéseire 243,1 milliárd forintot folyósítottak a gazdálkodóknak, a Magyar Horgászati Operatív Programból pedig 2,5 milliárd forint kifizetés valósult meg (8. és 9. ábra).
- A VP intézkedései közül a tárgyi eszközökbe történő beruházásokra 85,1 milliárd forintot fordítottak, az agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos intézkedésekre 57,3 milliárd forintot. Ezek együttesen a kifizetések 58,6 százalékát tették ki.

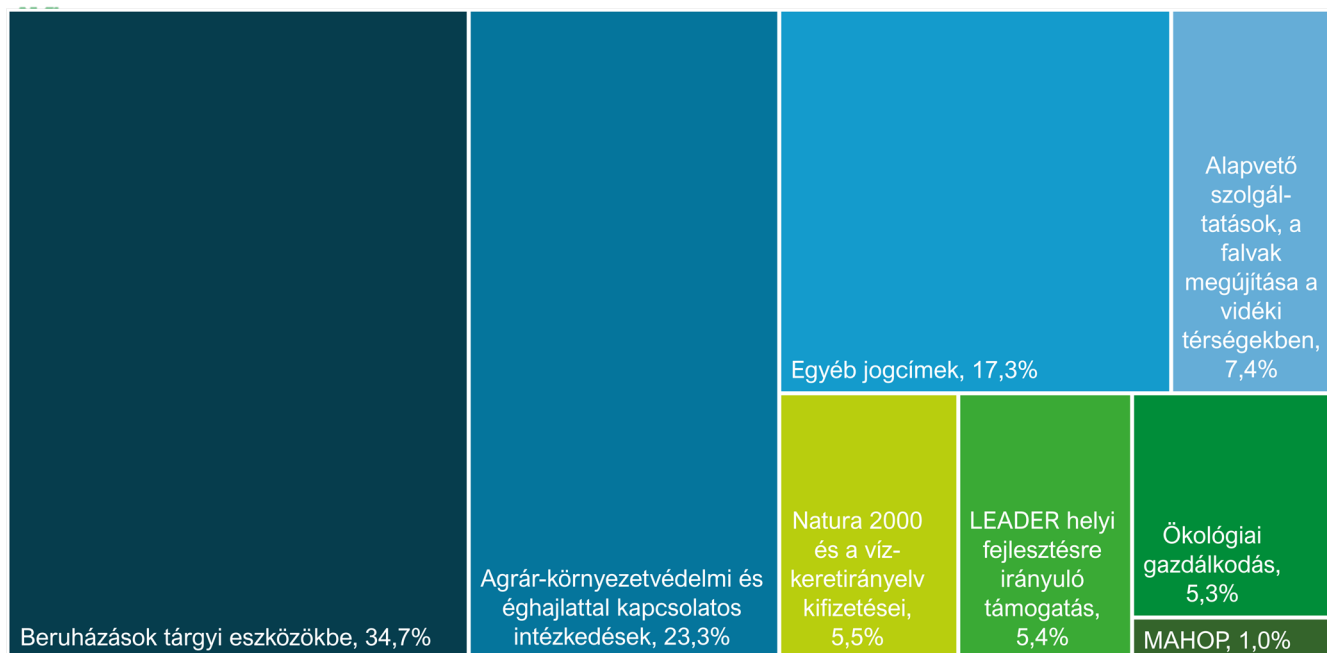
8. ábra: A Vidékfejlesztési Program kifizetései emelkedtek 2020-ban

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2019. évi helyzetéről, valamint a PM adatai alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- További 18,2 milliárd forint jutott az alapvető szolgáltatásokra és a falvak megújítására a vidéki térségekben.
- A Natura 2000 kifizetések és a víz-keretirányelvhez kapcsolódó összegek, az Ökológiai gazdálkodás és a LEADER helyi fejlesztésre irányuló támogatás összege elérték a 13-13 milliárd forintot.
- Állatjóléti támogatásokra 7,5 milliárd forintot vehettek igénybe a kedvezményezettek.
- A tárgyévi kifizetéseket összevetve a 2019. év azonos időszakával elmondható, hogy a legtöbb jogcím esetében magasabb összeghez jutottak a gazdálkodók, ugyanakkor mérséklődött a kifizetés az Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása, az Állatjólét és a Mezőgazdasági üzemek és vállalkozások fejlesztése jogcímekre.

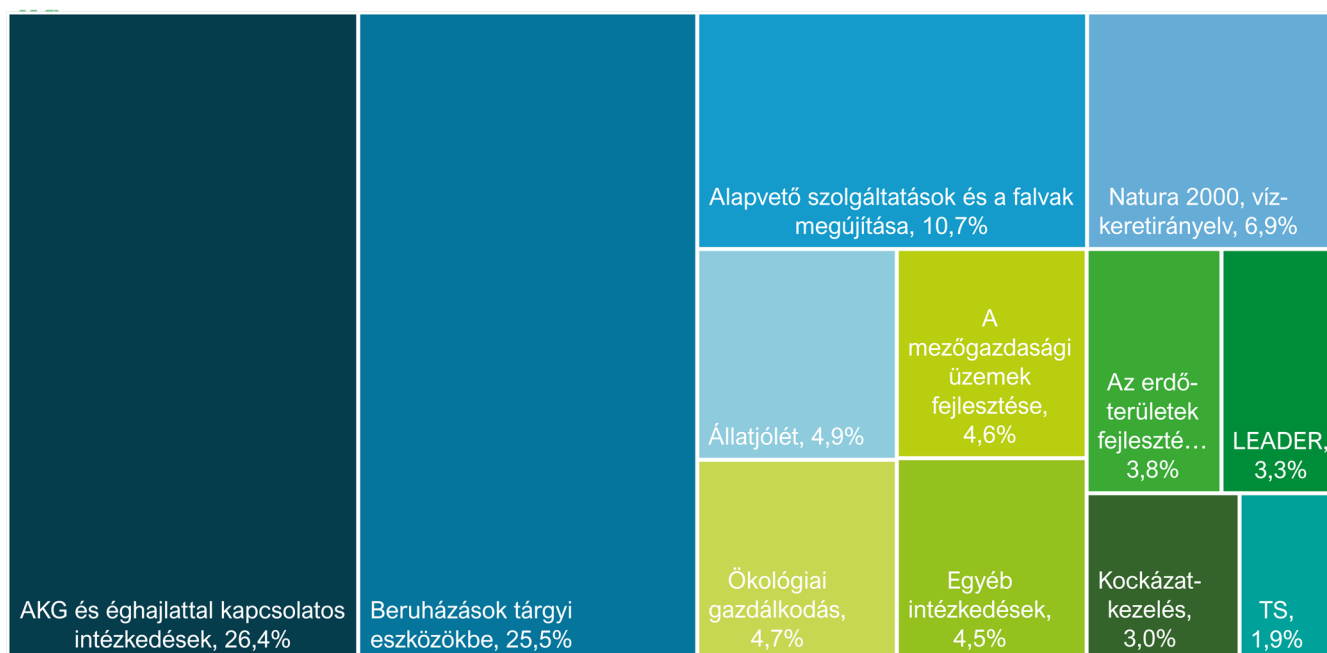
9. ábra: **A Vidékfejlesztési Program közel 60 százalékát a tárgyi eszközökbe történő beruházások és az agrár-környezetvédelmi intézkedések kifizetései tették ki 2020-ban**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A Vidékfejlesztési Program (2014–2020) indulása óta 2019 végéig 830,9 milliárd forintot fizettek ki a pályázóknak (10. ábra).
- A kumulált adatokat vizsgálva elmondható, hogy az agrár-környezetvédelmi intézkedések tették ki a kifizetések több mint egynegyedét, összegük meghaladta a 218 milliárd forintot. A támogatások ugyancsak egynegyede tárgyi eszközökbe történő beruházásra fordítódott (211,6 milliárd forint).

10. ábra: **A Vidékfejlesztési Program több mint 50 százalékát a tárgyi eszközökbe történő beruházások és az agrár-környezetvédelmi intézkedések kifizetései tették ki 2016 és 2020 között**

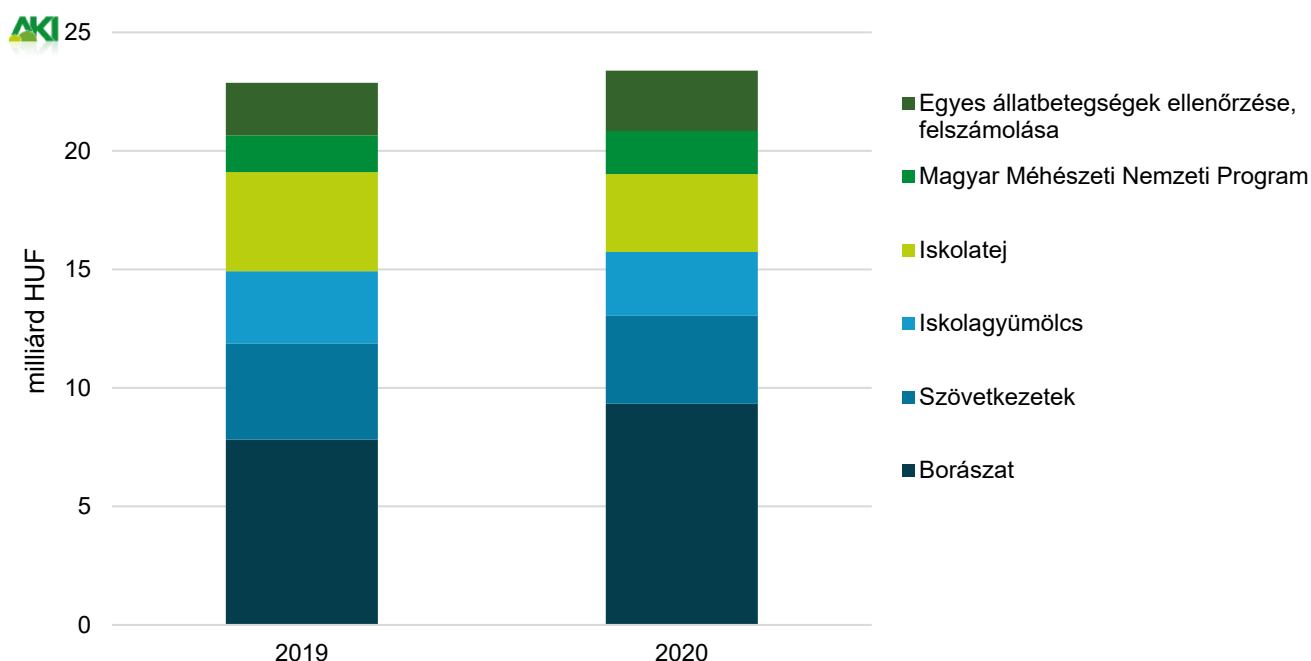
Forrás: PM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kifizetések 10,7 százalékát, 88,6 milliárd forintot alapvető szolgáltatásokra és a falvak megújítására folyósították a kedvezményezetteknek, míg a Natura 2000 és a víz-keretirányelvhez kapcsolódott 57,1 milliárd forint teljesítés.

Piaci és egyéb támogatások

- A piacsabályozó intézkedésekre uniós és nemzeti forrásból együttesen 23,4 milliárd forintot, az előző évi összegnél 0,5 milliárd forinttal többet folyósítottak 2020-ban (11. ábra).
- A piaci és egyéb támogatásokon belül a kiegészítő nemzeti támogatással működő programokra uniós forrásból 6,4 milliárd forintot fordítottak, amit hazai költségvetésből 7,6 milliárd forinttal egészítettek ki.

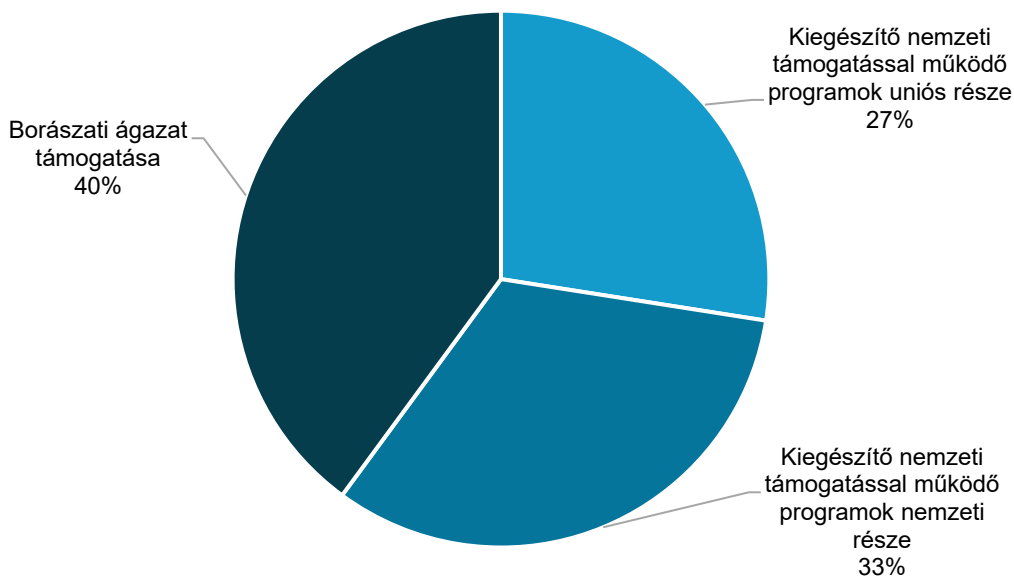
11. ábra: A piaci és egyéb támogatások közel megegyezően alakultak 2019-ben és 2020-ban

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2019. évi helyzetéről, valamint a PM adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A programok közül az iskolatejprogram támogatására az uniós és hazai forrásokból összesen 3,3 milliárd forintot, az iskolagyümölcs-program támogatására 2,7 milliárd forintot költöttek. Az egyes speciális szövetkezetek támogatására 3,7, az egyes állatbetegségek ellenőrzésére és felszámolására 2,5 milliárd forint folyósítása történt meg. A Magyar Méhészeti Nemzeti Program keretében 1,8 milliárd forint kifizetés valósult meg.
- A borászati ágazat további 9,3 milliárd forint támogatásban részesült a belpiaci intézkedések keretében, 1,5 milliárd forinttal meghaladva a tavalyi támogatási összeget. Az ágazat a piaci és egyéb támogatások egészének mintegy 40 százalékát használhatta fel (12. ábra).

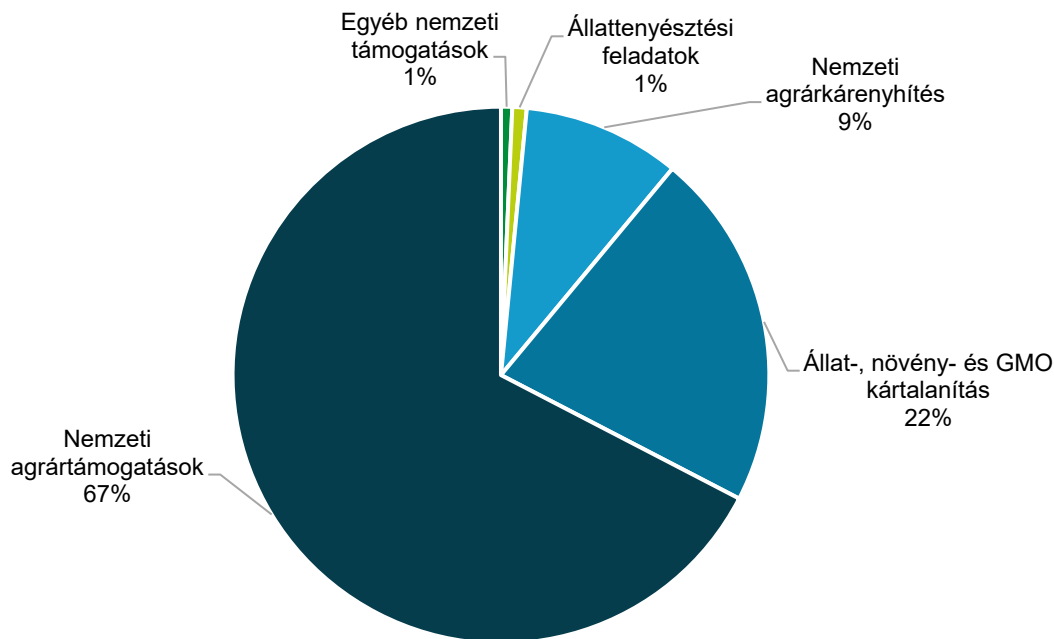
12. ábra: **A kiegészítő nemzeti támogatással működő programok és a borászati ágazat 60-40 százalékból osztozott a piaci támogatásokon**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Nemzeti támogatások

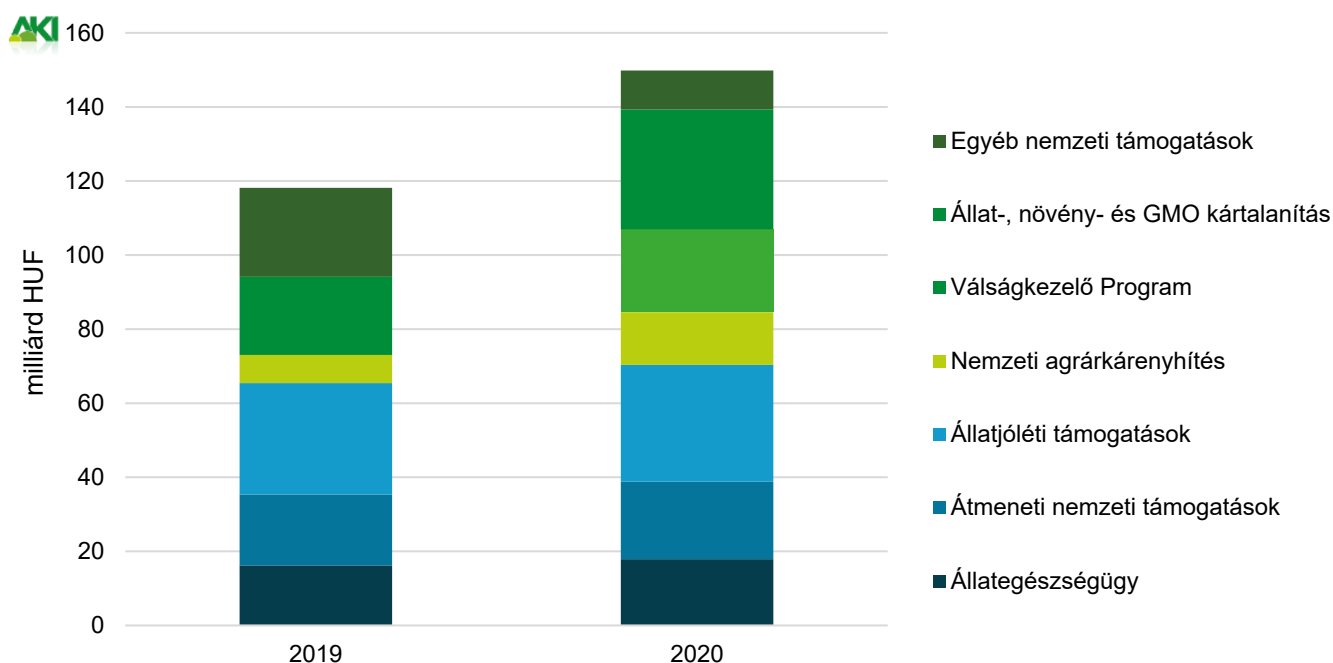
13. ábra: **A nemzeti támogatások kétharmadát a Nemzeti agrártámogatások jogcímein folyósították 2020-ban**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A nemzeti támogatások jogcímeire 149,9 milliárd forint támogatási összeg került folyósításra 2020-ban, amelynek 67,4 százaléka (101,0 milliárd forint) a nemzeti agrártámogatások előirányzat jogcímein jutott el a gazdákhoz (13. és 14. ábra).
- A nemzeti agrártámogatások között kiemelt szerepe van az állatjóléti támogatásnak, melynek keretében 31,5 milliárd forintot vettek igénybe a sertés- és baromfiágazat vállalkozásai. Az egyes állatbetegségek megelőzésére, leküzdésére 13,5 milliárd forintot fordítottak.
- A nemzeti forrásból megvalósult kifizetések 14,0 százaléka, 20,9 milliárd forint átmeneti nemzeti támogatás jogcímein jutott el a gazdálkodókhoz.
- A 2020-as évben a Covid-19-járvány miatti veszteségek mérséklése érdekében a Gazdaságvédelmi Akcióterv részeként kidolgozott Nemzeti Élelmiszergazdasági Válságkezelő Programból 22,4 milliárd forint átmeneti támogatáshoz jutottak a gazdálkodók több ágazatban, melynek célja segítséget nyújtani a termelés finanszírozásában, a likviditás fenntartásában, a gazdaság újraindításában.
- A termelőket ért agrárkárok enyhítése a gazdálkodók befizetéseiből és az azt kiegészítő hazai költségvetésből valósul meg, a tárgyévben 14,2 milliárd forint folyósítása történt meg.

14. ábra: **A nemzeti támogatások összege emelkedett 2020-ban**

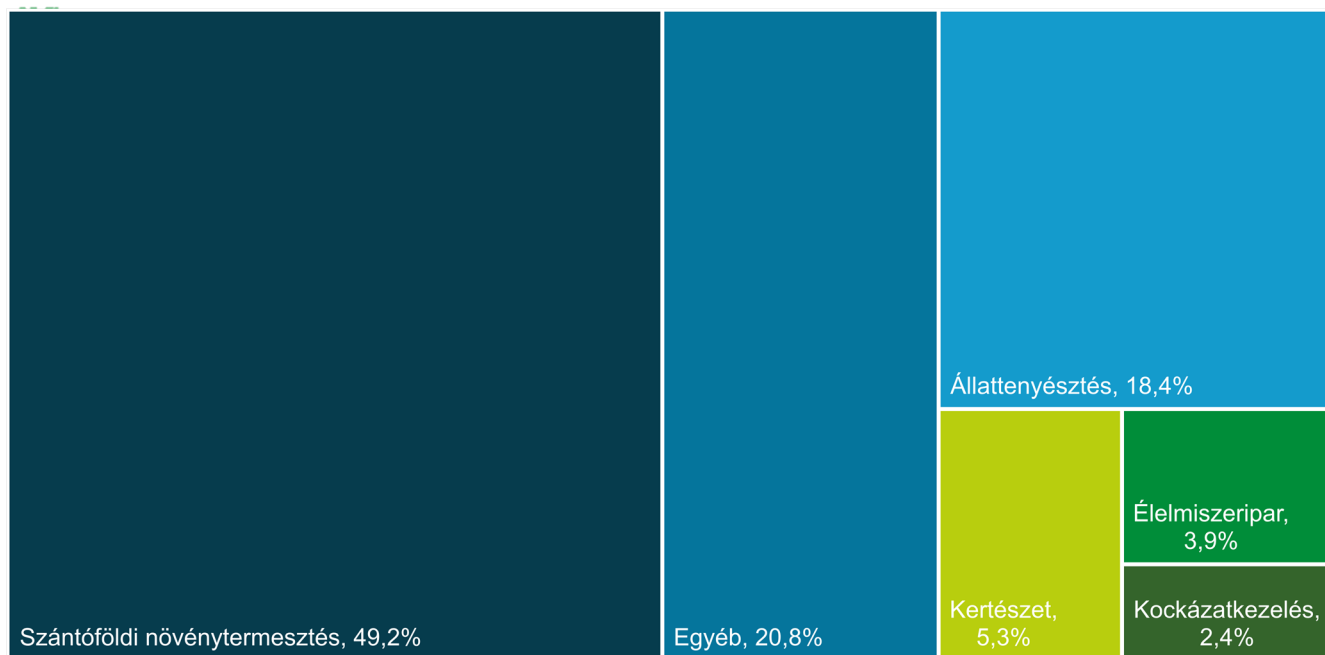
Megjegyzés: A nemzeti támogatások keretében folyósított Osztatlan földtulajdon kimérésének költségeiről nem, a Sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedésekről pedig csak részben állt rendelkezésre adat 2020-ra.

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2019. évi helyzetéről, valamint az AM adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei

- A fejezet célja az agrárium és a vidék fejlesztésére irányuló támogatások ágazatonkénti, illetve alágazatonkénti felosztása. A jogcímek besorolása a fent említett kategóriákba azonban nem minden esetben lehetséges, hiszen vannak olyan támogatások, amelyek több ágazat számára biztosítanak forrást (területalapú támogatás, zöldítés), illetve egyes intézkedések több alágazatot is érintenek (az Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése – baromfin kívül, illetve az Állathulla-elszállítási és -ártalmatlanítási támogatás).
- Az Agrár Széchenyi Kártya (ASZK) keretében nyújtott átmeneti támogatás, illetve az ágazatok részére folyósított kamattámogatás, kezesi díjtámogatás és költségtámogatás szintén több ágazat számára biztosít támogatási összeget, ezáltal az ágazatonkénti felosztásnál ezen támogatásokat nem állt módunkban szerepeltetni.
- A szántóföldi növénytermesztés részesedése az agrártámogatásokból továbbra is meghatározó, a 2020. évben csaknem elérte az 50 százalékot (15. ábra).
- Az állattenyésztők a támogatások egyötödét használhatták fel.
- A kertészet részesedése alacsony, 5 százalék.

15. ábra: A szántóföldi növénytermesztés részesedése meghatározó volt 2020-ban

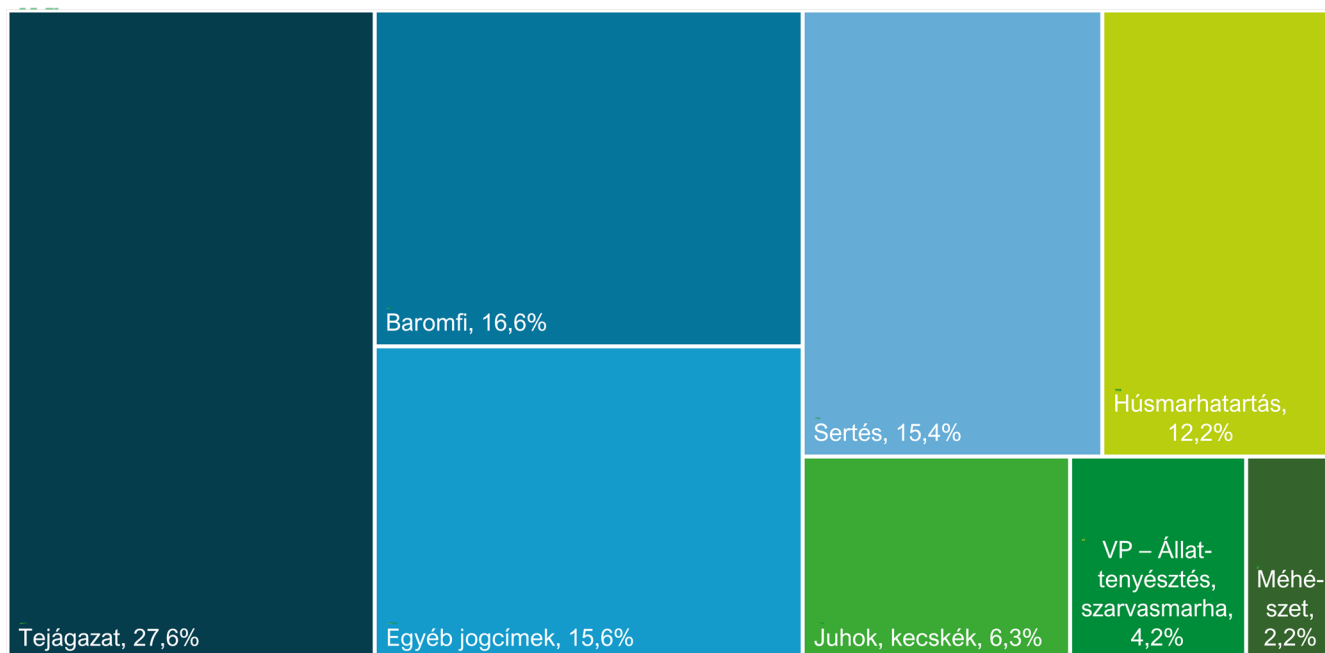
Megjegyzés: Az élelmiszeripari támogatások között csak a VP és a nemzeti agrártámogatások keretében folyósított támogatások szerepelnek.
 Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

Állattenyésztési támogatások

- Az állattenyésztéssel és -tartással foglalkozó termelők összességében 169,3 milliárd forintot vettek igénybe.
- Az állattenyésztési ágazatba befolyt támogatási összeg 52,4 százaléka nemzeti költségvetésből került kifizetésre. Ebből 11,8 milliárd forint a Válságkezelő Program keretében nyújtott átmeneti támogatás formájában jutott el a gazdálkodókhöz. A 88,7 milliárd forint nemzeti forrás 50,8 százalékát tették ki az állatbetegségek megelőzésének támogatásai és az állatjóléti támogatások.
- Az állattenyésztési támogatások 47,6 százalékát uniós forrásból folyósították. Ennek a 80,6 milliárd forintnak több mint felét a termeléshez kötött támogatások tették ki.

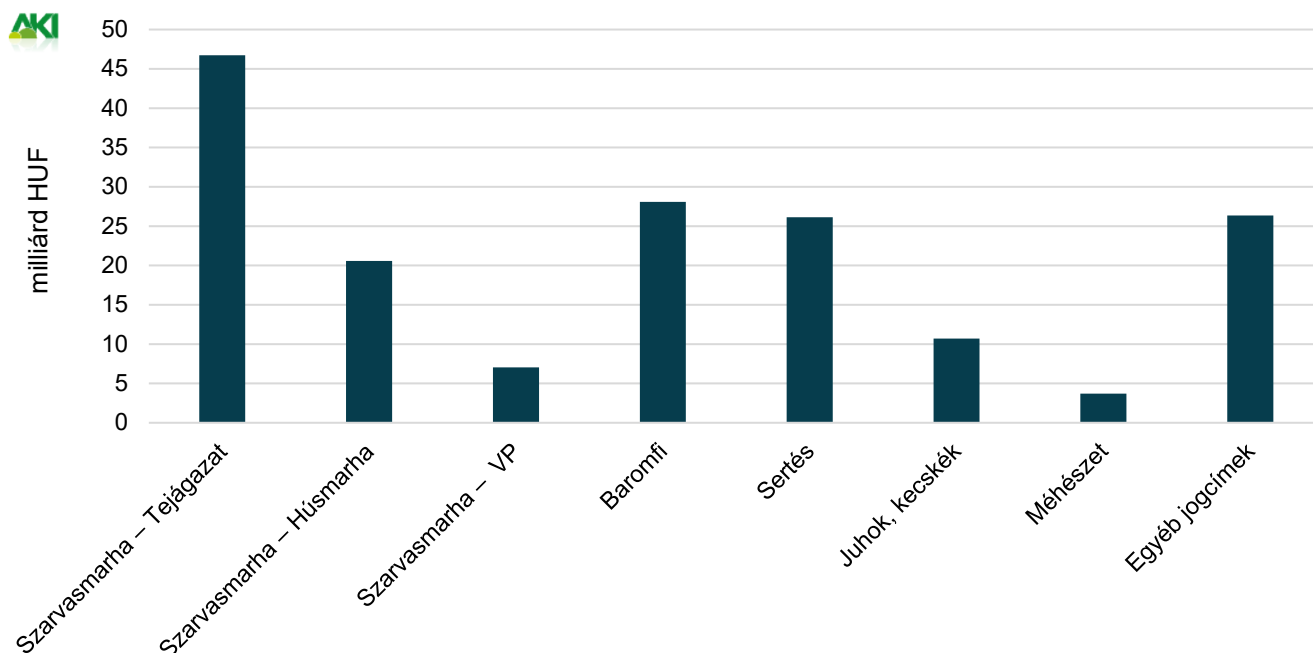
- Az állattenyésztési támogatások 43,9 százaléka, 74,4 milliárd forint a szarvasmarha-ágazatba érkezett, ezen belül meghatározó volt a tejágazat részesedése. A sertéságazat 26,1, a baromfiágazat 28,1, a juh- és kecskeágazat 10,7, a méhészet 3,7 milliárd forint támogatásban részesült (16. és 17. ábra).

16. ábra: Az állattenyésztésen belül a tejágazat részesedése meghatározó volt a támogatásokból 2020-ban

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

17. ábra: A szarvasmarhatartók több mint 70 milliárd forint támogatásban részesültek 2020-ban

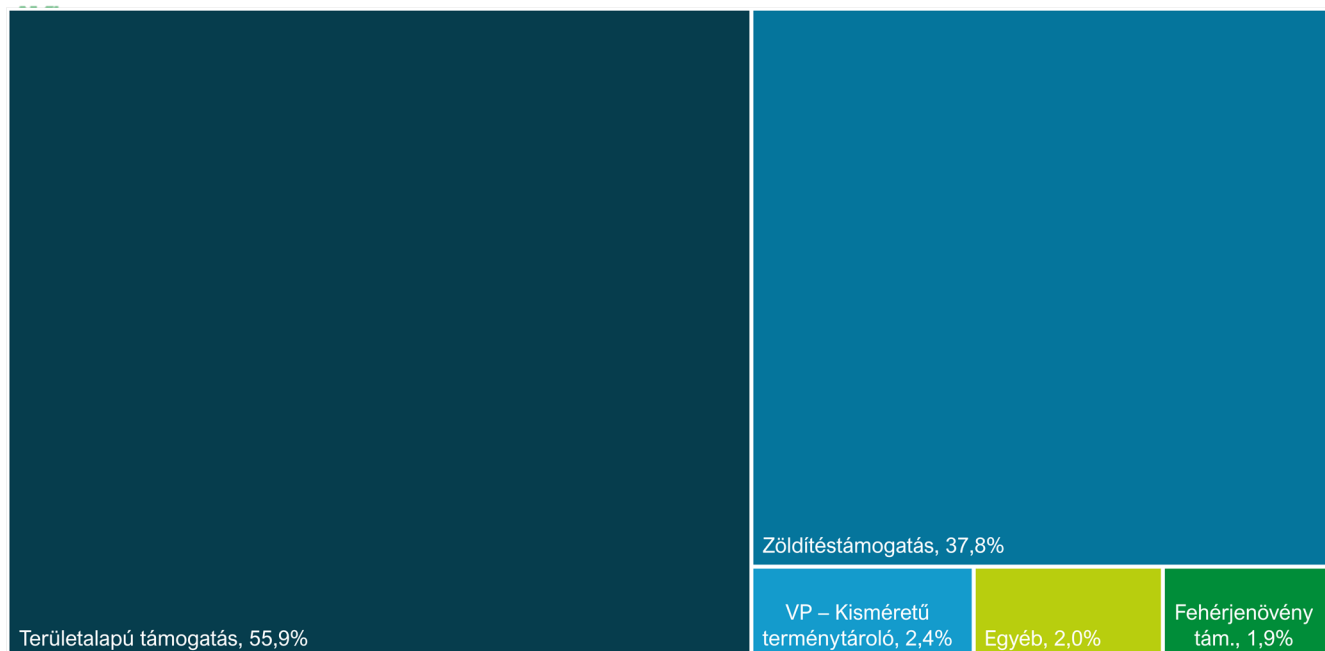

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Szántóföldi növénytermesztők támogatása

- A szántóföldi növénytermesztő ágazat 452,1 milliárd forint támogatásban részesült 2020-ban, amely csaknem teljes egészében (98,3 százalék) uniós költségvetésből származott.
- Az ágazat részére biztosított szubvenció összegének zöme (93,7 százaléka), 423,6 milliárd forint egységes területalapú támogatás formájában jutott el a gazdálkodókhoz, ezen belül alaptámogatásként 252,7 milliárd forintot, a zöldítési komponens keretében 170,9 milliárd forintot fizettek ki részükre (18. ábra).
- A szemes és a szálas fehérjenövények együttesen mintegy 8,5 milliárd forint támogatásban részesültek.
- További 2,5 milliárd forint a cukorrépa-termesztés, 637,4 millió forint a rizstermesztés támogatását szolgálta.
- A dohánytermesztők 5,6 milliárd forint támogatásban részesültek.
- A VP keretében 10,8 milliárd forint beruházási támogatást folyósítottak kisméretű terménytárolók, szárítók és tisztítók céljára.

18. ábra: **A szántóföldi növénytermesztők támogatásának több mint 93 százalékát a területalapú támogatás és a zöldítés adta 2020-ban**

Megjegyzés: A területalapú támogatásból és a hozzá kapcsolódó zöldítésből a szántóföldi növénytermesztők mellett a legeltető állattartók és a kertészeti ágazat is részesült, az aláágzatok közötti megosztás nem volt lehetséges.

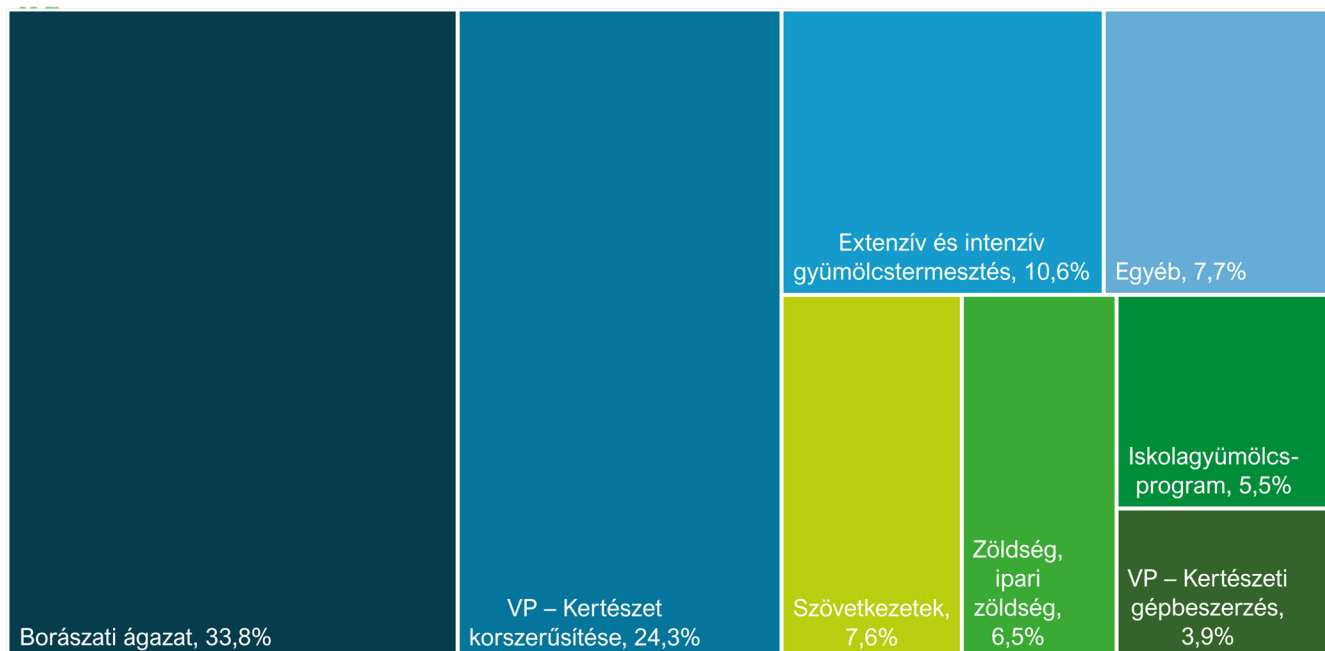
Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kertészeti ágazat támogatása

- A kertészeti ágazat 2020. december 31-ig 48,9 milliárd forint támogatásban részesült, amelynek 77,8 százaléka származott uniós, 22,2 százaléka pedig nemzeti forrásból.
- A kifizetések 42,8 százaléka a VP keretében valósult meg, melyből kertészet korszerűsítésére 11,9 milliárd forintot, borászati ágazat támogatására 7,1 milliárd forintot, kertészeti gépbeszerzésre pedig 1,9 milliárd forintot folyósítottak.
- Zöldségnövény és ipari zöldségnövény jogcímekre együttesen a kertészeti ágazat támogatásának 6,5 százaléka, 3,2 milliárd forint érkezett.
- Az extenzív és az intenzív gyümölcsstermesztés az ágazat támogatási összegének 10,6 százalékát tette ki (5,2 milliárd forint).
- A kifizetések 5,5 százaléka az iskolagyümölcs-program, 7,6 százaléka a működési alapok támogatása (TÉSZ/BÉSZ) keretében került felhasználásra.

- A Válságkezelő Program keretében a kertészeti tevékenységet végzők 3,3 milliárd forint átmeneti támogatásban részesültek (19. ábra).

19. ábra: A kertészeti támogatások egyharmada a borászati ágazatot erősítette 2020-ban

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kockázatkezelés a mezőgazdaságban

- A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer 2012. január 1-je óta két pilléren nyugszik, amely 2018-ban kiegészült a harmadik pillért jelentő országos jégkármegeelőző rendszerrel, melynek következtében várhatóan jelentősen csökkenni fog a jégkárarány.
- A nemzeti agrárkárenyhítési rendszer keretében (I. pillér) a 2019. évi időjárás okozta károk kompenzálására kiemelkedően magas összegű kárenyhítést, 14,2 milliárd forintot folyósítottak december 31-ig a jogosult termelők számára (1. táblázat).
- A gazdálkodóknak a 2019-es kárenyhítési évben is számos elemi káreseménnyel kellett megküzdeniük, amelynek következményeként több mint 16 000 termelői kárbejelentés érkezett közel 600 000 hektárra. A legnagyobb károkat az aszály, a tavaszi fagy, a vihar és a jégeső következtében szenvedték el a termelők.
- A kockázatkezelési rendszer második pillére, a mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás 2016-tól a Vidékfejlesztési Program (VP) keretében került meghirdetésre. Hazai forrásból 1,2 milliárd forint, uniós forrásból 5,8 milliárd forint kifizetés valósult meg.
- További 0,9 milliárd forintot vettek igénybe a gazdálkodók szintén a VP terhére az időjárási kockázatok megelőzését szolgáló beruházásokra.

1. táblázat: **Kiemelkedően magas agrárkárenyhítést folyósítottak 2020-ban**

millió HUF

Jogcím	Összesen
Nemzeti agrárkárenyhítés	14 223
VP – biztosítási díjtámogatás keretében nyújtott nemzeti támogatás	1 156
VP – biztosítási díjtámogatás keretében nyújtott uniós támogatás	5 806
VP – időjárási kockázatok megelőzése keretében nyújtott nemzeti támogatás	148
VP – időjárási kockázatok megelőzése keretében nyújtott uniós támogatás	799
Összesen	22 132

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Élelmiszeripar támogatása

- Az élelmiszeripari vállalkozások 35,6 milliárd forint támogatásban részesültek a Nemzeti agrártámogatások és a Vidékfejlesztési Program forrásaiból. A kifizetések egyharmada hazai, kétharmada uniós költségvetésből teljesült (2. táblázat).
- Az élelmiszer-feldolgozók 6,6 milliárd forint átmeneti támogatást kaptak a koronavírus-járvány okozta károk enyhítésére.
- A VP az élelmiszeripari vállalkozásoknak több jogcímen nyújt támogatást. Összesen 28,9 milliárd forint folyósítása valósult meg a tárgyévben, melynek 82,6 százaléka uniós forrásból, 17,4 százaléka hazai forrásból került kifizetésre.

2. táblázat: **Az élelmiszeripar támogatásának kétharmada uniós forrásból valósult meg 2020-ban**

millió HUF

Jogcím	Uniós forrásból	Hazai forrásból	Összesen
Válságkezelő Program – élelmiszer-feldolgozást végzők átmeneti támogatása	–	6 595	6 595
Száritmány-előállítók által igénybe vehető költségtámogatás	–	141	141
VP-M04 Mezőgazdasági termékek értéknövelése (ÚMVP)	45	10	55
VP-M04.2.1 Mezőgazdasági termékek értéknövelése	10 079	2 076	12 156
VP-M04.2.1 Mezőgazdasági termékek értéknövelése – Élelmiszer-feldolgozó üzemek	5 833	1 198	7 032
VP-M04.2.2 Mezőgazdasági termékek értéknövelése – Borászati üzemek	1 672	356	2 028
VP-M04.2.2 Borászat	5 707	1 228	6 935
VP-M04.2.2 Innovatív csoportok beruházása – borászat	49	9	58
VP-M04.2.3 Energiahatékonyság javítása – feldolgozó üzemek	464	155	619
Összesen	23 849	11 768	35 618

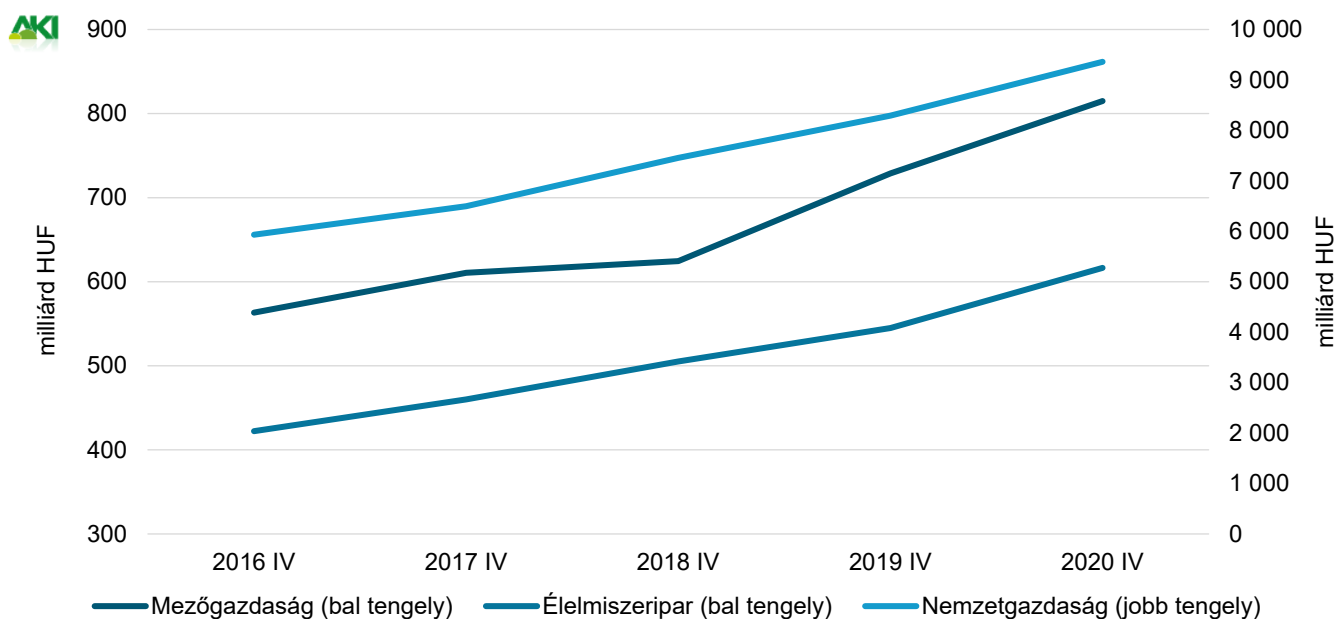
Megjegyzés: Az élelmiszeripari támogatások között csak a VP és a nemzeti agrártámogatások keretében folyósított támogatások szerepelnek.

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása

- Az MNB adatai alapján a nemzetgazdasági társas vállalkozások hitelállománya 12,8 százalékkal 9359,6 milliárd forintra nőtt egy év alatt (20. ábra).
- Mivel a hitelállományon belül a forintalapú hitelek értéke 18,4 százalékkal 5587,4 milliárd forintra, a devizaalapúaké pedig 5,5 százalékkal 3772,2 milliárd forintra bővült, a forinthitelek aránya 2,8 százalékponttal 59,7 százalékra emelkedett.
- Nemzetgazdasági szinten a rövid lejáratú hitelek értéke 2,5 százalékkal 2296,5 milliárd forintra csökkent, miközben a hosszú lejáratúaké 15,6 százalékkal 6905,2 milliárd forintra nőtt, ezáltal az éven túli hitelek a nemzetgazdaság hiteleinek háromnegyedét képezték.
- Az Agrárminisztérium (AM) adatai alapján az agrárágazatok közül az élelmiszeripar hitelállománya gyarapodott legnagyobb mértékben, 13,1 százalékkal, ezáltal az állomány értéke 616,5 milliárd forintra bővült.
- A mezőgazdaság hitelállománya 11,8 százalékkal 814,9 milliárd forintra emelkedett 2020 negyedik negyed- évének végére.

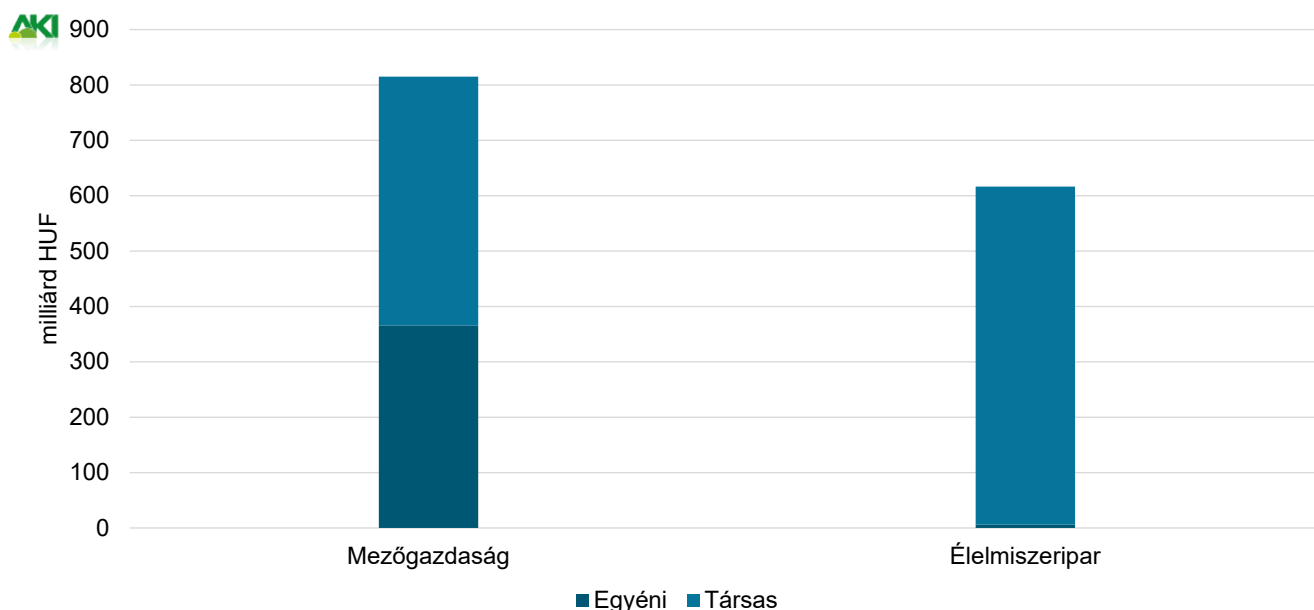
20. ábra: Az élelmiszeripar hitelállománya nagyobb ütemben növekedett, mint a mezőgazdaságé 2020-ban

Forrás: MNB- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaság hitelállományának több mint felét a társas vállalkozások tudhatták magukénak, ami 449,2 milliárd forintot jelentett. Az egyéni gazdaságok 44,9 százalékos részesedése 365,8 milliárd forintnak felelt meg.
- Az élelmiszeripari vállalkozások hitelállományának szinte teljes egésze (610,3 milliárd forint) a társas vállalkozásokat finanszírozta. Az egyéni vállalkozások 6,1 milliárd forintos hitelállománya a társasokéhoz képest elenyésző volt (21. ábra).

21. ábra: **Az élelmiszeripar hitelállományának túlnyomó többségét a társas vállalkozások adták 2020-ban**

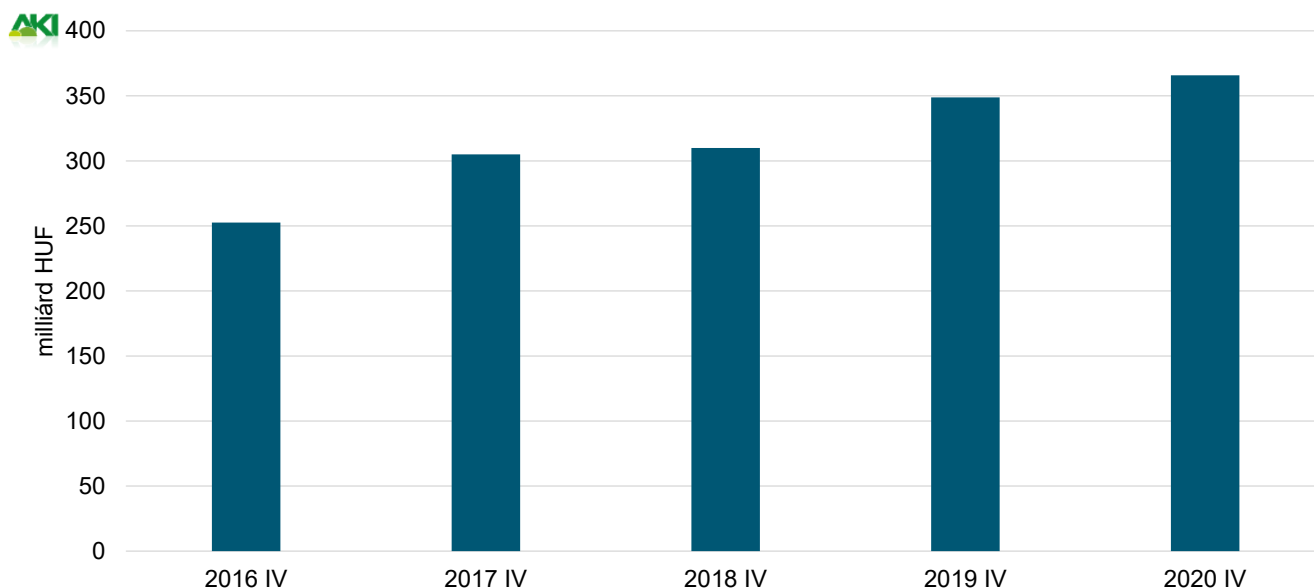

Megjegyzés: Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

Az egyéni gazdaságok hitelállománya a mezőgazdaságban

- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállománya 365,8 milliárd forintra bővült 2020 IV. negyedévére, ami az előző év azonos időszakához képest 4,8 százalékos növekedésnek felelt meg (22. ábra).
- Az egyéni gazdaságok részesedése a mezőgazdaság teljes hitelállományából csaknem 3 százalékponttal csökkent: 47,9 százalékról 44,9 százalékra mérséklődött. A csökkenő részesedés hátterében az áll, hogy a társas vállalkozások hitelállománya az egyéni gazdaságokéhoz képest nagyobb ütemben, 18,2 százalékkal növekedett.

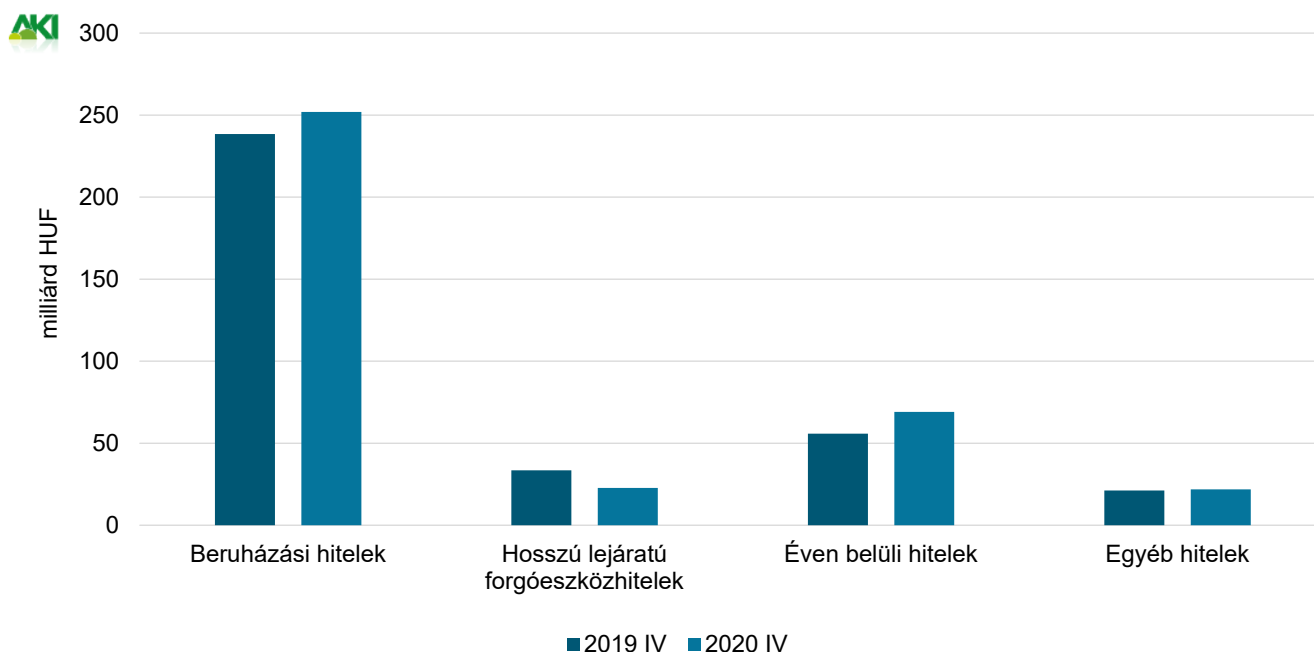
22. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hitelállománya mérsékelten növekedett 2020-ban**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hitelei között a beruházási hitelek domináltak. Állományuk 5,7 százalékkal 252,0 milliárd forintra emelkedett, ami az előző évinél 13,5 milliárd forinttal nagyobb összeget jelentett (23. ábra).
- Az éven belüli hitelállomány 24,0 százalékkal 55,8 milliárd forintról 69,1 milliárd forintra nőtt, ami értékben csaknem akkora bővülésnek felelt meg, mint a beruházási hitelek állománynövekedése. Az éven belüli hitelállomány bővülése javarészt az Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel-keret növekedésének tulajdonítható.
- Az egyéb hitelek állománya érdemben nem változott, miközben a hosszú lejáratú forgóeszközhitel állománya 32,0 százalékkal 22,8 milliárd forintra mérséklődött.
- A devizahitelek aránya továbbra is elenyésző volt a mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállományában.

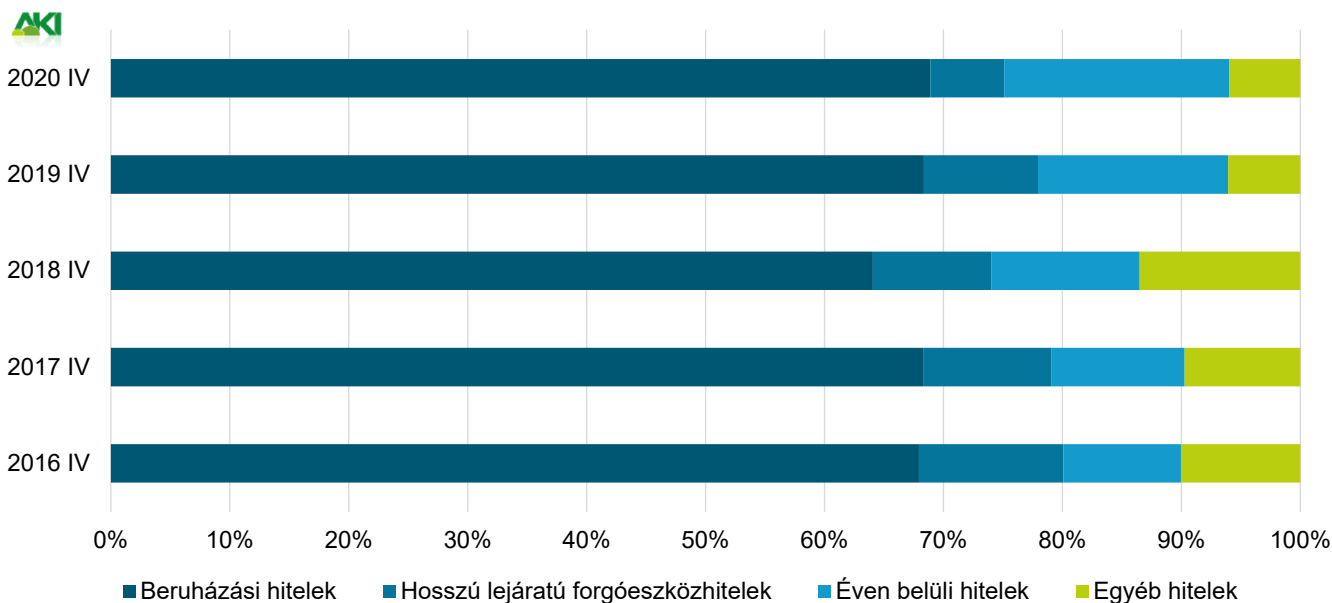
23. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok beruházási és éven belüli hitelállománya azonos értékben emelkedett 2020-ban**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között kerültek feltüntetésre.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállományában a hosszú lejáratú forgóeszközhitel csökkenő állománya miatt a hosszú lejáratú hitelek aránya tovább mérséklődött. Az éven túli hitelek legnagyobb részét továbbra is a beruházási hitelek képezték 2020 végén (24. ábra).
- A beruházási hitelek súlya 2018-tól kezdődően ismét növekedésnek indult, azonban a hosszú lejáratú forgóeszközhitel állománycsökkenése az éven túli hitelállomány arányának mérséklődését eredményezte a mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállományában. A hosszú lejáratú forgóeszközhitel részaránya 2016-ban még több mint 10 százalékot képviselt, 2020 azonos időszakában már csupán 6,2 százalékot tett ki.

24. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hitelállományában az éven belüli hitelek aránya nőtt jelentősen 2020-ban**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között kerültek feltüntetésre.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállományának legnagyobb része, 61,8 százaléka a szántóföldi növénytermesztőkhöz köthető. A hitelállomány további 16,1 százalékát az állattartással és -tenyésztéssel foglalkozók, 11,6 százalékát pedig a kertészeti ágazat adta 2020. december 31-én (25. ábra).

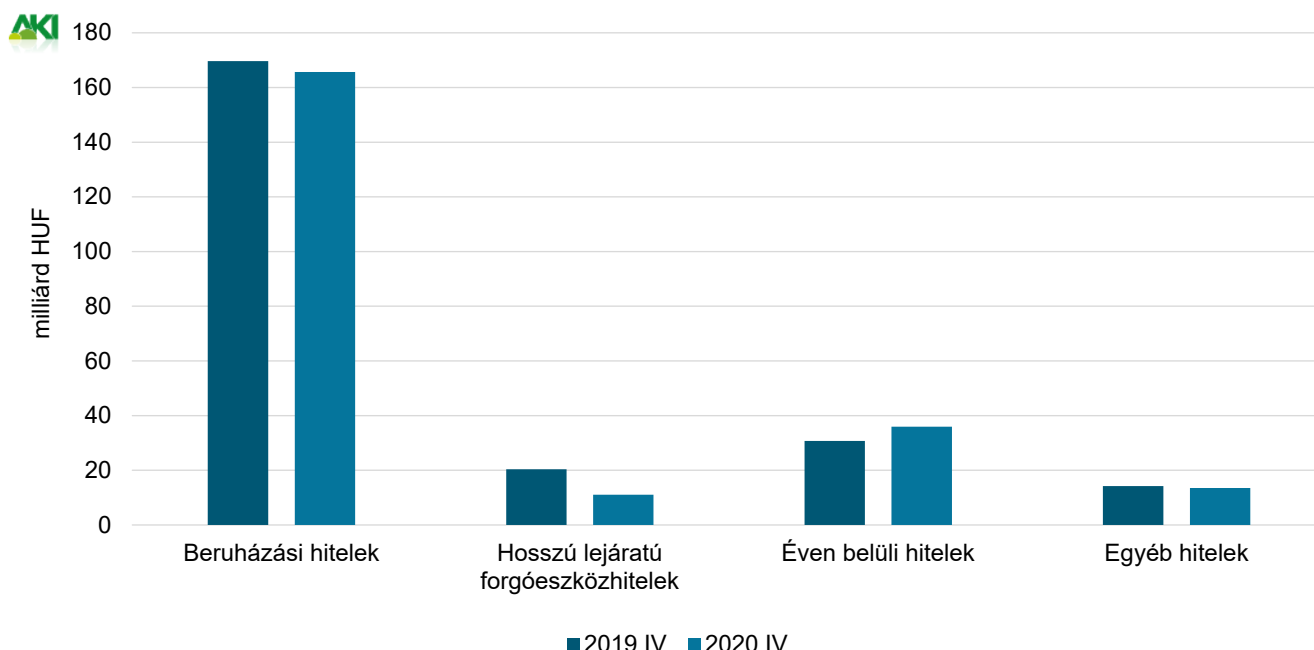
25. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hiteleinek több mint 60 százaléka a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta 2020-ban**

Megjegyzés: Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó egyéni gazdaságok hitelállománya 8,8 milliárd forinttal volt kevesebb, mint egy évvel korábban. A hosszú lejáratú forgóeszközhitelék állománya 9,3, a beruházási hiteleké 4,0 milliárd forinttal mérséklődött. Az egyéb hitelek állománya szintén csökkent, összességében 0,7 milliárd forinttal. Itt azonban fontos megjegyezni, hogy a csökkenés háttérében elsősorban az áll, hogy a szántóföldi zöldségtermelés átsorolásra került a kertészeti ágazatba, ami a szántóföldi növénytermesztés hitelállományának csökkenését, valamint a kertészet hitelállományának növekedését eredményezte (26. ábra).
- A rövid lejáratú hitelek állománya 5,2 milliárd forinttal nőtt, ami teljes egészében az egyéb éven belüli hitelek 7,5 milliárd forintos növekedésének tulajdonítható, miközben a folyószámlahitelek állománya 2,3 milliárd forinttal mérséklődött.

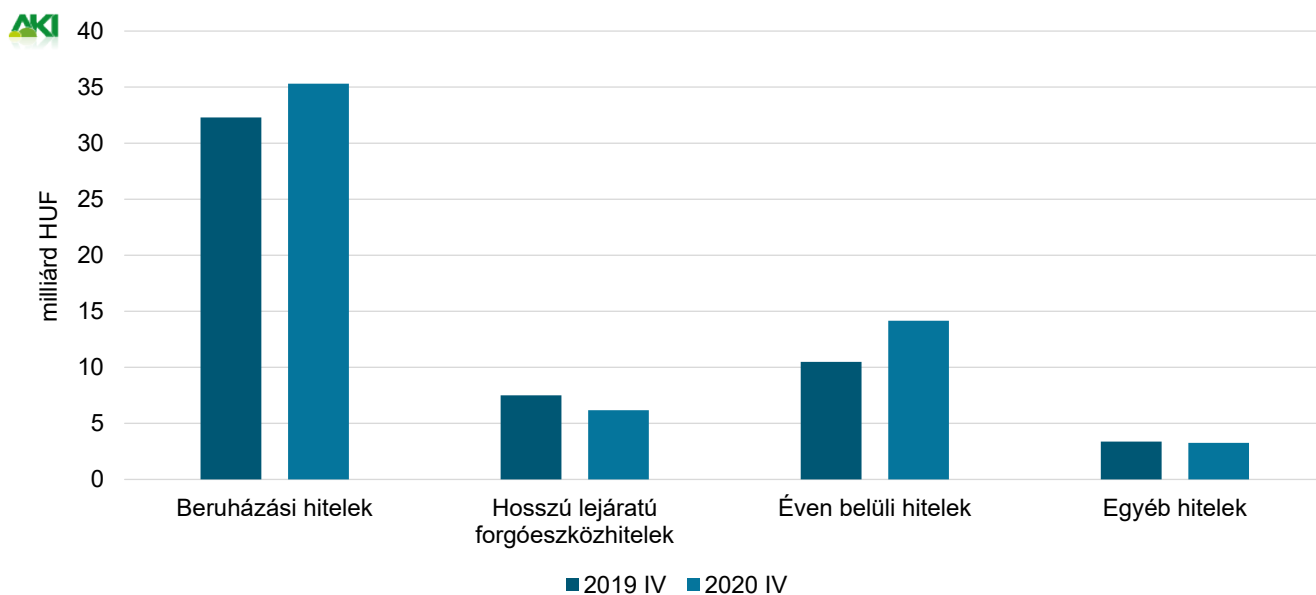
26. ábra: **A szántóföldi növénytermesztő egyéni gazdaságok éven belüli hitelei növekedtek 2020-ban**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között kerültek feltüntetésre.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az állattenyésztési ágazat hitelállománya csaknem 10 százalékkal (5,2 milliárd forinttal) bővült egy év alatt. Az állattenyésztésen belül a baromfiágazatban volt a legnagyobb növekedés 2,5 milliárd forintos értékben. Ezt követte a szarvasmarha-ágazat, amelynek hitelállománya 1,8 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszaki értékét.
- A hitel lejáratát tekintve a rövid lejáratú hitelek, valamint a beruházási hitelek együttes növekedése volt megfigyelhető az ágazatban, előbbi 3,7, utóbbi pedig 3,0 milliárd forinttal bővült. Az éven belüli hiteleknél az egyéb éven belüli hitelállomány növekedése volt kiemelkedő (27. ábra).

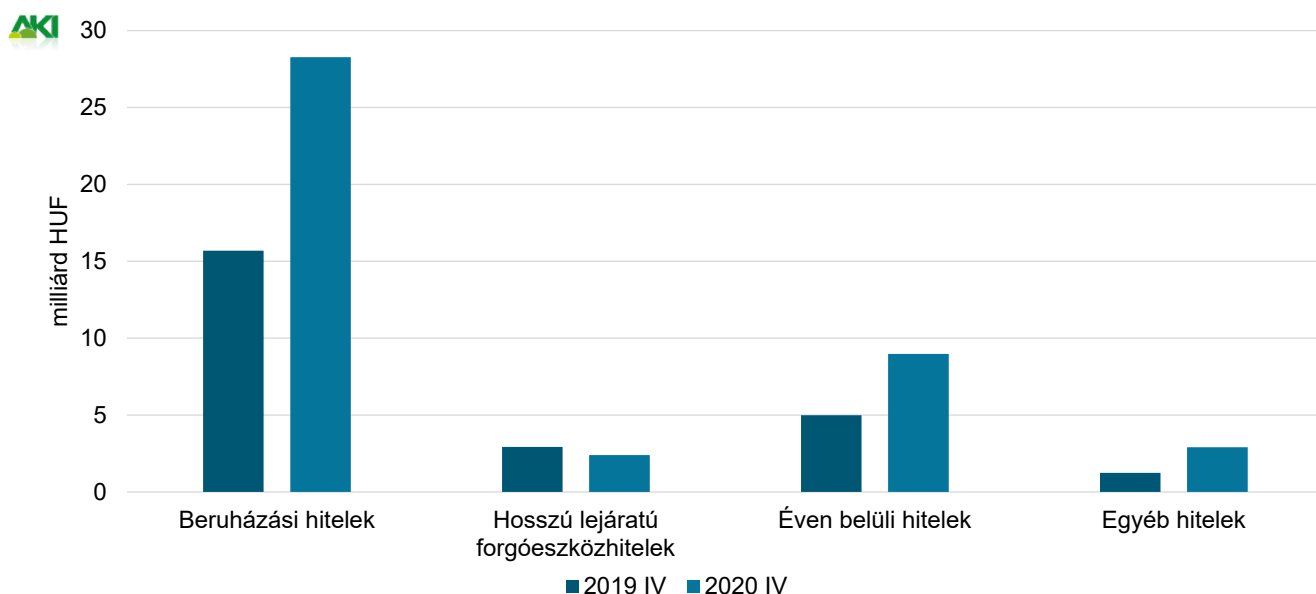
27. ábra: **Az állattartó egyéni gazdaságok beruházási és éven belüli hitelei bővültek 2020-ban**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között kerültek feltüntetésre.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- Az ágazatok közül a kertészeti ágazatban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállománya bővült legnagyobb mértékben, 71,3 százalékkal. Azon belül is a beruházási hitelek növekedése volt számottevő: az állomány értéke 15,7 milliárd forintról 28,3 milliárd forintra emelkedett (28. ábra). A növekedést javarészt a fentiekben már említett ágazati átszervezés eredményezte.
- Az ágazat hitelállományából a zöldségtermeléssel foglalkozók 17,1 milliárd forintot tudhattak magukénak.
- Az egyéb szakágazatok vállalkozásai által felvett hitelállomány 7,8 százalékkal 38,2 milliárd forintra emelkedett egy év alatt.
- Az egyéni gazdaságok hitelállományának legnagyobb része (72,9 százalék) továbbra is az egyéni vállalkozókhoz tartozott, miközben az őstermelők a hitelállomány 27,1 százalékát tudhatták magukénak.

28. ábra: **A kertészetben a beruházási hitelek növekedtek 2020-ban**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között kerültek feltüntetésre.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- Az egyéni gazdaságok hitelállományának bővülésével egyidejűleg a szegmens által újonnan felvett hitelek értéke lényegében stagnált. Az egyéni gazdaságok mindössze 2,2 milliárd forinttal kevesebb, 101,9 milliárd forint hitelt vettek fel 2020-ban, mint egy évvel korábban (3. táblázat). A hitelállomány bővüléséhez a Covid-19-járvány enyhítését célzó vállalati hitelmoratórium is hozzájárult, azáltal, hogy a tőketörlesztés átütemezése az állomány kifutását lassította.
- A hitelösszeg több mint fele (58,1 százalék) a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta. Az állattenyésztők részesedése 16,5 százalék volt. Azon belül is az új hitelek 5,8 százaléka a szarvasmarha-, 5,6 százaléka a baromfiágazatba került, további 2,5 százalékát pedig a sertéstartók és -tenyésztők tudhatták magukénak.
- A szántóföldi növénytermesztők hitelállománya 3,0 milliárd forinttal maradt el az előző évitől. Hitelcél tekintve egyéb hitelek 7,4 milliárd forinttal, hosszú lejáratú forgóeszközhitelek 5,0 milliárd forinttal kisebb hitelösszeget vettek igénybe, miközben a folyószámlahitelek és az egyéb éven belüli hitelek, valamint a beruházási hitelek értéke egyaránt emelkedett, rendre 3,9, 3,1 és 2,4 milliárd forinttal.
- Az állattenyésztési ágazat által újonnan felvett hitelek összege 1,9 milliárd forinttal 16,9 milliárd forintra mérséklődött. A csökkenés javarészt az egyéb hiteleknél jelentkezett, amelyek állománya 2,2 milliárd forinttal volt kisebb a 2019. évinél.
- A kertészeti ágazatban tevékenykedők által újonnan felvett hitelállomány 2,6 milliárd forinttal volt nagyobb (11,3 milliárd forint) 2020-ban, mint egy évvel korábban. A bővülés teljes egészében a beruházási hiteleknek tulajdonítható.

3. táblázat: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok új hitelei elmaradtak az előző évitől 2020-ban**

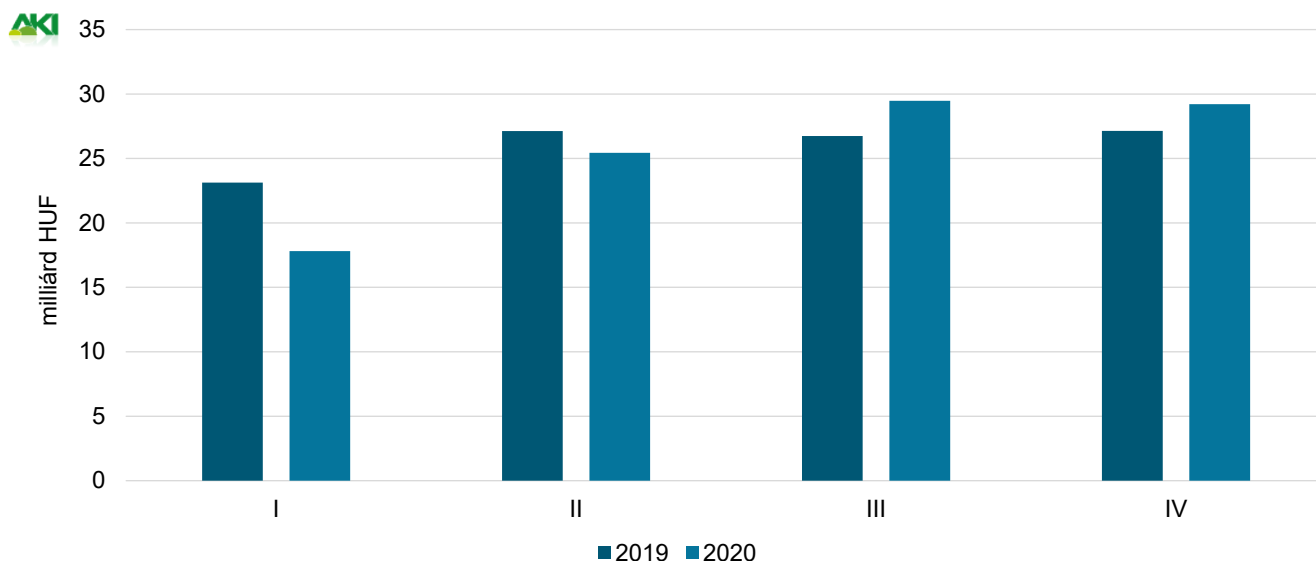
milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitelek	Folyószámlahitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	59,2	25,8	4,0	19,4	7,4	2,7
Állattenyésztés	16,9	5,7	2,1	6,5	2,1	0,5
ebből						
baromfi	5,7	1,9	1,0	2,1	0,6	0,1
sertés	2,5	0,9	0,1	1,1	0,4	0,0
szarvasmarha	5,9	1,9	0,8	2,2	0,7	0,3
Kertészet	11,3	4,8	0,7	3,9	1,5	0,5
ebből						
zöldségtermelés	5,1	2,7	0,2	1,4	0,4	0,3
Egyéb	14,5	4,7	2,2	3,9	3,4	0,4
Összesen	101,9	41,0	9,0	33,5	14,4	4,1

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- A mezőgazdasági egyéni gazdaságok újonnan felvett hiteleinek értéke 2020 első felében elmaradt az előző év azonos időszakától, azonban 2020 harmadik negyedében 10,5 százalékkal, a negyedikben pedig 7,6 százalékkal volt nagyobb a megelőző évinél (29. ábra). A 2020 első fél évében tapasztalt új hitelek iránti érdeklődés mérséklődésében a Covid-19-járvány jelentős szerepet játszott.

29. ábra: **Az új hitelek értéke 2020. I. fél évében elmaradt, II. fél évében meghaladta az előző évit**

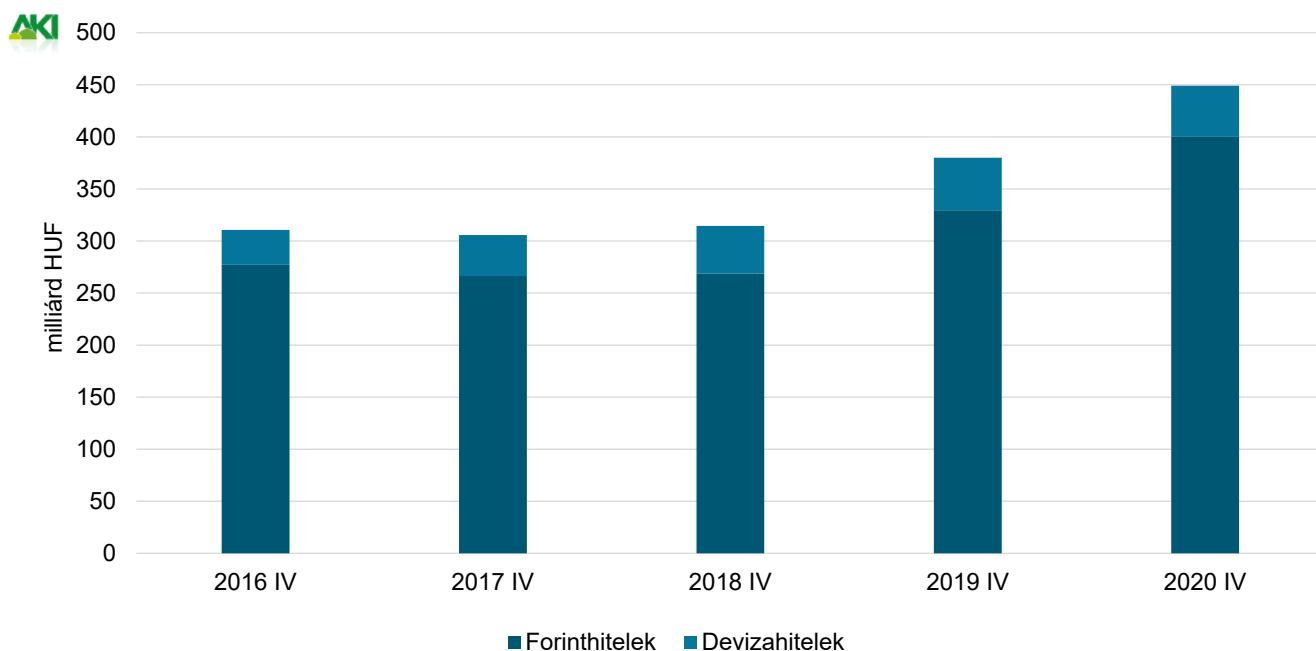

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya

- A mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállománya 2016 és 2018 között lényegében stagnált, 2019-ben azonban növekedésnek indult. Az állomány értéke 2020 negyedik negyedévének végére mintegy 450 milliárd forintra gyarapodott, 18,2 százalékkal haladva meg az előző év azonos időszaki értéket (30. ábra).
- A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományában továbbra is a forinthitelek domináltak, sőt részesedésük tovább emelkedett, 2020 negyedik negyedévében ismét megközelítette a 90 százalékot.

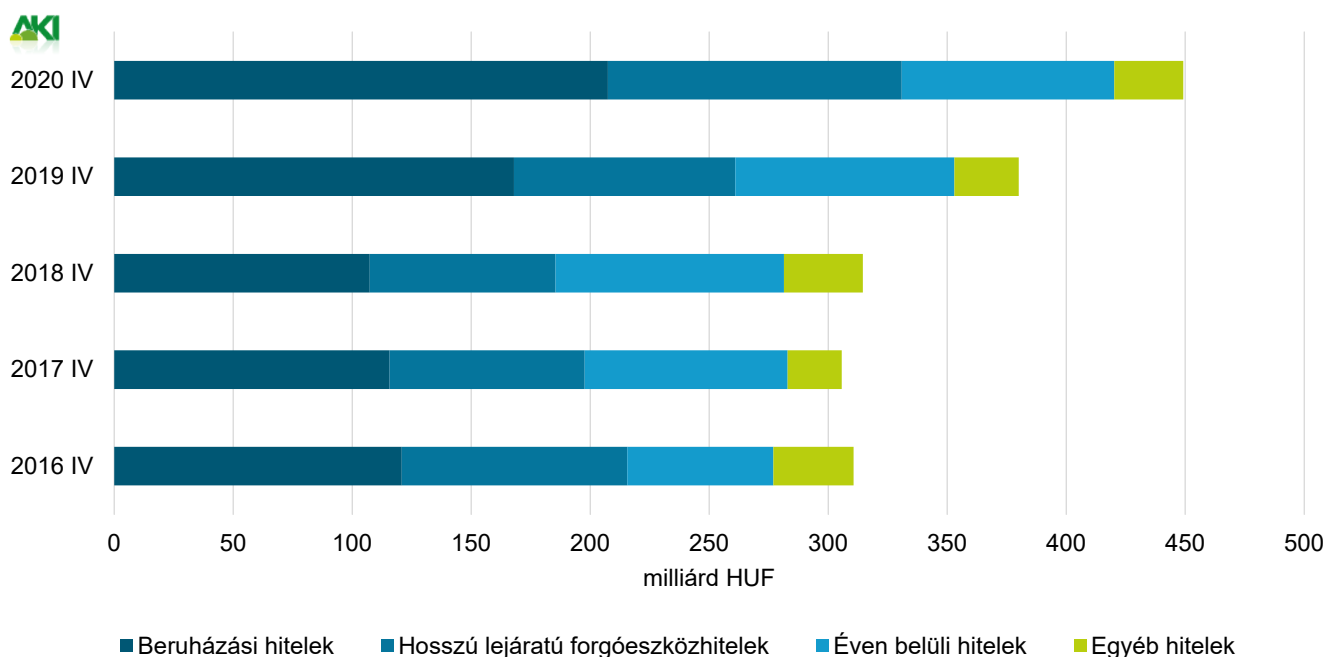
30. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelei közel 20 százalékkal növekedtek 2020-ban**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- A hitelállományon belül az éven túli hitelállomány bővülése volt kiemelkedő, a hitelösszeg 26,8 százalékkal 330,9 milliárd forintra gyarapodott egy év alatt. A hosszú lejáratú forgóeszközhitel 32,8 százalékkal 123,5 milliárd forintra, a beruházási hitelek 23,5 százalékkal 207,4 milliárd forintra emelkedtek (31. ábra).
- Az éven belüli hitelállomány 2018-ban volt a legnagyobb, 96,0 milliárd forint, amely 2020 végére 89,3 milliárd forintra mérséklődött, ezáltal a rövid lejáratú hitelek részesedése a mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományából 5 százalékponttal esett vissza.

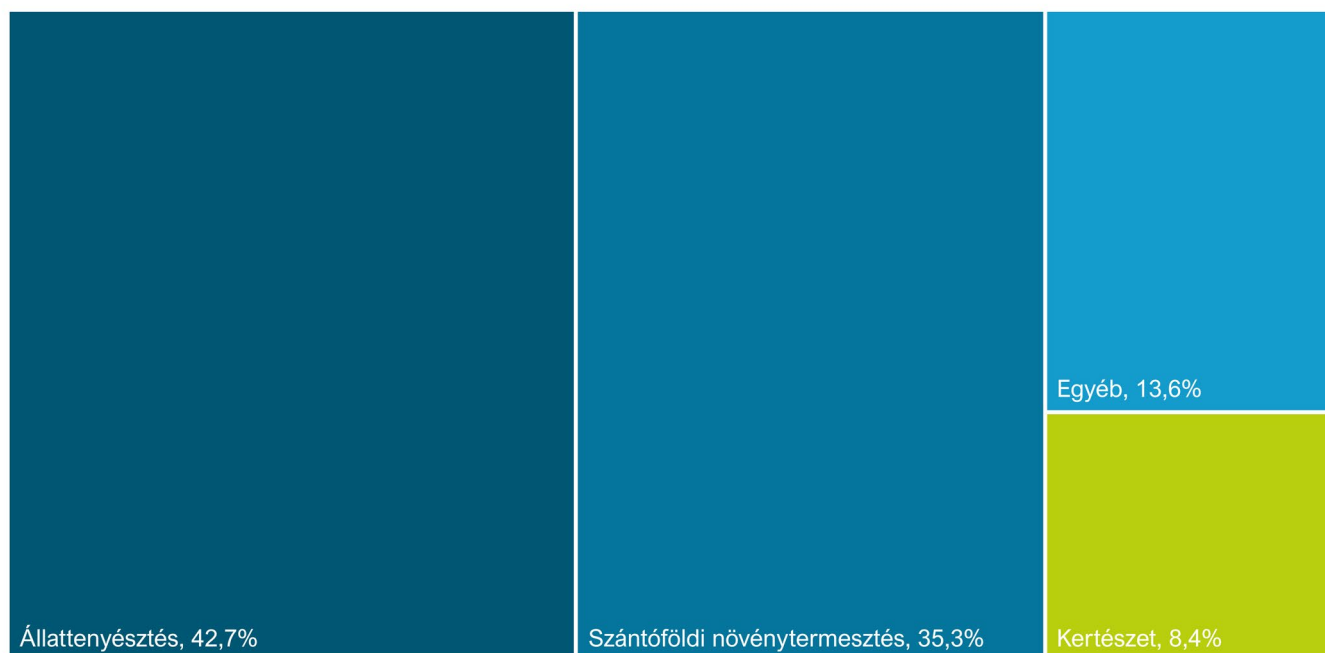
31. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások éven túli hitelei növekedtek 2020-ban**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- A mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományának legnagyobb része, 42,7 százaléka az állattenyésztéssel foglalkozó társas vállalkozásokhoz, 35,3 százaléka pedig a szántóföldi növénytermesztőkhöz került. Az állattartók körében a szarvasmarha- és a sertéstartók részesedése közel azonos volt, előbbi 14,7, utóbbi 14,5 százalék. A baromfiágazat a teljes hitelállomány 12,2 százalékát adta. A kertészeti ágazat ennél jóval kisebb, 8,4 százalékos részesedéssel bírt, azon belül is a zöldségtermelés 6,0 százalékos arányt képviselt. Az egyéb ágazatokban tevékenykedők részesedése 13,6 százalékot jelentett (32. ábra).

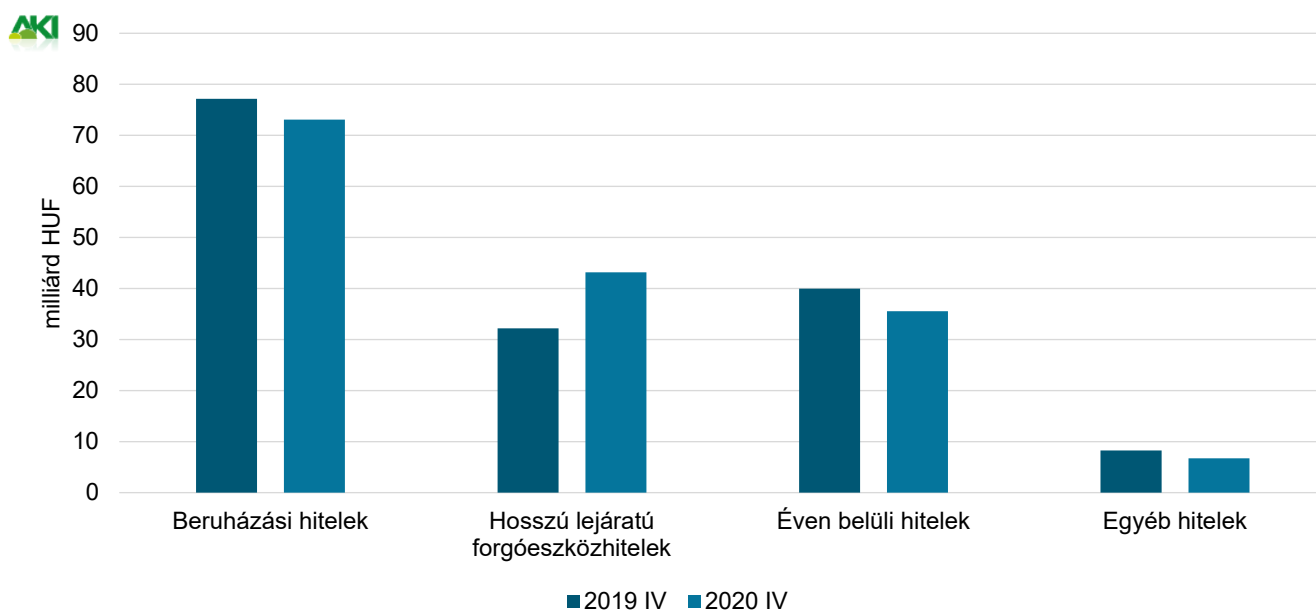
32. ábra: **Az állattenyésztők részesedtek legnagyobb mértékben a mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományából 2020-ban**

Megjegyzés: Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó társas gazdaságok hitelállománya lényegében stagnált, mindössze 0,9 milliárd forinttal maradt el az előző év azonos időszakától.
- A stagnáló állomány ellenére az ágazat hitelállományában hitelcél tekintve lényegesebb változások voltak megfigyelhetők. A hosszú lejáratú forgóeszközhitelek 11,0 milliárd forinttal bővültek, miközben a rövid lejáratú hitelek állománya 4,4 milliárd forinttal, a beruházási hiteleké pedig 4,1 milliárd forinttal mérséklődött (33. ábra).

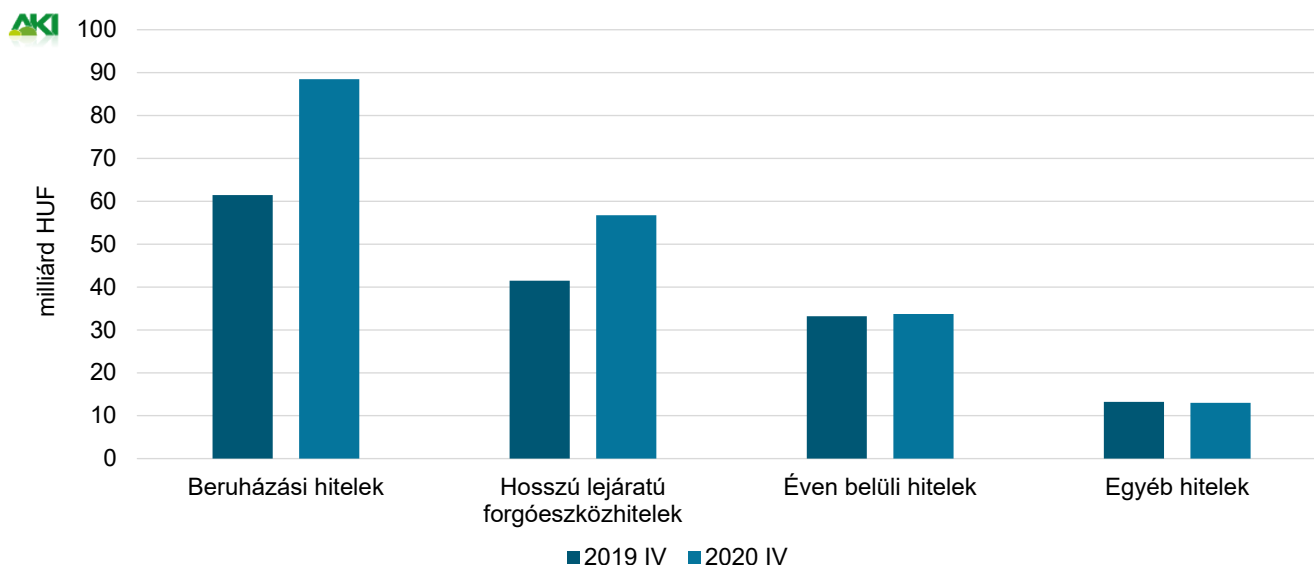
33. ábra: **A szántóföldi növénytermesztő társas vállalkozások hosszú lejáratú forgóeszközhitelei növekedtek leginkább 2020-ban**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között kerültek feltüntetésre.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az állattenyésztési ágazatban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállománya 28,5 százalékkal, azaz 42,6 milliárd forinttal bővült egy év alatt.
- Az állattenyésztésen belül a szarvasmarha-ágazatban volt a legnagyobb növekedés 20,3 milliárd forintos értékben, ezt követte a sertéságazat 19,5 milliárd forinttal, majd a baromfiágazat 8,9 milliárd forinttal.
- Az állattenyésztési ágazat hitelállományában az éven túli hitelállomány gyarapodása volt számottevő. Azon belül is a beruházási hitelállomány növekedése volt kiemelkedő, 44,0 százalék, miközben a forgóeszközhitelek 15,3 százalékkal 56,8 milliárd forintra emelkedtek. Az éven belüli hitelek és az egyéb hitelek állománya érdemben nem változott egy év alatt (34. ábra).

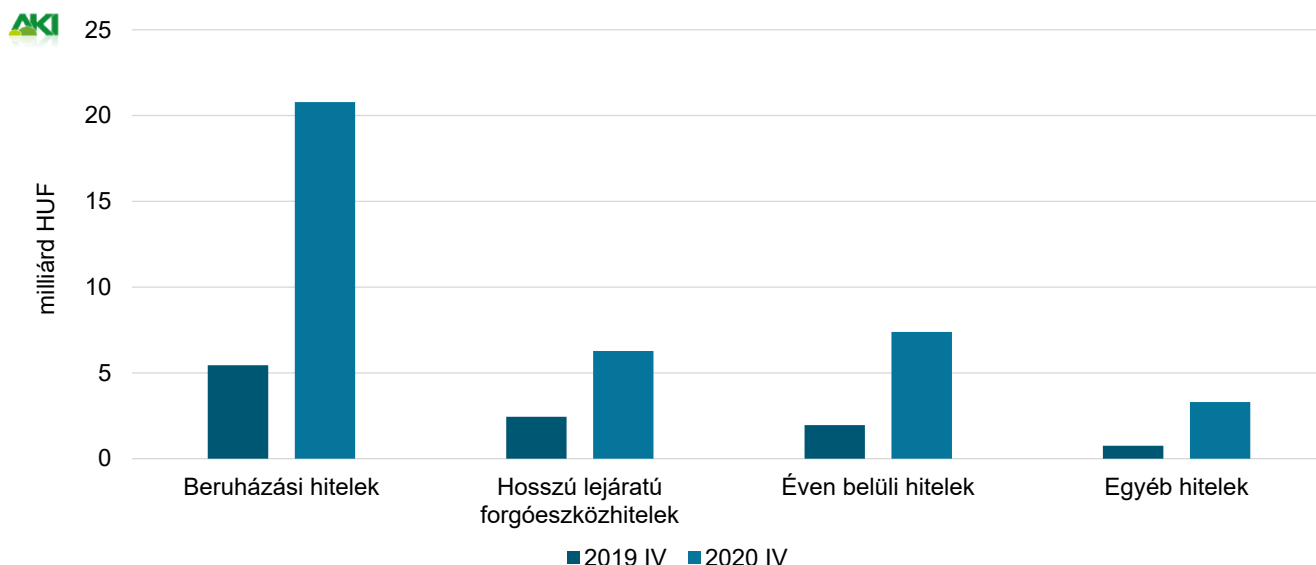
34. ábra: **Az állattenyésztő társas vállalkozások beruházási hitelei közel 50 százalékkal bővültek 2020-ban**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között kerültek feltüntetésre.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szegmensek közül a kertészeti ágazatban tevékenykedő társas vállalkozások tapasztalták a legnagyobb állománynövekedést, hitelállományuk több mint háromszorosára nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A növekedést azonban árnyalja a fentiekben már említett ágazati átsorolás. A számottevő bővülés ellenére a hitelállomány 37,8 milliárd forintos értéke továbbra is a legkisebbnek számított az ágazatok között (35. ábra).

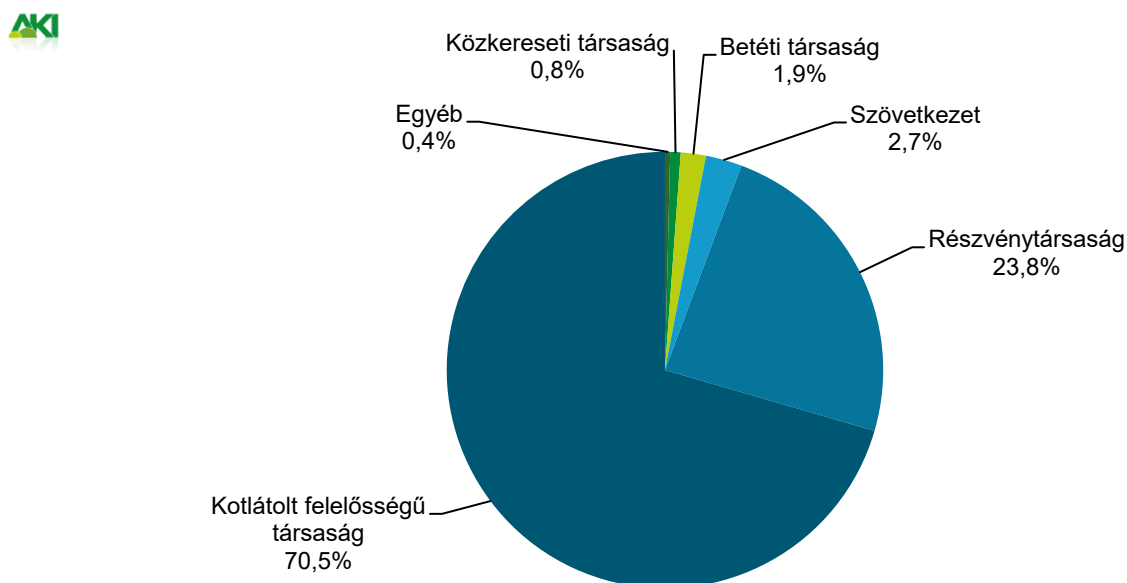
35. ábra: **A kertészeti társas vállalkozások beruházási hitelei emelkedtek 2020-ban**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között kerültek feltüntetésre.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A gazdálkodási formák szerinti bontást tekintve elmondható, hogy a fennálló hitelállomány túlnyomó többsége, 94,3 százaléka továbbra is korlátolt felelősségű társaságokhoz és a részvénytársaságokhoz került 2020 negyedik negyedévében. A szövetkezetek részesedése a korábbi évi 3,2 százalékról 2,7 százalékra mérséklődött a vizsgált időszakban.
- A betéti társaságok és a közkereseti társaságok által felvett hitelek együttes aránya 3 százalék alá csökkent a vizsgált időszakban (36. ábra).

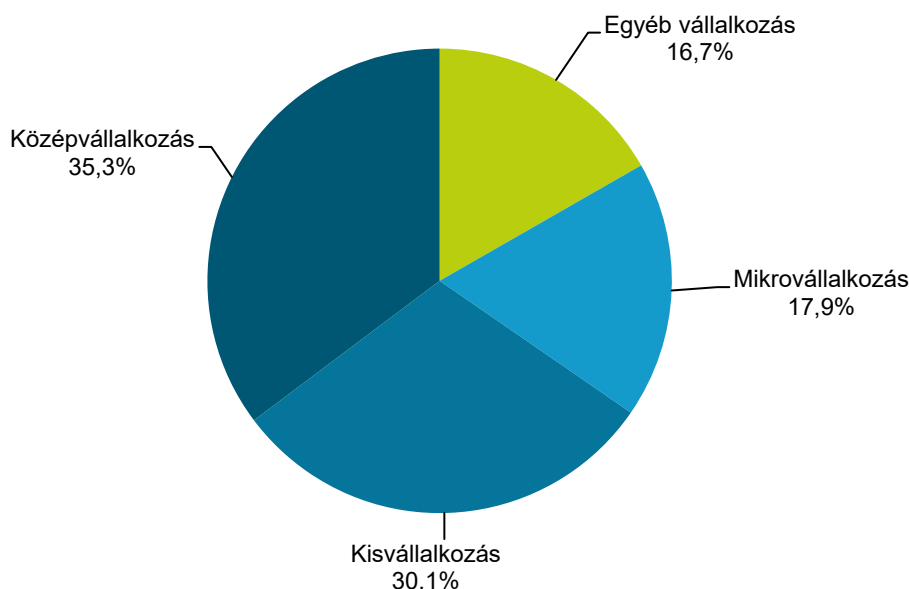
36. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hiteleinek több mint 70 százaléka a korlátolt felelősségű társaságokat finanszírozta 2020-ban**

Megjegyzés: Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományának 83,3 százaléka (374,1 milliárd forint) mikro-, kis- és középvállalkozásokhoz tartozott 2020 negyedik negyedévének végén. A középvállalkozások hitelállományból való részesedése 35,3 százalékot tett ki, miközben a kisvállalkozásoké 30,1 százalékos, a mikrovállalkozásoké pedig 17,9 százalékos arányt képviselt. Az egyéb vállalkozások (beleértve a nagyvállalkozásokat) hiteleinek összege a társas vállalkozások hitelállományának 16,7 százalékát adta 2020 negyedik negyedévében (37. ábra).

37. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hiteleinek több mint egyharmadát a középvállalkozások tudhatták magukénak 2020-ban**

Megjegyzés: Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- A mezőgazdaságban a társas vállalkozások 57,1 milliárd forinttal több, 248,9 milliárd forint hitelt vettek fel 2020-ban, mint egy évvel korábban (4. táblázat).
- A hitelösszeg 42,8 százaléka az állattartókat finanszírozta. Azon belül is az új hitelek 17,9 százaléka a szarvasmarha-, 13,5 százaléka a sertéságazatba került, további 10,7 százalékát pedig a baromfiágazat tudhatta magáénak. A szántóföldi növénytermesztők részesedése 38,4 százalék volt.
- A legnagyobb növekedés az állattenyésztési ágazatban volt megfigyelhető, az ágazat hitelállománya 32,1 milliárd forinttal haladta meg az előző évit. Azon belül is a beruházási hitelállomány 24,0 milliárd forinttal, a hosszú lejáratú forgóeszközhitel pedig 12,5 milliárd forinttal nőtt.
- A szántóföldi növénytermesztők által újonnan felvett hitelek összege 13,1 milliárd forinttal 95,5 milliárd forintra bővült. A növekedés szinte teljes egészében a hosszú lejáratú forgóeszközhitelknél jelentkezett.
- A kertészeti ágazatban tevékenykedők által újonnan felvett hitelállomány 5,1 milliárd forinttal volt nagyobb 2020-ban, mint egy évvel korábban.

4. táblázat: **A mezőgazdasági társas vállalkozások új hiteleinek legnagyobb része az állattenyésztőket finanszírozta 2020-ban**

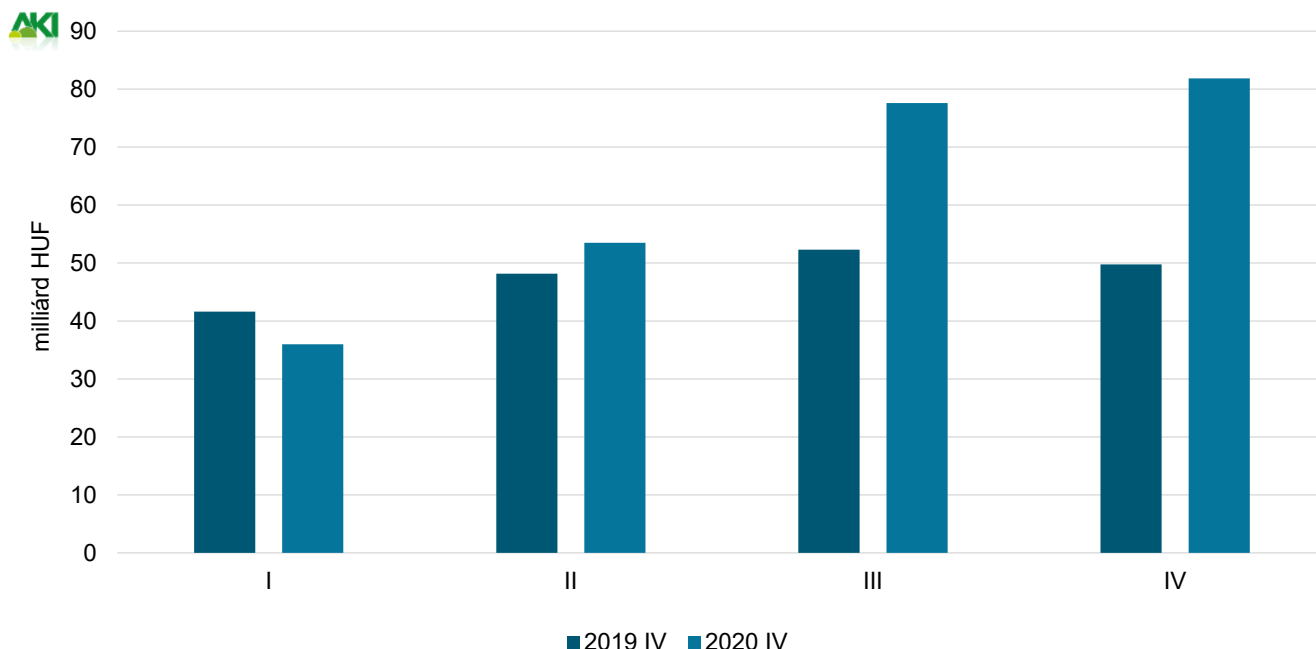
milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	95,5	30,0	23,1	13,1	25,1	4,2
Állattenyésztés	106,6	41,2	27,1	8,5	27,3	2,5
ebből						
baromfi	26,7	8,7	10,0	1,8	5,6	0,7
sertés	33,7	21,2	5,6	2,7	3,9	0,3
szarvasmarha	44,5	11,0	11,2	3,9	17,2	1,2
Kertészet	9,8	3,7	2,5	1,7	1,1	0,7
ebből						
zöldségtermelés	6,7	2,8	1,9	0,9	0,7	0,3
Egyéb	37,0	9,6	11,7	6,2	7,2	2,3
Összesen	248,9	84,5	64,4	29,5	60,7	9,7

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- A mezőgazdasági társas vállalkozások körében az év második felében mutatkozott kiemelkedő érdeklődés az új hitelek iránt: az újonnan folyósított hitelek értéke 2020 negyedik negyedévében 81,8 milliárd forintot tett ki, amely 32,1 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbit és 4,3 milliárd forinttal az előző negyedévit (38. ábra). Ahogy az a fentiekben már említésre került, az érdeklődés időbeli alakulására a Covid-19-járvány is hatással volt.

38. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelfelvétele megugrott 2020 második fél évében**

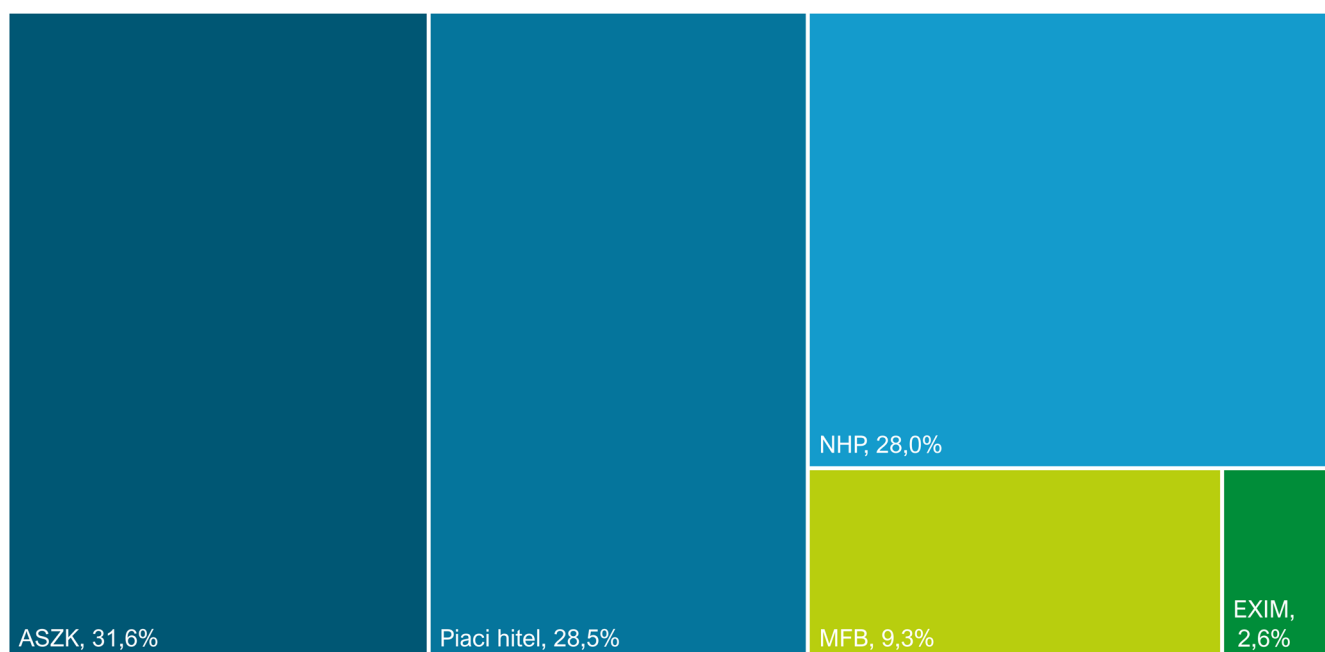

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban

- A mezőgazdasági vállalkozások hitelállományában a kedvezményes hitelek voltak túlsúlyban: a piaci hitelek aránya mindössze 28,5 százalékot jelentett 2020 negyedik negyedévében (39. ábra).
- A támogatott hitelkonstrukciók közül az Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel és a növekedési hitelprogramok fennálló állománya volt kiemelkedő, előbbi a mezőgazdaság hitelállományának 31,6, utóbbi 28,0 százalékát adta 2020. december 31-én. Az MFB-hitelprogramokhoz köthető hitelállomány 9,3 százalékos arányt képviselt, míg az Eximbank által finanszírozott hitelek részesedése a mezőgazdaságban mindössze 2,6 százalékot jelentett.

39. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományának több mint 70 százalékát a kedvezményes hitelek adták 2020-ban**

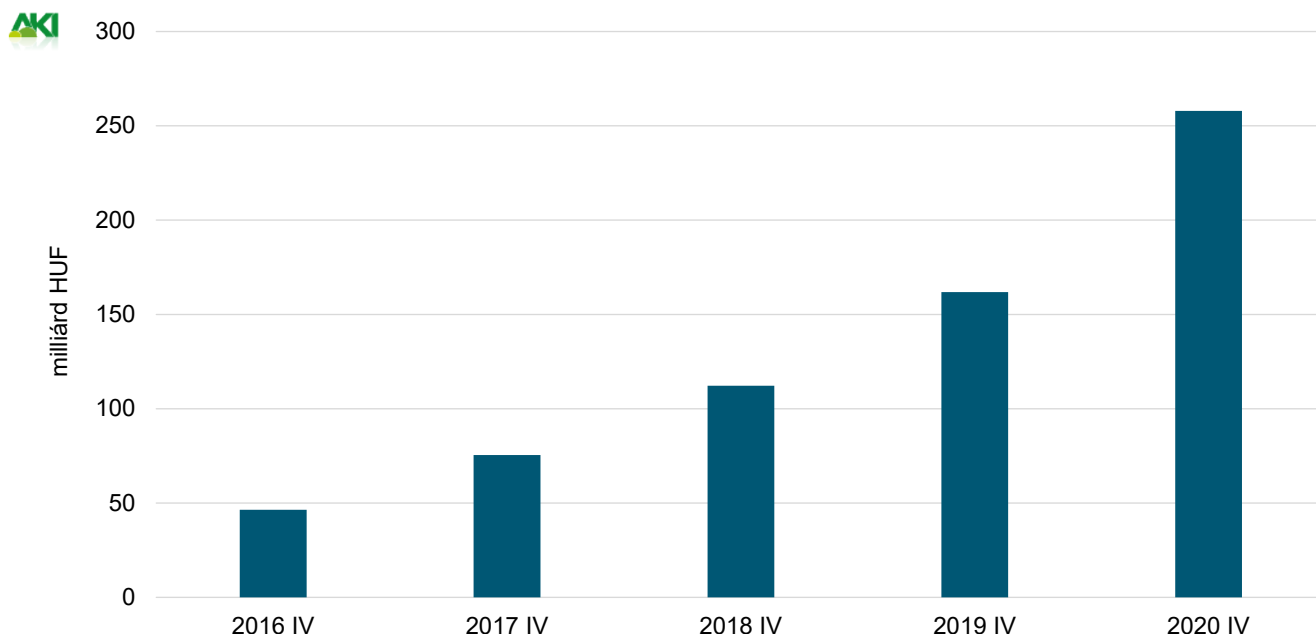
Megjegyzés: Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: MNB-, AM-, MFB-, KAVOSZ- és EXIM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel

- A magyar agrárium rövid távú finanszírozásának stabilabbá tételét is szolgálja a Széchenyi Kártya Program, amely 2011-től érhető el az agrárvállalkozások számára.
- A koronavírus-járvány miatti gazdasági nehézségek és az annak kapcsán felmerülő finanszírozási igények kezelésére 2020. május 15-től változtak az Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel igénybevételének szabályai (14/2020. (IV. 10.) AM rendelet). A szerződéses összeg a korábbi legfeljebb százmillió forintról kétszázmillió forintra emelkedett, amihez csekély összegű támogatás vehető igénybe a kamatra, a kezelési költségre, valamint a kezességi díjra és költségekre, vagyis lényegében ingyenessé vált ez a finanszírozási forma. A kiemelt támogatások a 2020 végéig hatályba lépett ASZK-hitelügyletekre voltak igénybevehetők. A támogatható tevékenységek: elsődleges mezőgazdasági termelés, halgazdálkodás, mezőgazdasági termékek feldolgozása, mezőgazdasági termékek forgalmazása, erdőgazdálkodás, illetve vadgazdálkodás. A hitelkeret futamideje 1, 2 vagy 3 év lehet. A hitel ingatlanfedezet nélkül is igényelhető, gyors és egyszerűsített hitelbírálat mellett.
- A mezőgazdasági vállalkozások ASZK Folyószámlahitel keretein belül benyújtott hiteligénye tovább nőtt, a szerződések száma 39,7 százalékkal 24 526 darabra, a leszerződött összeg 59,4 százalékkal 257,9 milliárd forintra emelkedett az előző év azonos időszakához képest (40. ábra).

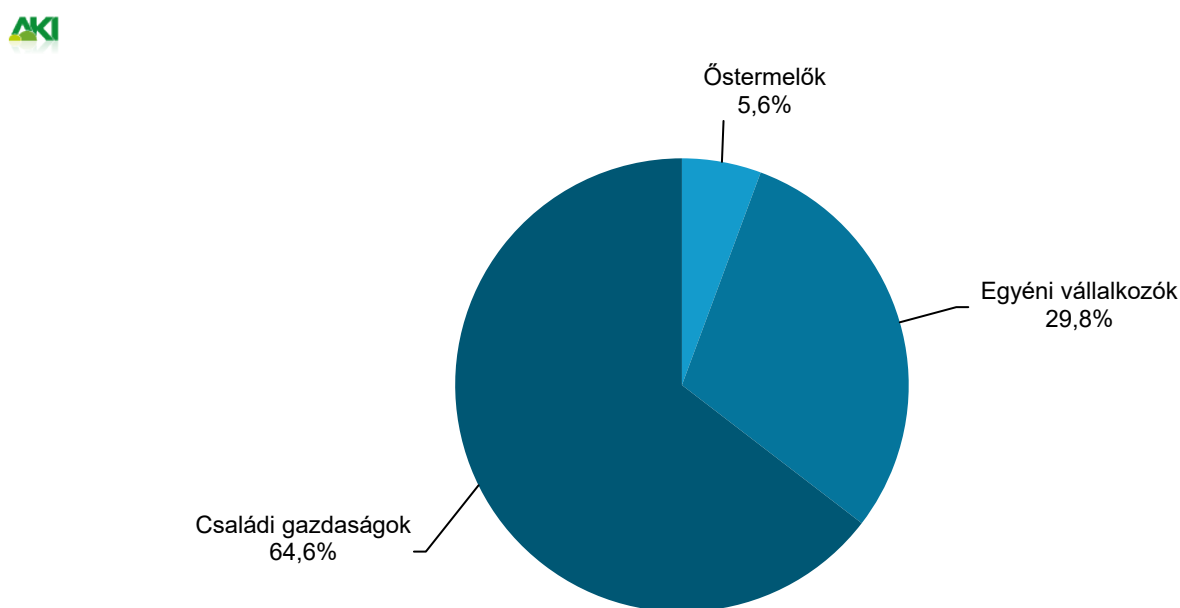
40. ábra: **A mezőgazdaság Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkerete több mint 50 százalékkal növekedett 2020-ban**

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági ASZK-folyószámlahitel keretösszegéből 179,9 milliárd forint az egyéni gazdaságokhoz volt köthető, a társas vállalkozások a hitelállományból 78,1 milliárd forintot tudhattak magukénak 2020. december 31-én.
- A mezőgazdasági tevékenységet végző egyéni gazdaságok hitelállományának túlnyomó többsége a családi gazdaságokhoz, 29,8 százaléka az egyéni vállalkozókhoz, 5,6 százaléka pedig az őstermelőhöz került (41. ábra).

41. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeretének kétharmadát a családi gazdaságok igényelték 2020-ban**

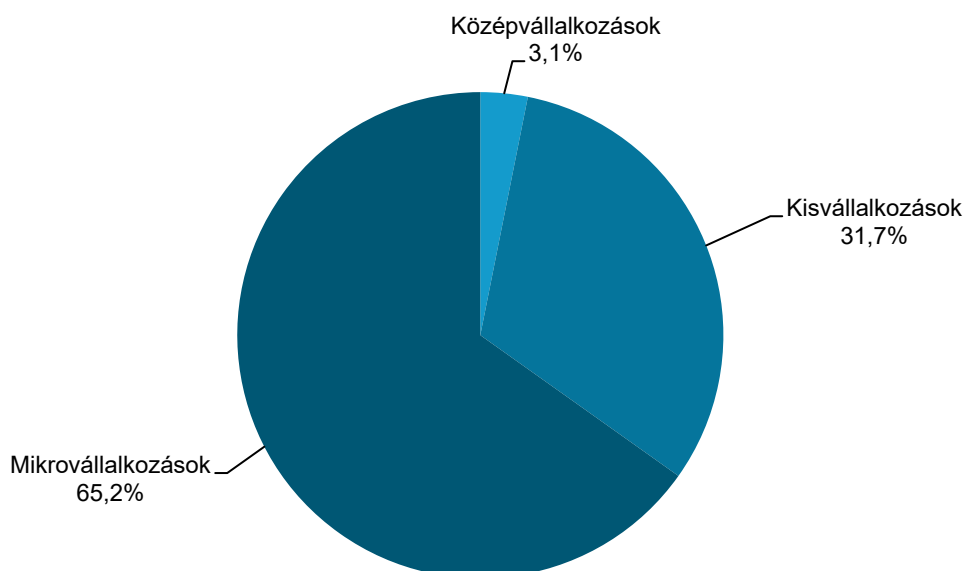

Megjegyzés: Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A társas vállalkozások közül a mikrovállalkozások rendelkeztek továbbra is a legnagyobb hitelállománnyal, részesedésük 65,2 százalékot tett ki, miközben a kisvállalkozások a hitelállomány közel egyharmadát tudhatták magukénak. A középvállalkozások részesedése mindössze 3 százalék körül alakult 2020 negyedik negyedévében (42. ábra).

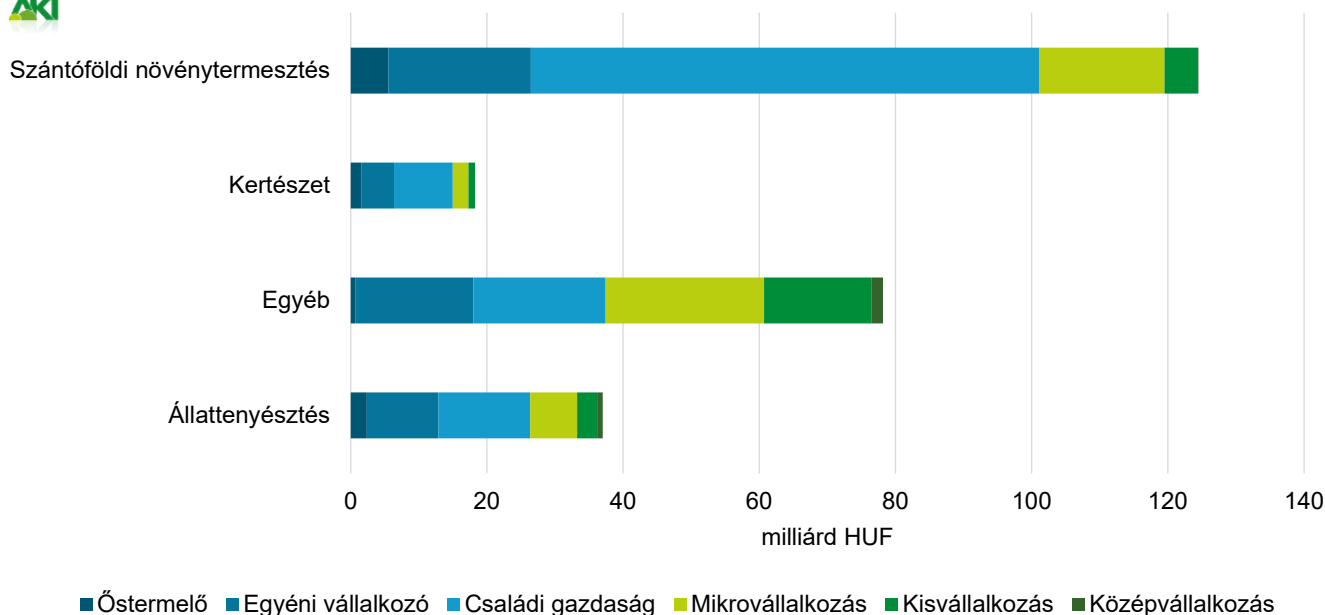
42. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeretének kétharmadát a mikrovállalkozások igényelték 2020-ban**

Megjegyzés: Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó vállalkozások hitelállománya 55,1 százalékkal 124,5 milliárd forintra nőtt egy év alatt. A szántóföldi növénytermesztők körében kiemelkedő a családi gazdaságok által le-szerződött 74,6 milliárd forintos összeg, amely 44,2 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit. Markáns növekedést tudtak felmutatni továbbá az egyéb ágazatba tartozó vállalkozások és az állattenyésztéssel fog-lalkozók. Előbbinél a hitelállomány 37,6 milliárd forinttal csaknem 80 milliárd forintra, utóbbinál 10,4 milliárd forinttal mintegy 40 milliárd forintra bővült. A kertészeti ágazatban tevékenykedőknél 3,9 milliárd forinttal nőtt a hitelállomány az előző év azonos időszakához képest, ezáltal értéke megközelítette a 20 milliárd forintot (43. ábra).

43. ábra: **Az Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeret a szántóföldi növénytermesztők igényelték elsősorban 2020-ban**

Megjegyzés: Az „Egyéb” kategóriába az alábbi ágazatok tartoznak: Növényi szaporítóanyag termesztése; Vegyes gazdálkodás; Növénytermesztési szolgáltatás; Állattenyésztési szolgáltatás; Betakarítást követő szolgáltatás; Vetési célú magfeldolgozás; Vadgazdálkodás, vadgazdálkodási szolgáltatás; Erdészeti, egyéb erdőgazdálkodási tevékenység; Fakitermelés; Vadon termő egyéb erdei termék gyűjtése; Erdészeti szolgáltatás.

Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Növekedési Hitelprogram

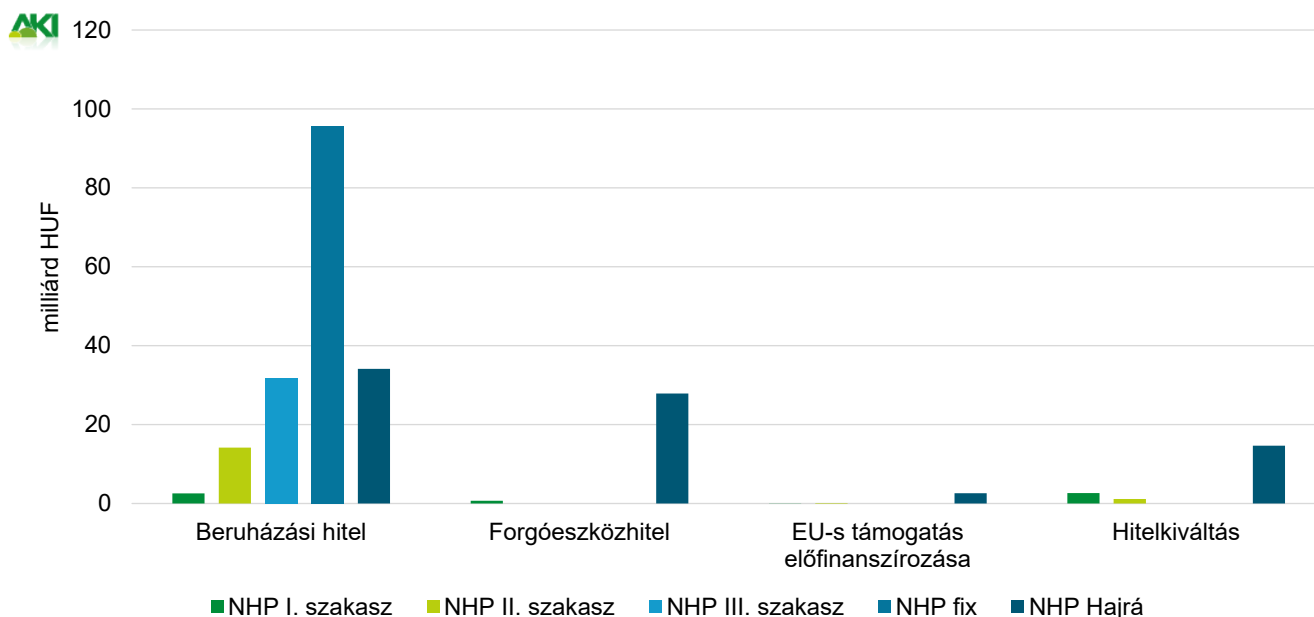
- A Monetáris Tanács a hazai vállalati szektor fenntartható, stabil és hosszú távú finanszírozáshoz jutása, valamint a koronavírus-járvány negatív gazdasági hatásainak tompítása és a hitelpiaci zavarok elkerülése érdekében 2020. április 20-án elindította a Növekedési Hitelprogram Hajrá! (NHP Hajrá) elnevezésű konstrukciót, és a Növekedési Kötvényprogram (NKP) egyes paramétereit tekintetében is módosításokat eszközölt.¹ Az NHP Hajrá keretösszegét 1500 milliárd forintban határozták meg.² A konstrukció keretében felvett források felhasználási lehetőségeit július elején kibővítették annak érdekében, hogy a program még nagyobb mértékben támogassa a kkv-k kedvező forráshoz jutását és ezzel a gazdaság élénkítését.³
- Az NHP I. szakaszában a mezőgazdaság fennálló hitelállománya 5,9 milliárd forintot tett ki 2020 negyedik negyedévének végén. Ez az összeg 2,8 milliárd forinttal maradt el az előző év azonos időszakától. A hitelek zöme hitelkiváltásra irányult, illetve beruházási hitel formájában került folyósításra (44. ábra).
- A második szakaszhoz és az NHP+ konstrukcióhoz kapcsolódóan a mezőgazdaság fennálló hitelállománya 15,5 milliárd forintot tett ki, ami 9,4 milliárd forinttal volt kevesebb az előző év azonos időszakánál.
- Az NHP III. szakasza esetében a fennálló hitelállomány 7,1 milliárd forinttal maradt el az előző évitől, ezáltal értéke 31,9 milliárd forint volt 2020. december 31-én.
- Az NHP fix konstrukció esetében 29,4 milliárd forinttal volt nagyobb az állomány az előző év azonos időszaka-hoz képest. A fennálló hitelállomány a programhoz kapcsolódóan 95,7 milliárd forintot tett ki.
- Az NHP Hajrá elnevezésű hitelprogram keretében a mezőgazdasági vállalkozások fennálló állománya 1,7 milliárd forinttal volt nagyobb 2020 negyedik negyedévében az előző negyedévhez képest. A bővülés eredményeképpen a konstrukcióhoz kapcsolódóan a mezőgazdaság fennálló hitelállománya 79,3 milliárd forintra emelkedett 2020 végére. Az ágazatba folyósított összeg túlnyomó többsége (96,3 százaléka) éven túli hitelnek minősült. A rövid lejáratú hitelek részesedése 3,7 százalékot tett ki az ágazatban.

¹ Forrás: MNB Közlemény a Monetáris Tanács 2020. április 28-i üléséről.

² Forrás: MNB Terméktájékoztató a Növekedési Hitelprogram Hajrá keretében folyósított refinanszírozási hitelek igénybevételének módjáról és feltételeiről.

³ Forrás: MNB Közlemény a Monetáris Tanács 2020. június 23-i üléséről.

44. ábra: **A Növekedési Hitelprogram Hajrá konstrukció keretében a mezőgazdaságba kihelyezett forrás csaknem 80 milliárd forintot tett ki 2020-ban**

Megjegyzés: Az ágazati adat nem tartalmazza az egyéni vállalkozókat.
Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.
Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az NHP keretében a garanciaszervezetek által garantált, a mezőgazdaságba kihelyezett hitelállomány 26,6 milliárd forint volt 2020. december 31-én, amelyből az NHP Hajrához kapcsolódóan 19,5 milliárd forintot folyósítottak. Ez az összeg több mint másfélszerese volt az előző év azonos időszakának (5. táblázat).

5. táblázat: **Az Növekedési Hitelprogram garantált hitelállományának alakulása a mezőgazdaságban 2016 és 2020 között**

		Mezőgazdaság				milliárd HUF
Időszak		I. pillér	II. pillér	NHP fix	NHP Hajrá	
2016	I	20,4	1,9	–	–	
	II	19,8	2,1	–	–	
	III	20,2	2,0	–	–	
	IV	19,4	2,2	–	–	
2017	I	19,7	2,2	–	–	
	II	18,8	2,1	–	–	
	III	17,9	1,4	–	–	
	IV	16,3	1,2	–	–	
2018	I	15,3	1,2	–	–	
	II	14,3	1,1	–	–	
	III	14,0	0,9	–	–	
	IV	11,7	0,8	–	–	
2019	I	11,2	0,7	–	–	
	II	10,3	0,7	0,8	–	
	III	9,8	0,6	1,7	–	
	IV	8,8	0,5	8,2	–	
2020	I	8,4	0,5	11,0	–	
	II	8,1	0,5	13,8	1,0	
	III	7,9	0,5	–	8,0	
	IV	6,6	0,5	–	19,5	

Megjegyzés: Az NHP II. szakaszában hitelkiváltásra a II. pillér ad lehetőséget.
Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

MFB-hitelprogramok

- Az MFB Zrt. és az Agrárminisztérium (AM) által indított hitelprogramok keretében – melyek a 15 milliárd forintos keretösszegű MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2020, a 8 milliárd forintos keretösszegű MFB TЭСZ Forgóeszköz Hitelprogram 2020, illetve a 6 milliárd forintos keretösszegű MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020 – a koronavírus-járvány miatti nehézségekre való tekintettel kedvezőbb feltételekkel igényelhetnek forrást a gazdálkodók. A hitelprogramokhoz kapcsolódóan a termelők a hitelek teljes futamidejére 100 százalékos mértékű kamattámogatásban, kezességi díjtámogatásban, valamint a hitelek megkötésével és fenntartásával kapcsolatos költségekre vonatkozó 100 százalékos mértékű költségtámogatásban részesülhetnek.
- Az MFB Csoport közel 1500 milliárd forint forrást biztosít a gazdaság újraindítására egy összehangolt hitel-, tőke- és garanciaprogram formájában. Ebből három hazai és európai uniós forrású hitelprogramon keresztül összesen 439 milliárd forint keretösszegig bocsát rendelkezésre hitelezési forrást a vállalkozások számára, négy új tőkeprogramot hirdettek meg összesen 371 milliárd forint keretösszeggel, valamint a Garantiqa Hitelgarancia Zrt.-vel együttműködve minden eddiginél magasabb összegű, 500 milliárd forintos hitelgaranciaprogramot indítottak.⁴
- A mezőgazdasági ágazatba kihelyezett kedvezményes hitelek fennálló állománya 2020. december 31-én 75,5 milliárd forintot tett ki, amely összeg 5,0 százalékkal maradt el az előző évitől.
- A mezőgazdaság kedvezményes hitelállományából továbbra is a szántóföldi növénytermesztők részesedése volt kiemelkedő, 71,5 százalék, emellett az állattenyésztéssel foglalkozók 11,0 százalékot, a kertészeti ágazatban tevékenykedők pedig 12,0 százalékot tudhattak magukénak a hitelállomány egészéből (6. táblázat).
- Az MFB-hitelállomány legnagyobb része a Földvásárlási hitelprogram keretében került kihelyezésre, amelynek fennálló állománya a mezőgazdaságban 70,3 milliárd forint volt 2020. december 31-én.

6. táblázat: **Az MFB-hitelek több mint 70 százaléka a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta 2020-ban**

milliárd HUF					
Megnevezés	Szántóföldi növénytermesztés	Kertészet	Állattenyésztés	Egyéb	Összesen
Egyéni gazdaságok	–	–	0,0	–	0,0
Társas vállalkozások	54,0	8,3	9,0	4,1	75,5
ebből					
Mikrovállalkozás	48,3	8,3	8,7	4,0	69,3
Kisvállalkozás	1,1	0,0	0,3	0,2	1,5
Középvállalkozás	3,5	–	–	–	3,5
Nagyvállalkozás	1,2	–	–	–	1,2
Összesen	54,0	8,3	9,0	4,1	75,5

Megjegyzés: Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.
Forrás: MFB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

EXIM-konstrukciók

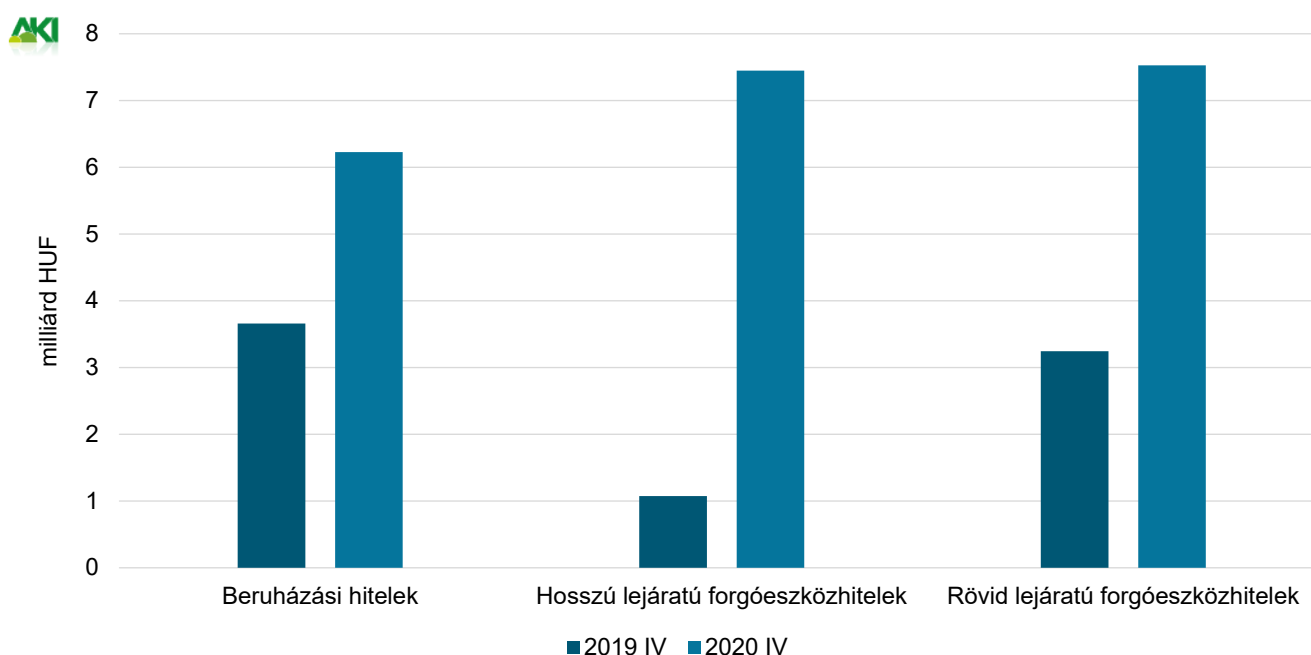
- A Magyar Export-Import Bank Zrt. (Eximbank) és a Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (MEHIB) célja, hogy a magyar exportőrök számára hatékony finanszírozási és biztosítási konstrukciókat szolgáltatson. Az integrált keretek között működő bank és biztosító feladatát közös szervezetben és megjelenéssel, EXIM elnevezéssel végzi. Az EXIM arra törekszik, hogy lefedje az exporttevékenység teljes vertikumát a beszerzéstől a termelésen át az értékesítési folyamat támogatásáig. Az Eximbank export-előfinanszírozó termékeivel az

⁴ Forrás: www.mfb.hu

exportteljesítést megelőző időszakra nyújt finanszírozást közvetlenül az exportőrök részére, illetve közvetett módon, hitelintézeteken keresztül refinanszírozási hitel formájában. Az export-utófinanszírozás az exportteljesítést követő időszakot jelenti, lehetőséget teremtve az exportőrnek, hogy a vevője részére halasztott fizetési feltételeket biztosíthasson, miközben a teljesítést követően azonnal hozzájut annak ellenértékéhez.

- Az Eximbank a koronavírus-járvány okozta válsághelyzet megszüntetésére létrehozta az EXIM Kárenyhítő Programcsomagot az exportáló, a nekik beszállító, továbbá az exportra készülő vállalkozások számára. A programcsomag három pillérből áll. Az EXIM Kárenyhítő Hitelprogram 2020 kedvezményes, fix kamattal kínál forgóeszközhitelt legfeljebb 3, valamint beruházási célú hitelt maximum 6 évre. A Hitelfedezeti Program 2020 legfeljebb 3 éves futamidejű forgóeszközhitel és legfeljebb 6 éves futamidejű beruházási hitelfelvétel esetén államilag garantált készfizető kezességet nyújt hitelfedezetként. A Hitelbiztosítási Program 2020 célja az exportvevőkkel szembeni rövid lejáratú vevőkövetelések biztosítása, megvédve ezzel a magyar exportőröket a külföldi vevő nemfizetési kockázatától.
- Az Eximbank által a mezőgazdasági ágazat részére nyújtott exportösztönző hitelek összege több mint kétszeresére nőtt, ezáltal az állomány 8,0 milliárd forintról 21,2 milliárd forintra emelkedett egy év alatt (45. ábra). A növekedés a hosszú lejáratú forgóeszközhitelnél volt a legnagyobb mértékű, az állomány 1,1 milliárd forintról 7,4 milliárd forintra bővült 2020 negyedik negyedévére.

45. ábra: **Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya megduplázódott a mezőgazdaságban 2020-ban**

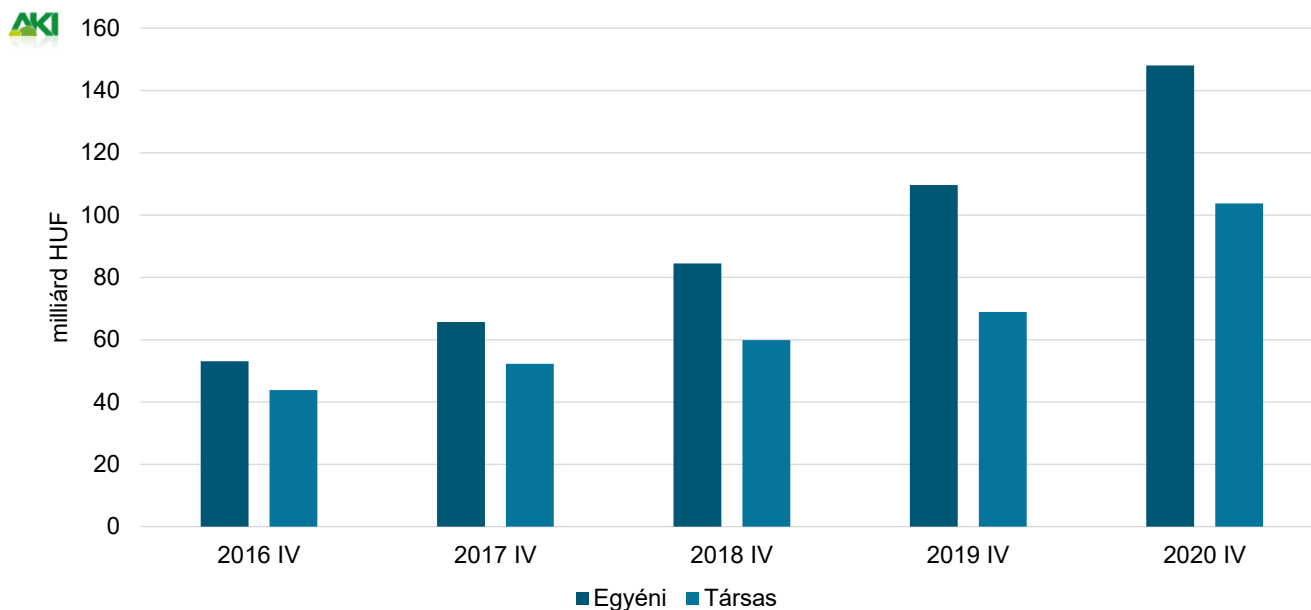

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban

- A mezőgazdaság garantált hitelállományában az elmúlt öt évben dinamikus emelkedés volt megfigyelhető, amely 2020 negyedik negyedévében tovább folytatódott: a garantált hitelek összege 41,0 százalékkal 251,8 milliárd forintra nőtt egy év alatt.
- A mezőgazdasági egyéni gazdaságok részesedése a garantált hitelállományból 2019-ig fokozatosan nőtt, majd 2020-ban némiképp csökkent, a korábbi évi 61,4 százalékról 58,8 százalékra esett vissza. A hitel volumene azonban töretlenül emelkedett, éves összevetésben 35,0 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit, ezáltal 148,0 milliárd forintra nőtt. A társas vállalkozások garantált hitelállományának növekedése az 50 százalékot is meghaladta, ezáltal 103,8 milliárd forintra bővült (46. ábra).

46. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások garantált hiteleinek növekedése meghaladta az egyéni gazdaságokét 2020-ban**

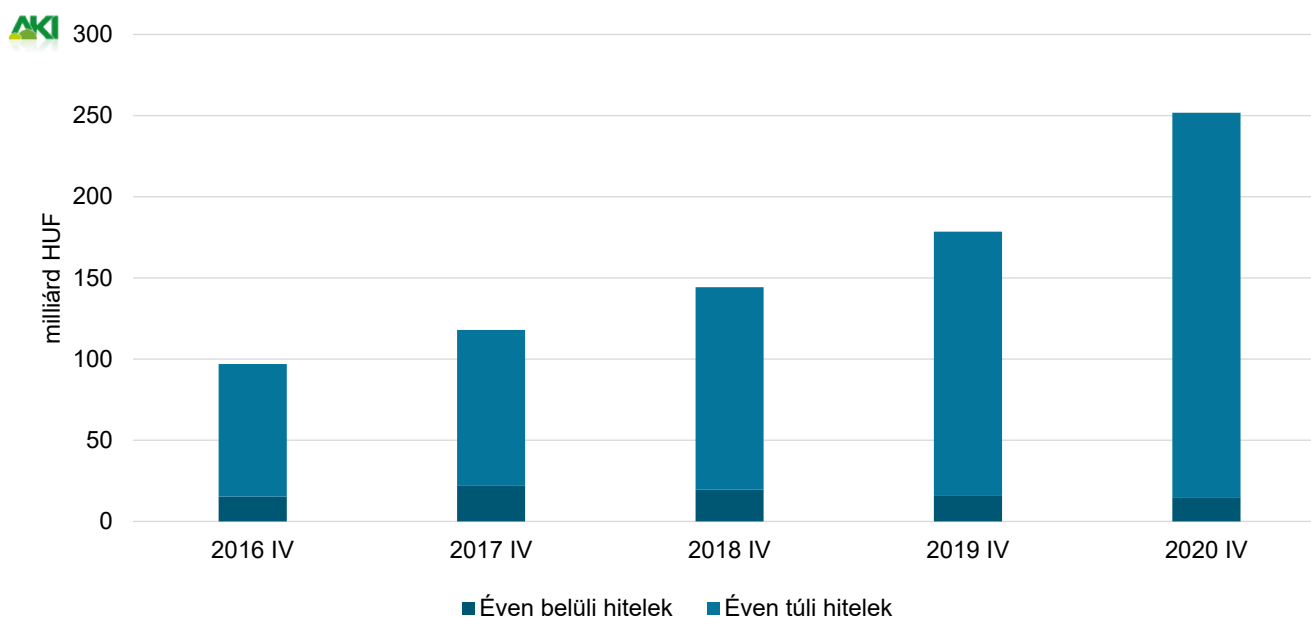

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 72,0–76,1 százalék volt 2020 negyedik negyedévének végén.

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági vállalkozások hosszú távú finanszírozási igénye tovább erősödött: az éven túli hitelek állománya 45,4 százalékkal 236,9 milliárd forintra nőtt. Azon belül is az éven túli forgóeszközhitelek összege bővült nagyobb mértékben, 55,6 százalékkal 173,0 milliárd forintra, miközben a beruházási hiteleké szintén jelentősen, 23,6 százalékkal 63,8 milliárd forintra emelkedett.
- Az éven belüli garantált hitelek értéke az előző évi 95,3 százalékára csökkent, ezáltal 14,9 milliárd forintra mérséklődött (47. ábra).

47. ábra: **A mezőgazdasági garantált hitelekben belül az éven túli lejáratúak súlya tovább nőtt 2020-ban**

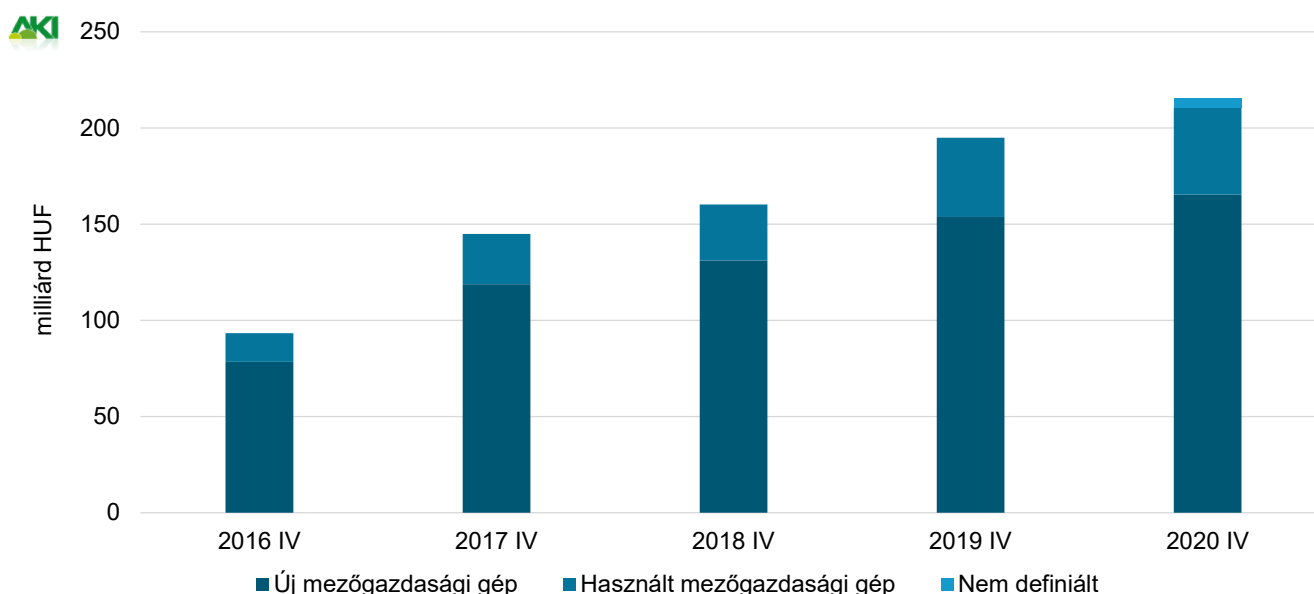
Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 72,0–76,1 százalék volt 2020 negyedik negyedévének végén.

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései

- A lízingcégek mezőgazdasági tőkeintlévősége az elmúlt öt évben fokozatosan bővült, 2020 negyedik negyedévének végére elérte a 215,4 milliárd forintot. Ez az összeg 10,5 százalékkal, azaz 20,5 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét.
- Ezen belül az új mezőgazdasági gépek lízingelt állománya 7,5 százalékkal 165,4 milliárd forintra, a használt gépeké 10,2 százalékkal 45,3 milliárd forintra emelkedett. A használt, illetve az új mezőgazdasági gép kategóriába nem besorolható, nem definiált gépek finanszírozott összege 4,7 milliárd forint volt 2020. december 31-én.
- A mezőgazdasági gépek körében továbbra is az új gépek részesedése volt kiemelkedő, azonban ez az arány 80 százalék alá mérséklődött (76,8 százalék) (48. ábra).

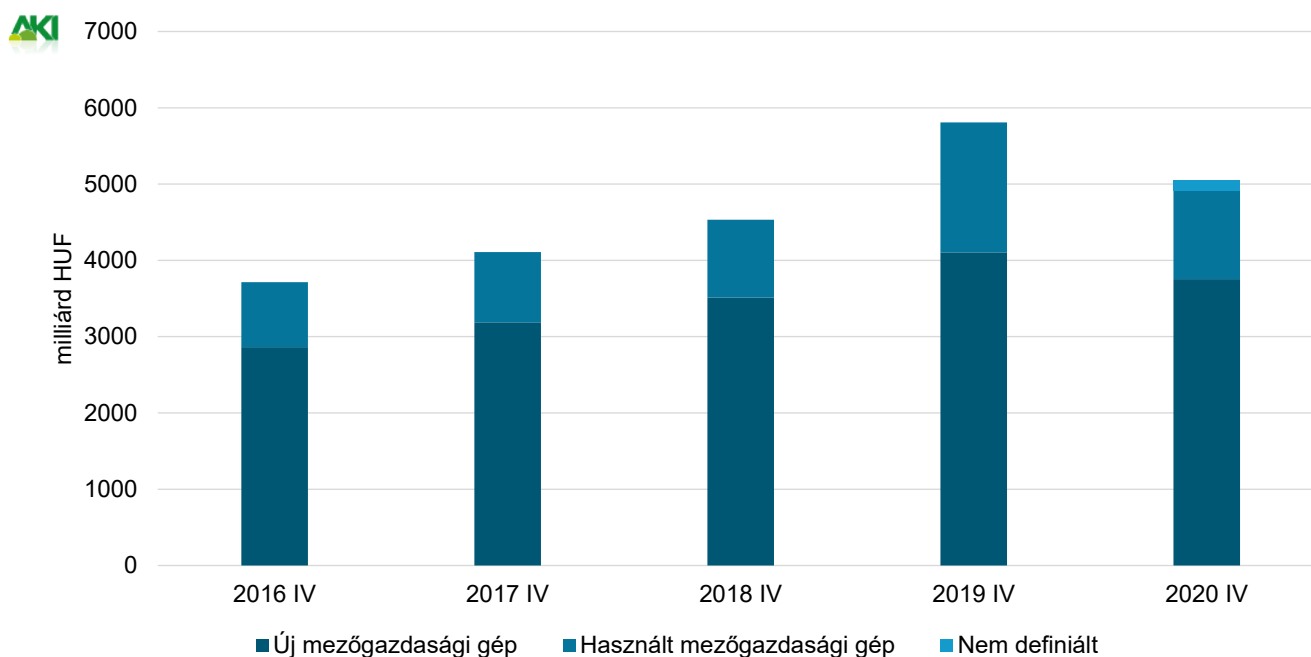
48. ábra: **Az új mezőgazdasági gépek állománynövekedése értékben meghaladta a használt gépekét 2020-ban**

Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A tőkeintlévőségek emelkedésétől eltérően a lízingszerződések száma 13,0 százalékkal maradt el az előző év azonos időszakától, ezáltal 5054 darabra csökkent 2020-ban. A legnagyobb csökkenés a használt mezőgazdasági gépeknél jelentkezett, amelyekre 31,9 százalékkal kevesebb, összesen 1161 szerződést kötöttek, emellett az új mezőgazdasági gépekre kötött lízingszerződések száma 8,5 százalékkal 3755 darabra mérséklődött, miközben 138 szerződésről nem tudjuk megállapítani, hogy új vagy használt mezőgazdasági gépre vonatkozott 2020. december 31-én.
- Az új gépekre kötött lízingszerződések aránya a korábbi évi 70,7 százalékról 74,3 százalékra emelkedett, miközben a használt gépeké 29,3 százalékról 23,0 százalékra esett vissza. A nem definiált gépek részesedése 2,7 százalékot tett ki (49. ábra).

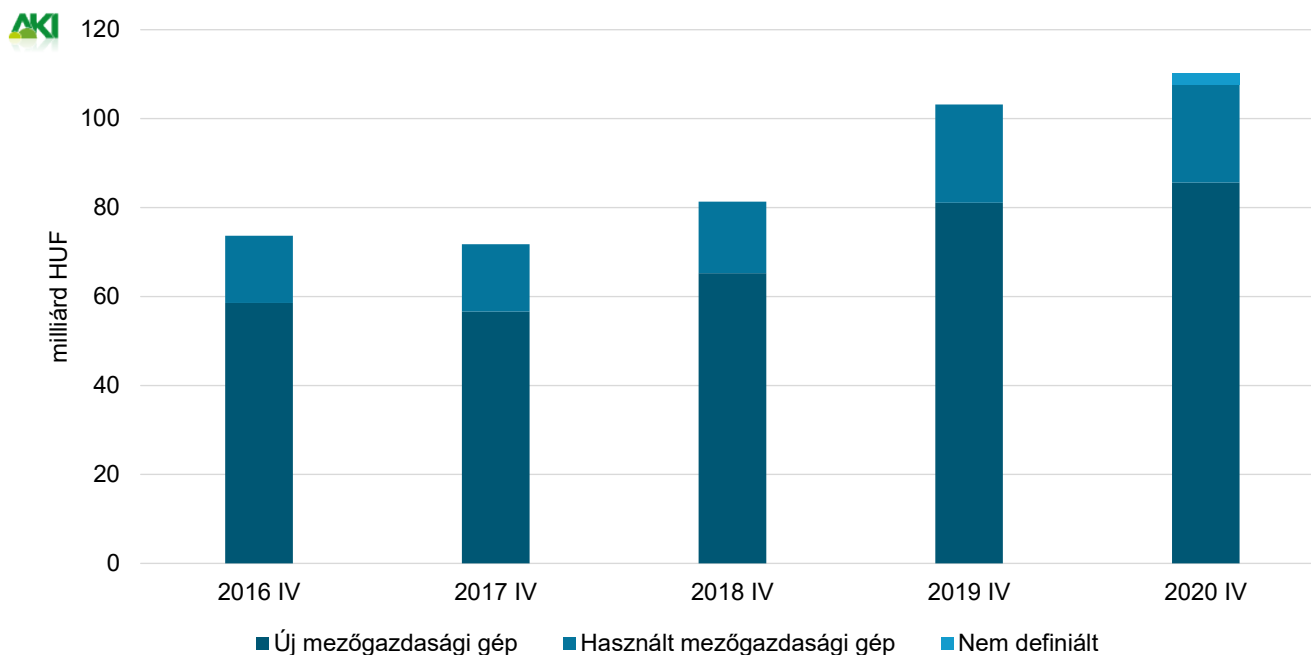
49. ábra: **A lízingcégek mezőgazdasági szerződéseinek száma csökkent 2020-ban**

Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A lízingcégek által finanszírozott összeg kismértékben növekedett, az előző év azonos időszakához képest 6,7 százalékkal 110,2 milliárd forintra nőtt. A bővülés az új mezőgazdasági gépeknél jelentkezett, amelyek finanszírozott összege 5,6 százalékkal 85,6 milliárd forintra emelkedett, miközben a használt gépeké lényegében stagnált, mindössze 0,7 százalékkal 21,9 milliárd forintra mérséklődött (50. ábra).

50. ábra: **A lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései kismértékben növekedtek 2020-ban**

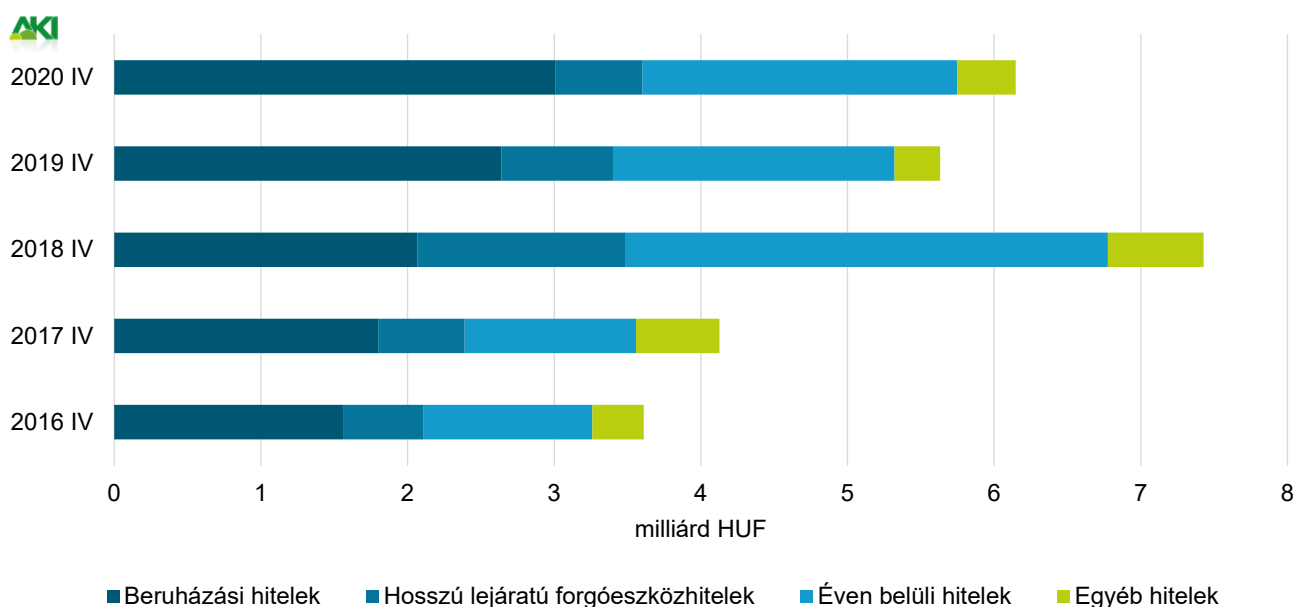

Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállománya

- Az élelmiszeripar egyéni vállalkozásainak 6,1 milliárd forintos hitelállománya 9,1 százalékkal, 0,5 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszaki értékét.
- A piaci hitelek részesedése 64,2 százalékról 58,6 százalékra mérséklődött, ezáltal a kedvezményes hitelek nagyobb arányt képviseltek az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállományában, mint egy évvel korábban.
- A rövid lejáratú hitelek aránya 4 százalékponttal 38,1 százalékra nőtt, miközben a hosszú lejáratú hitelek részesedése 1,8 százalékponttal 58,6 százalékra mérséklődött az ágazatban. A csökkenés a hosszú lejáratú forgóeszközhiteleknel jelentkezett, amelyek értéke 22 százalékkal mérséklődött, ezzel ellentétben a beruházási hitelállomány bővült, összességében 14,0 százalékkal (51. ábra).

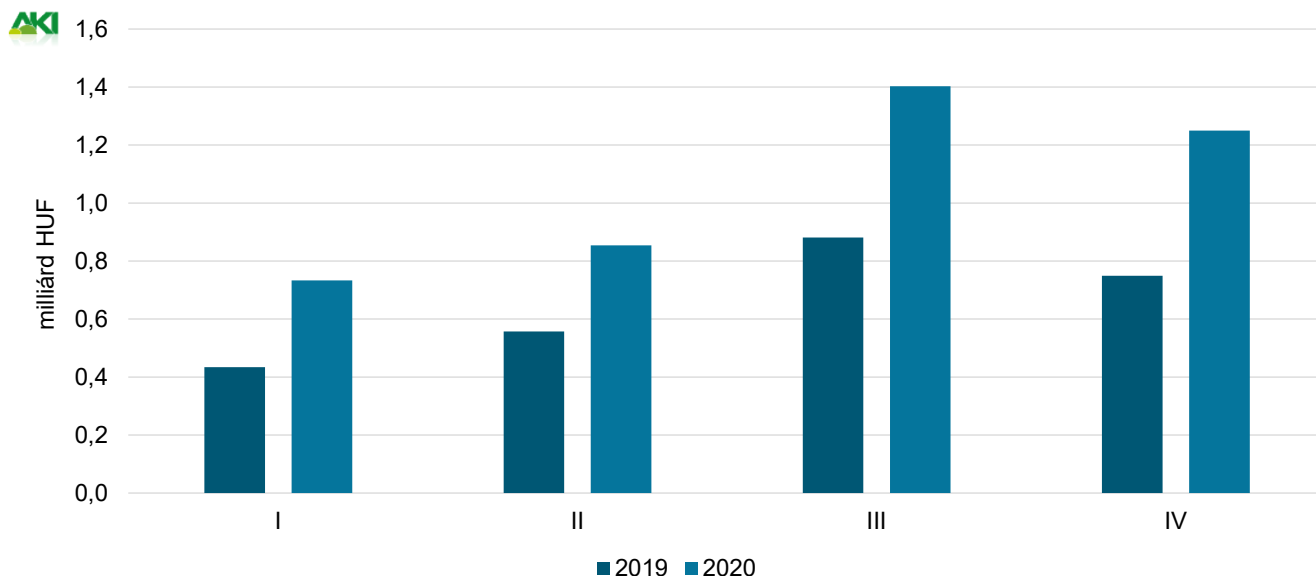
51. ábra: **Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások beruházási hitelei növekedtek leginkább 2020-ban**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások 1,3 milliárd forint hitelt vettek fel 2020 negyedik negyedévében. Ez az összeg 66,9 százalékkal, 0,5 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbit, azonban 10,9 százalékkal, 0,2 milliárd forinttal volt kevesebb a harmadik negyedévinél. Az élelmiszeriparban tevékenykedő egyéni vállalkozások 61,8 százalékkal, azaz 1,6 milliárd forinttal nagyobb hitelösszeget, összesen 4,2 milliárd forintot vettek fel 2020-ban, mint egy évvel korábban (52. ábra).

52. ábra: **Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások új hitelei minden negyedévben meghaladták az előző év azonos időszakát 2020-ban**

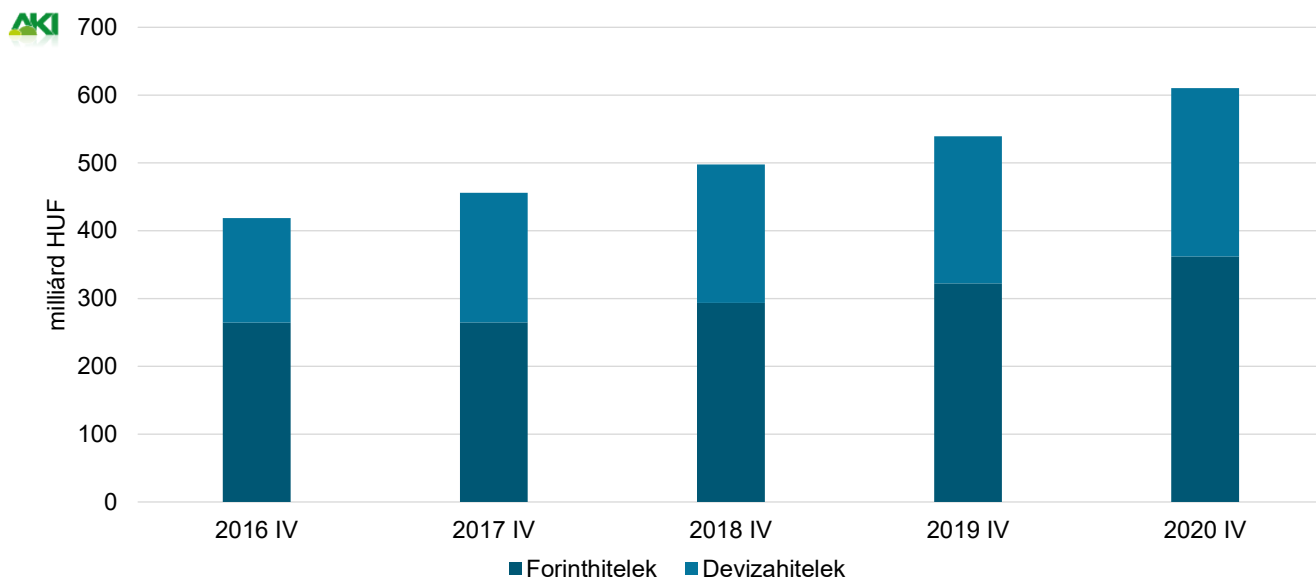

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya az elmúlt öt évben fokozatosan növekedett, 2020 negyedik negyedévének végére pedig elérte a 610,3 milliárd forintot, ami az előző év azonos időszakához képest 13,2 százalékos növekedésnek felelt meg (53. ábra).
- Az élelmiszeriparban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományán belül a devizahitelek növekedése (+14,5 százalék) arányaiban meghaladta a forintbitelekét (+12,3 százalék), azonban a forintbitelek állománya a devizahitelekéhez képest nagyobb értékben nőtt (előbbi 39,6, utóbbi 31,4 milliárd forinttal). Mindezek eredményeképpen a devizahitelek hitelállományból való részesedése kismértékben, 0,5 százalékponttal emelkedett.

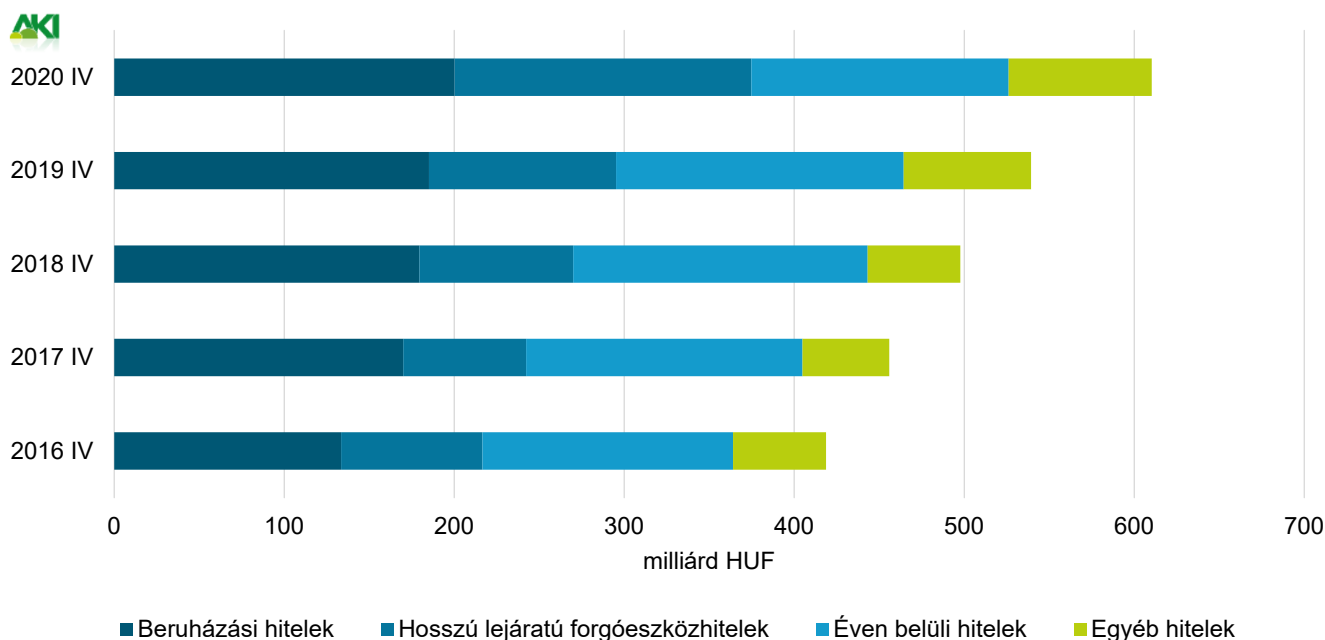
53. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelei tovább emelkedtek 2020-ban**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának növekedése leginkább az éven túli, azon belül is a hosszú lejáratú forgóeszközhitelknél volt kiemelkedő: a hitelállomány több mint másfélszeresére nőtt egy év alatt. A beruházási hitelek állománya 8,1 százalékkal 200,0 milliárd forintra, az egyéb hiteleké 12,3 százalékkal 84,2 milliárd forintra nőtt, miközben az éven belüli hitelek állománya 10,5 százalékkal 151,4 milliárd forintra mérséklődött (54. ábra).
- Mindezek eredményeképpen a hosszú lejáratú hitelek részesedése a teljes hitelállományból 6,7 százalékponttal 61,4 százalékra emelkedett.

54. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományában a hosszú lejáratú hitelek növekedése kiemelkedő volt 2020-ban**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának 13,6 százalékát az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazatban tevékenykedők, 10,3 százalékát pedig a húsfeldolgozással, tartósítással foglalkozók tudhatták magukénak. A baromfihús feldolgozása, tartósítása, valamint a malomipari termék, az olaj és a haszonállat-eledelel gyártása szakágazatok részesedése egyaránt 5 százalékot meghaladó, de 10 százalékot el nem érő mértékű volt.
- Az Agrárminisztérium adatgyűjtésében a 2020. évtől külön soron szereplő szőlőbor termelése szakágazat az élelmiszeripari társas vállalkozásainak hitelállományában 4,9 százalékos részesedéssel bírt a negyedik negyedév végén.
- Az olaj gyártása, valamint a hús-baromfihús készítmény gyártása szakágazatok hitelállománya bővült legnagyobb mértékben, az előző év azonos időszaki érték több mint kétszeresére. A növekedés az előbbinél 22,5, utóbbinál 8,0 milliárd forintos bővülést jelentett. Az olaj gyártása szakágazat esetében a folyószámlahitelek és a beruházási hitelek, a hús-baromfihús készítmény gyártása szakágazatnál pedig a hosszú lejáratú forgóeszközhitel növekedése volt kiemelkedő.
- Az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás, valamint a baromfihús feldolgozása, tartósítása szakágazat hitelállománya csaknem 10 milliárd forinttal gyarapodott egy év alatt (7. táblázat).

7. táblázat: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek egyharmadát a beruházási hitelek adták 2020-ban**

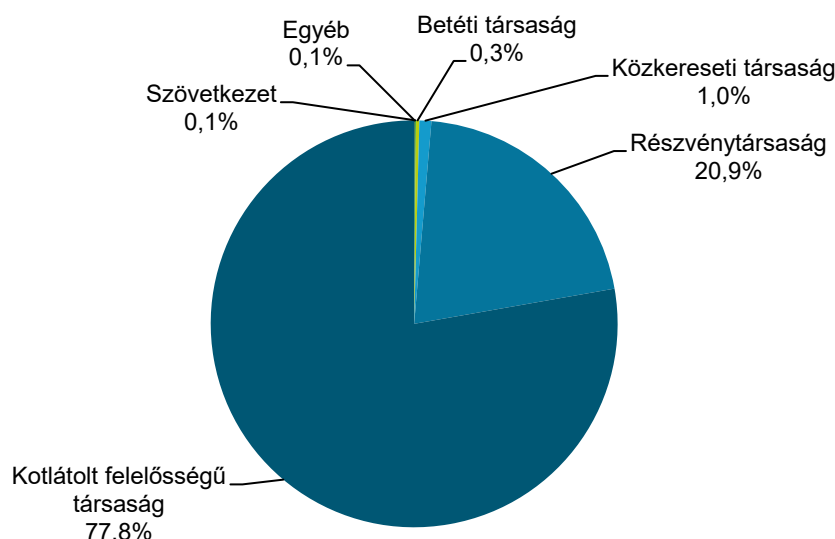
milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Húsfeldolgozás, -tartósítás	62,7	35,6	6,8	5,1	11,9	3,2
Baromfihús feldolgozása, tartósítása	52,1	19,6	21,3	3,6	3,8	3,7
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	14,8	5,9	8,3	0,2	0,4	0,1
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	2,8	0,8	1,0	0,3	0,7	0,0
Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	83,3	10,2	26,1	3,4	26,4	17,1
Olaj gyártása	42,0	11,8	0,8	12,5	1,6	15,3
Tejtermék gyártása	21,2	11,6	6,3	0,8	2,3	0,2
Malomipari termék gyártása	46,6	4,0	12,3	7,3	16,4	6,7
Kenyer, friss pékáru gyártása	19,7	9,3	3,4	2,1	3,7	1,2
Tésztafélék gyártása	14,3	2,6	5,4	5,2	1,0	0,1
Tartósított lisztésáru gyártása	4,1	1,3	0,8	0,3	1,1	0,6
Haszonállat-eledel gyártása	37,8	4,1	8,5	0,7	8,1	16,4
Hobbiállat-eledel gyártása	4,3	1,3	2,2	0,2	0,6	0,0
Szőlőbor termelése	30,1	9,0	6,6	5,5	4,7	4,3
Egyéb élelmiszeripar	174,4	73,2	64,7	7,7	13,7	15,2
Összesen	610,3	200,2	174,5	55,1	96,3	84,2

Megjegyzés: Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozásoknál is a korlátolt felelősségű társaságok és a részvénytársaságok fennálló hitelállománya a legjelentősebb, részesedésük együttesen 98,6 százalék volt 2020. december 31-én. Legkisebb hitelállománnyal a közkereseti társaságok, a betéti társaságok, valamint a szövetkezetek rendelkeztek (55. ábra).

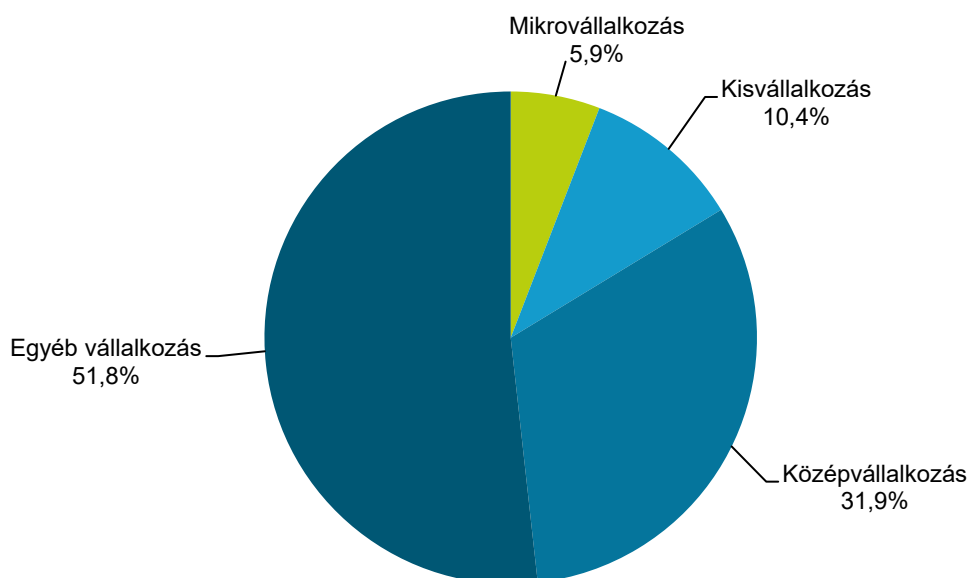
55. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek több mint háromnegyedét a korlátolt felelősségű társaságok tudhatták magukénak 2020-ban**

Megjegyzés: Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának több mint felét az egyéb vállalkozások (beleértve a nagyvállalkozásokat) adták, a mikro-, kis- és középvállalkozások hiteleinek aránya a teljes állományból 48,2 százalékot képviselt, ami 294,5 milliárd forintnak felelt meg.
- A kkv-k körében a középvállalkozások domináltak: a hitelállomány közel egyharmadát adták, emellett a kisvállalkozások részesedése 10,4 százalékot, a mikrovállalkozásoké pedig 5,9 százalékot tett ki a negyedik negyedévben (56. ábra).

56. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek több mint fele az egyéb vállalkozásokat finanszírozta 2020-ban**

Megjegyzés: Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások 2020-ban 314,6 milliárd forint hitelösszeget vettek fel, ami 50,3 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbit. A hitelösszeg zöme (39,2 százalék) egyéb éven belüli hitel és hosszú lejáratú forgóeszközhitel (31,3 százalék) volt (8. táblázat).
- Az új hitelek legnagyobb része, 18,8 százaléka az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazatba került, javarészt egyéb éven belüli hitel formájában. A legnagyobb növekedés is ezen szegmensnél volt megfigyelhető: az új hitelek értéke 25,3 milliárd forinttal haladta meg a megelőző évet.
- A szakágazatok közül az egyéb élelmiszeriparban tevékenykedő vállalkozások a 2019. évihez képest 24,0 milliárd forinttal kisebb hitelösszeget vettek fel.

8. táblázat: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások új hiteleinek zöme egyéb éven belüli hitel és hosszú lejáratú forgóeszközhitel volt 2020-ban**

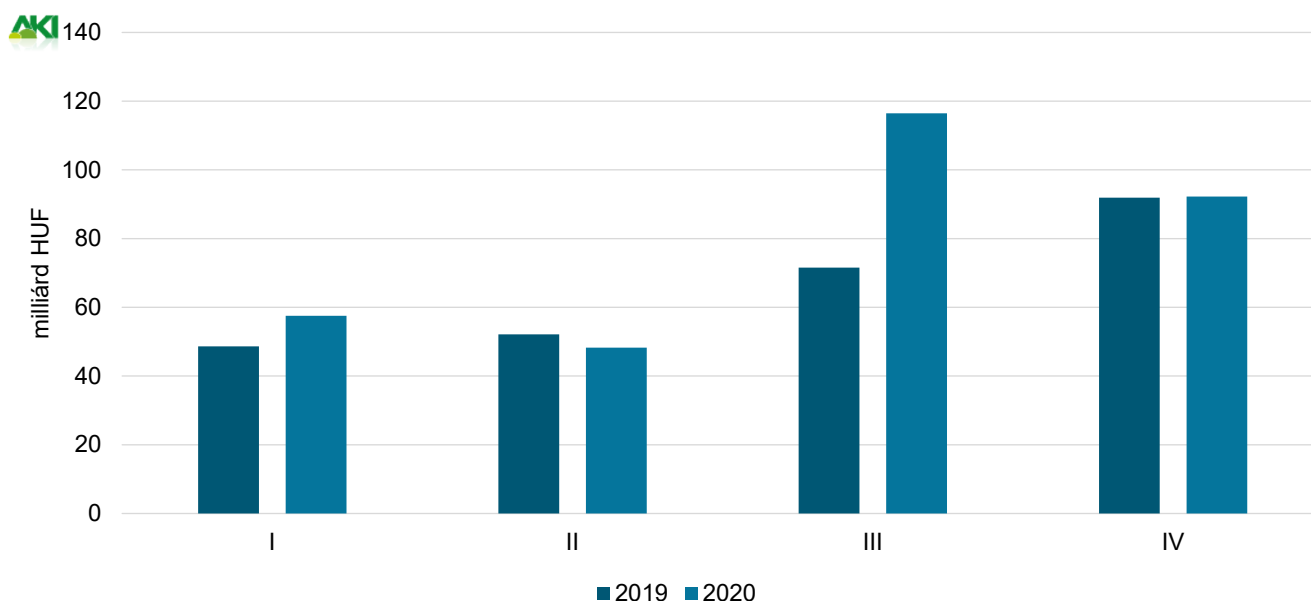
milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Húsfeldolgozás, -tartósítás	29,1	4,7	2,4	2,1	19,4	0,5
Baromfihús feldolgozása, tartósítása	21,2	2,3	7,7	2,3	8,3	0,6
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	9,0	0,9	7,8	0,3	0,1	0,0
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	2,2	0,6	0,9	0,3	0,5	0,0
Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	59,1	2,4	17,1	2,3	36,3	0,9
Olaj gyártása	25,0	6,6	0,0	4,4	0,7	13,2
Tejtermék gyártása	20,3	3,6	3,6	0,3	12,0	0,8
Malomipari termék gyártása	34,3	1,5	9,7	4,0	16,6	2,5
Kenyér, friss pékáru gyártása	4,3	0,6	2,0	1,2	0,2	0,1
Tésztafélék gyártása	11,7	0,8	6,6	2,7	1,2	0,4
Tartósított lisztésáru gyártása	3,2	0,9	1,0	0,3	0,9	0,2
Haszonállat-eledelel gyártása	25,8	2,8	6,5	0,8	10,1	5,5
Hobbiállat-eledelel gyártása	1,1	0,0	0,1	0,2	0,8	0,0
Szőlőbor termelése	13,0	1,4	5,3	3,0	1,4	1,9
Egyéb élelmiszeripar	55,1	5,2	27,6	5,1	14,8	2,4
Összesen	314,6	34,4	98,6	29,4	123,3	28,9

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások számára újonnan folyósított hitelek értéke 2020 negyedik negyedévében 92,3 milliárd forintot tett ki, amely 0,3 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbit és 24,2 milliárd forinttal maradt el az előző negyedétől. Az új hitelek iránt 2020 harmadik negyedévében mutatkozott kiemelkedő érdeklődés, amely szintén összefüggésbe hozható a Covid-19-járvánnyal (57. ábra).

57. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelfelvétele a III. negyedévben kiugró volt 2020-ban**

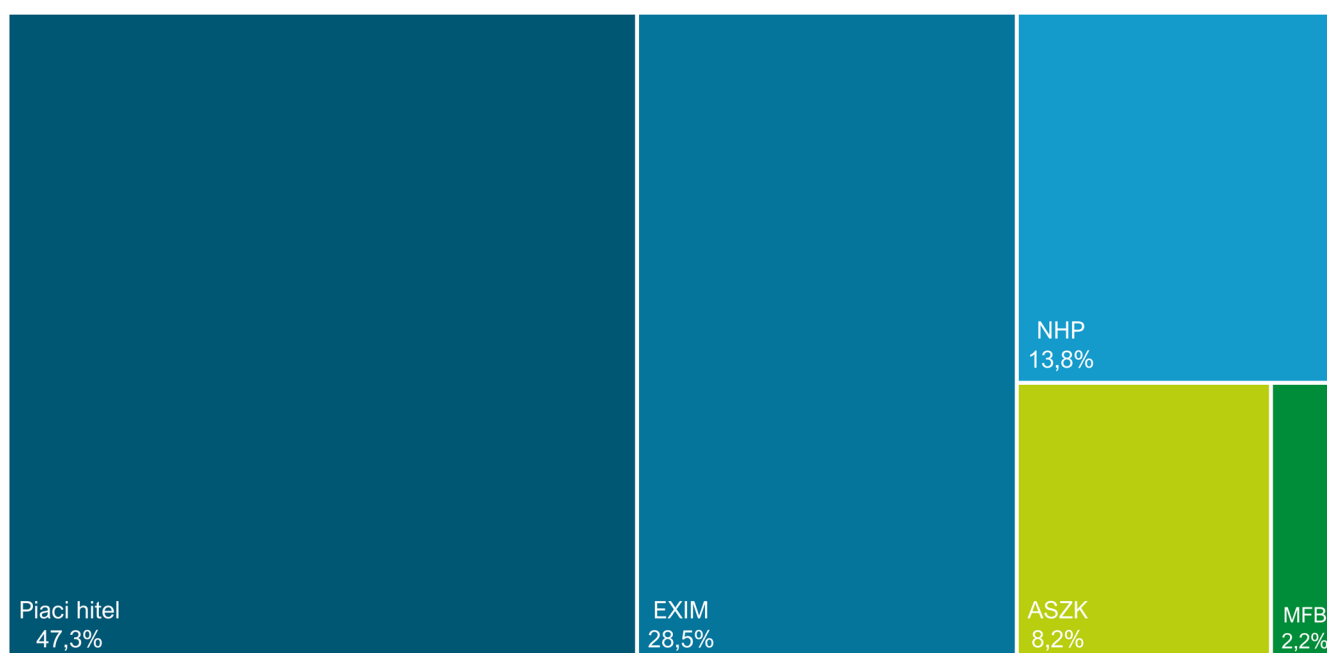

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kedvezményes finanszírozás az élelmiszeriparban

- Az élelmiszeriparban tevékenykedő vállalkozások hitelállományának csaknem fele (47,3 százaléka) piaci hitel volt 2020 negyedik negyedévében (58. ábra).
- A támogatott hitelkonstrukciók közül az Eximbank által finanszírozott hitelek fennálló állománya volt kiemelkedő az ágazatban, amely a hitelösszeg 28,5 százalékát adta 2020. december 31-én. Az NHP-hitelek állománya a szegmens hitelállományának 13,8 százalékát képezte. Az Agrár Széchenyi Kártya Folyósámla-hitel az élelmiszeriparban kevésbé volt népszerű, az ágazat hitelösszegéből mindössze 8,2 százalékos részesedéssel bírt.

58. ábra: **Az élelmiszeripari hitelek több mint fele kedvezményes hitel volt 2020-ban**

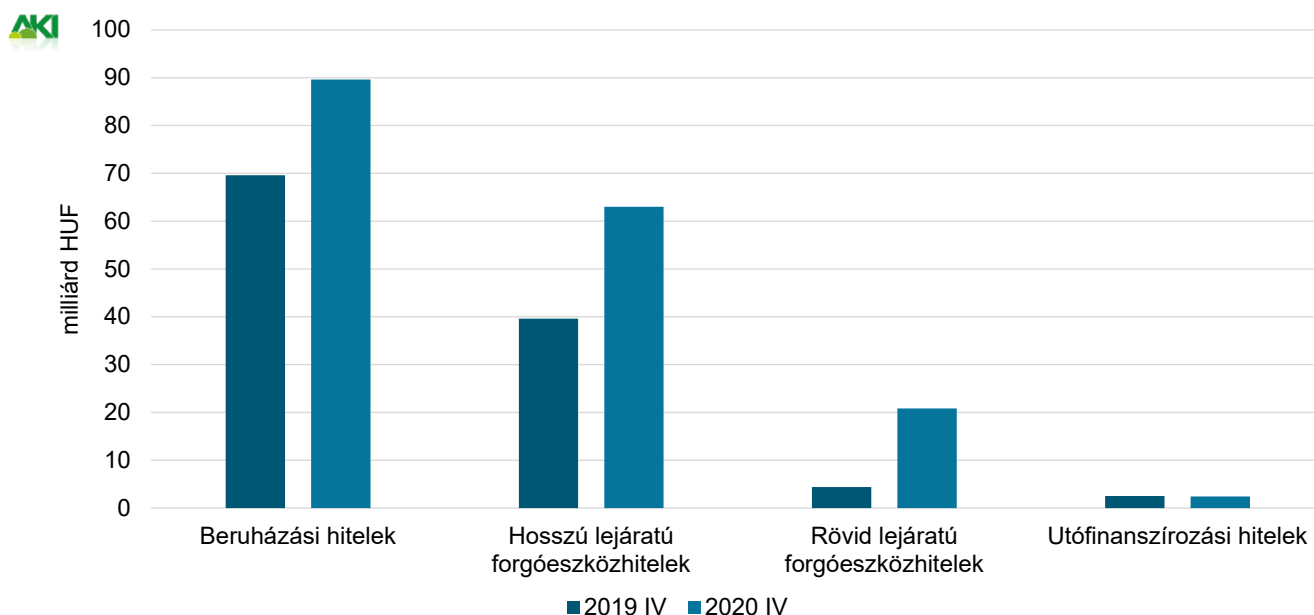
Megjegyzés: Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: MNB-, AM-, MFB-, KAVOSZ- és EXIM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

EXIM-konstrukciók

- Az Eximbank által az élelmiszeripar részére nyújtott exportösztönző hitelek összege 51,4 százalékkal 175,9 milliárd forintra nőtt egy év alatt (59. ábra). A növekedéshez a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek járultak hozzá legnagyobb mértékben, 39,2 százalékkal, a beruházási hitelek 33,5 százalékkal, a rövid lejáratú hitelek pedig további 27,5 százalékkal.

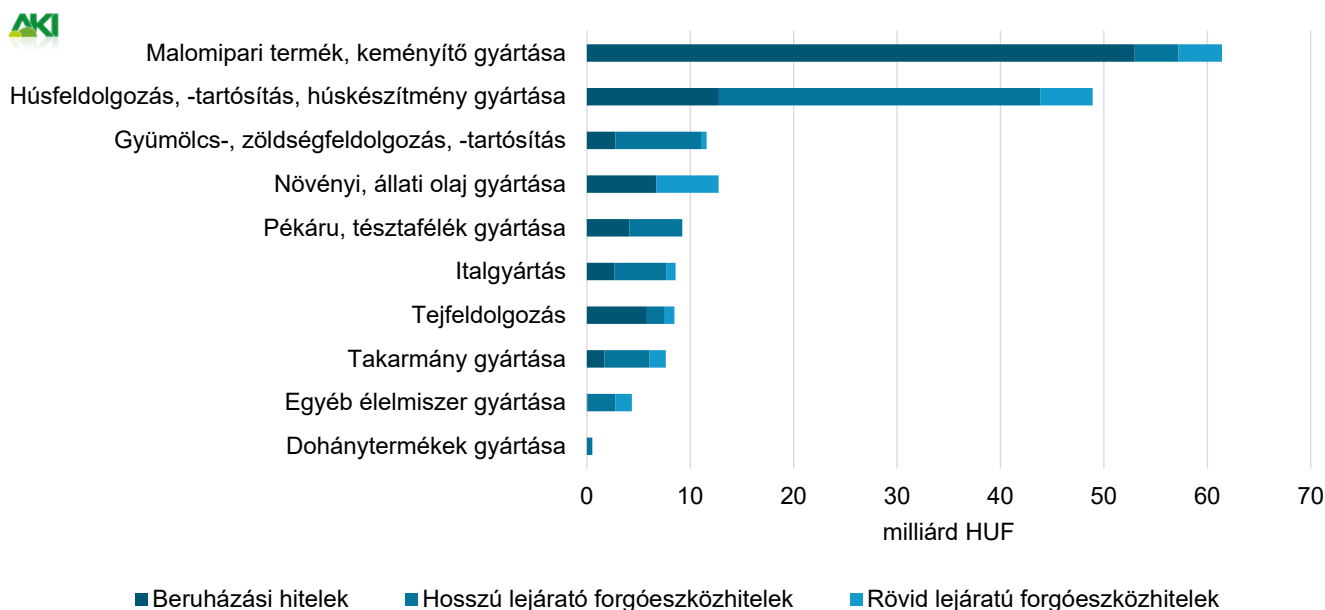
59. ábra: **Az Eximbank élelmiszeripari hitelei valamennyi hitelcél esetében növekedtek 2020-ban**

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az exportösztönző hitelek tekintetében a malomipari termék, keményítő gyártása, valamint a húsfeldolgozással foglalkozó alágazat érdemel kiemelt figyelmet, amely szegmensek együttesen az élelmiszeripar exportösztönző hiteleinek 62,7 százalékát tudhatták magukénak. Ez az arány az előző év azonos időszakában 9,3 százalékponttal volt kisebb. A szegmensek közül a malomipari termék, keményítő gyártása alágazat önmagában az összes felvett hitel több mint egyharmadát (34,9 százalék) adta. A többi al- és szakágazat hiteleinek értéke együttesen 65,5 milliárd forint volt a vizsgált időszakban (60. ábra).

60. ábra: **Az Eximbank élelmiszeripari hitelei leginkább a malomipari termékek, keményítő gyártása alágazatot finanszírozták 2020-ban**

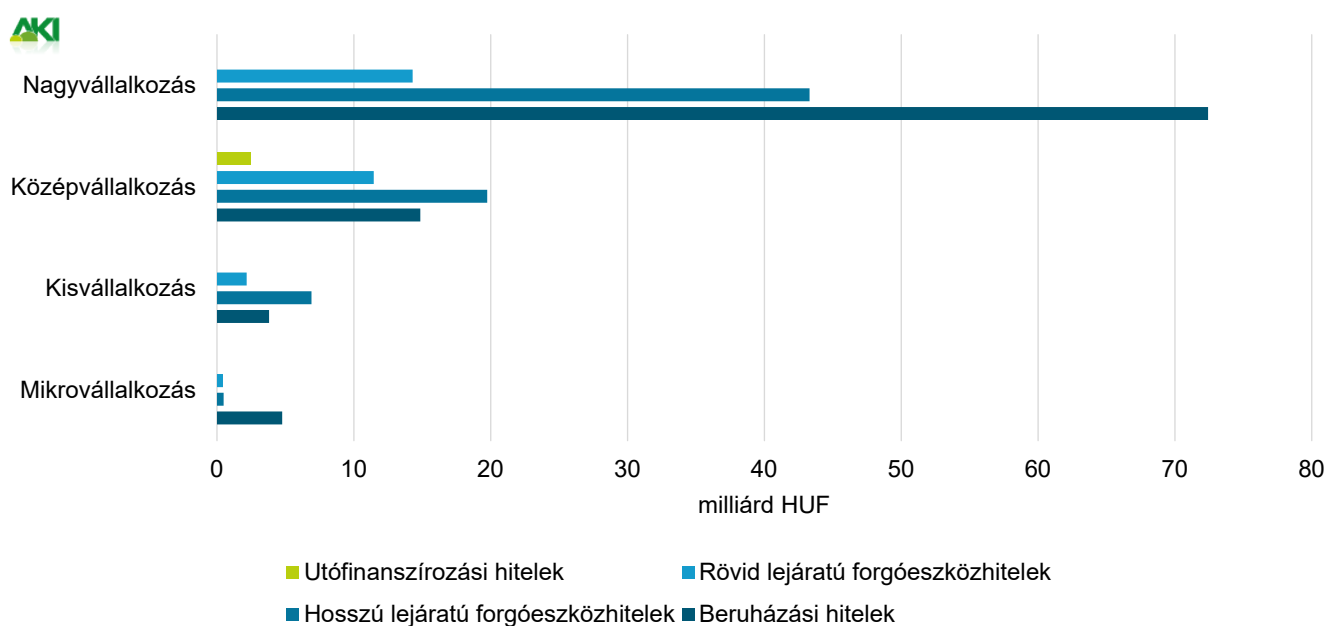

Megjegyzés: Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az EXIM exportösztönző hiteleinek túlnyomó többségét (90,6 százalékát) továbbra is a nagy- és középvállalkozások vették igénybe, ami együttesen 178,5 milliárd forintot jelentett (61. ábra).
- A nagy- és középvállalkozások hitelállományában azonban lejáratú idő szerinti átstrukturálódás volt megfigyelhető. A nagyvállalkozások exportösztönző hitelein belül a beruházási hitelek számottevő mértékben növekedtek: miközben az állomány 2020 harmadik negyedévében 43,7 milliárd forintot tett ki, a negyedik negyedévben már a 70 milliárd forintot is meghaladta. A középvállalkozások esetében a beruházási hitelállomány csökkent jelentősen, 38,7 milliárd forintról 14,9 milliárd forintra, miközben a hosszú lejáratú forgóeszközhitel állománya 8,9 milliárd forintról 19,8 milliárd forintra emelkedett.
- A mikro- és kisvállalkozásoknál szintén az éven túli hitelek domináltak, a rövid lejáratú forgóeszközhitel aránya előbbi esetében 7,7 százalékot, utóbbinál pedig 16,8 százalékot tett ki a hitelállomány egészéből.

61. ábra: **Az Eximbank exportösztönző hiteleit főként a nagyvállalkozások vették igénybe hosszú lejáratú hitel formájában 2020-ban**

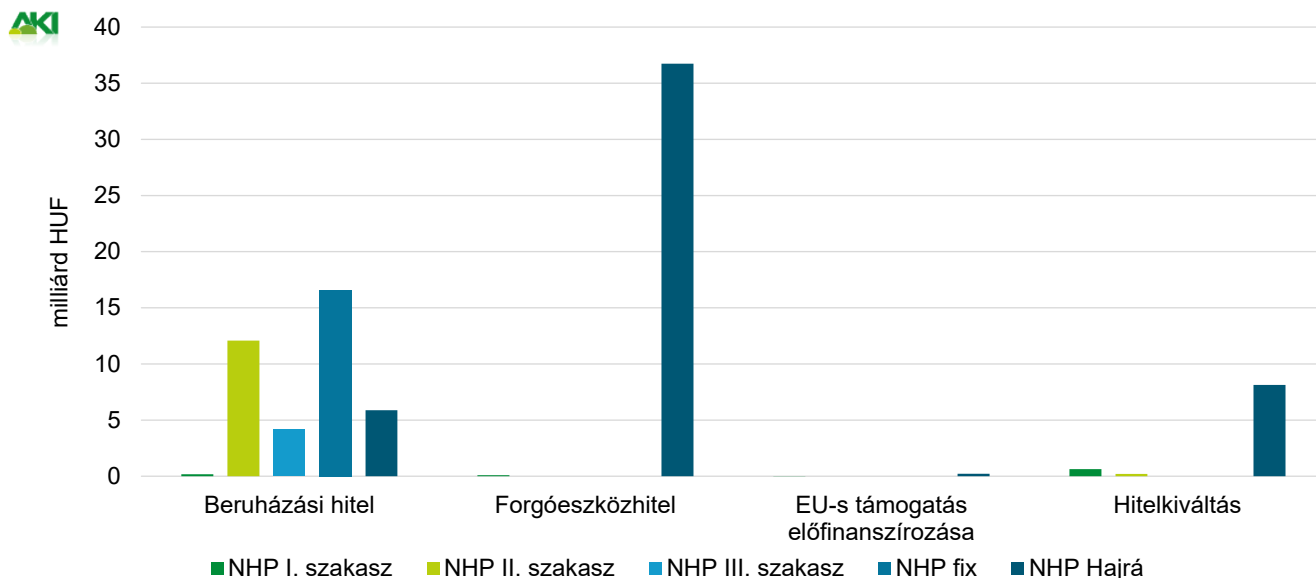

Megjegyzés: Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya a mezőgazdasági ágazat hitelállományát is tartalmazza. Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Növekedési Hitelprogram

- Az élelmiszeripar fennálló hitelállománya az NHP-konstrukciókhoz kapcsolódóan 84,9 milliárd forint volt 2020 negyedik negyedévében. A hitelállomány több mint fele, 51,0 milliárd forint az NHP Hajrá keretében került folyósításra javarészt forgóeszközhitel formájában (62. ábra).

62. ábra: **A Növekedési Hitelprogram Hajrá élelmiszeripari hitelei elsősorban forgóeszközöket finanszíroztak 2020-ban**

Megjegyzés: Az ágazati adat nem tartalmazza az egyéni vállalkozókat.
Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.
Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az NHP keretében a garanciaszervezetek által garantált, az élelmiszeriparba kihelyezett hitelállomány 5,6 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszakát, ezáltal 6,0 milliárd forintot tett ki 2020. december 31-én. Az állomány több mint felét az NHP Hajrához kapcsolódóan folyósították az ágazatban tevékenykedők számára (9. táblázat).

9. táblázat: **A Növekedési Hitelprogram garantált hitelállományának alakulása az élelmiszeriparban 2016 és 2020 között**

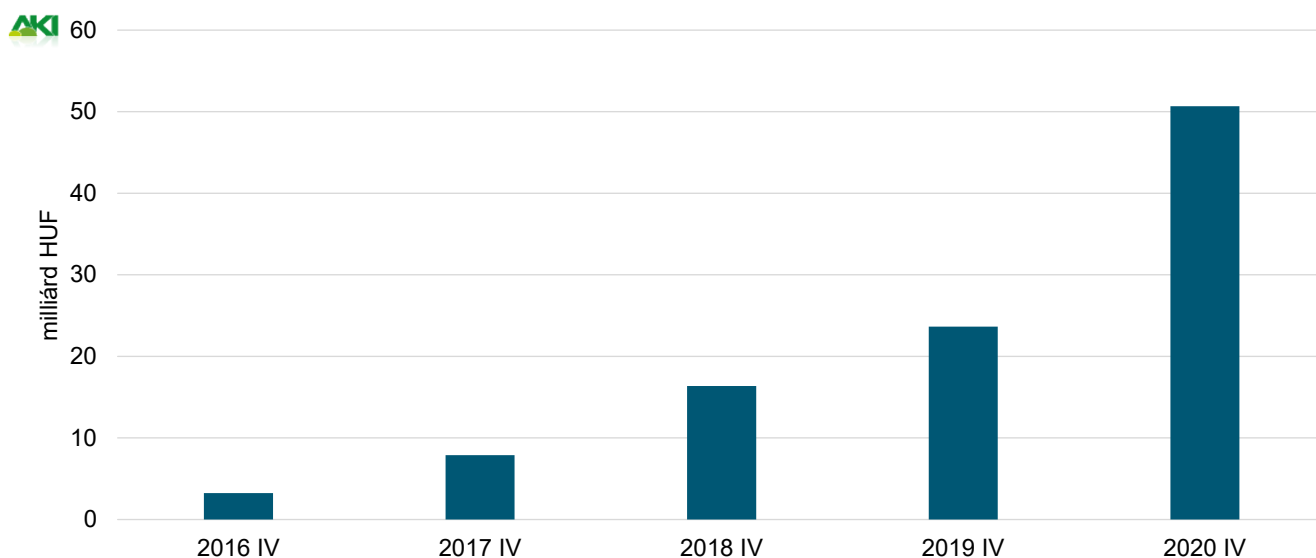
		Élelmiszeripar				milliárd HUF
Időszak		I. pillér	II. pillér	NHP fix	NHP Hajrá	
2016	I	8,3	1,0	–	–	
	II	11,6	1,0	–	–	
	III	10,3	1,0	–	–	
	IV	9,9	1,0	–	–	
2017	I	9,3	1,0	–	–	
	II	9,0	1,0	–	–	
	III	8,2	0,9	–	–	
	IV	7,4	0,4	–	–	
2018	I	6,9	0,3	–	–	
	II	6,8	0,3	–	–	
	III	6,3	0,3	–	–	
	IV	5,3	0,3	–	–	
2019	I	5,0	0,3	–	–	
	II	4,8	0,2	0,3	–	
	III	4,4	0,1	0,5	–	
	IV	4,4	0,1	1,1	–	
2020	I	3,9	0,1	1,6	–	
	II	3,8	0,1	2,0	–	
	III	3,8	0,4	–	1,1	
	IV	2,0	0,0	–	3,9	

Megjegyzés: Az NHP II. szakaszában hitelkiváltásra a II. pillér ad lehetőséget.
Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel

- Az élelmiszeripari vállalkozások ASZK Folyószámlahitel keretében leszerződött összege több mint kétszerezőre nőtt egy év alatt: az ágazatban tevékenykedő vállalkozások ténylegesen leszerződött hitelösszege 23,6 milliárd forintról 50,7 milliárd forintra emelkedett 2020 végére (63. ábra).

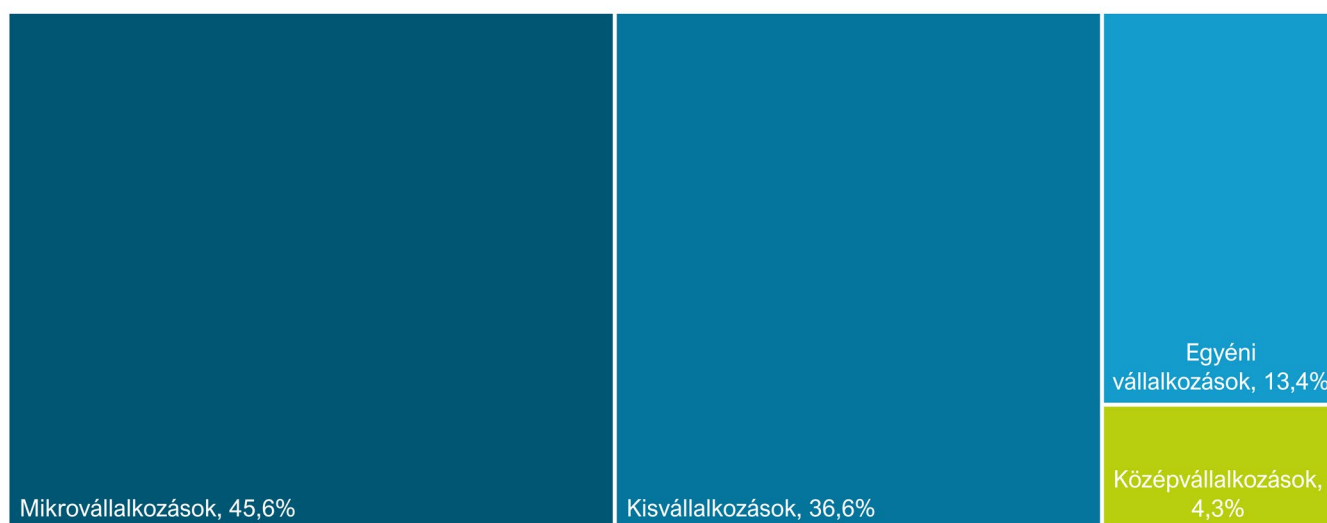
63. ábra: Az élelmiszeripar Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkerete jelentősen növekedett 2020-ban

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

- Az élelmiszeripar ASZK-folyószámlahitel keretösszegének zöme a társas vállalkozásokhoz köthető, az 50,7 milliárd forintos hitelállományból 43,9 milliárd forintot tudhattak magukénak 2020. december 31-én. Azon belül is a mikrovállalkozások rendelkeztek a legnagyobb hitelállománnyal, részesedésük 45,6 százalékot tett ki, miközben a kisvállalkozások a hitelállomány 36,6 százalékát tudhatták magukénak. A középvállalkozások részesedése 4,3 százalék, az egyéni vállalkozásoké ennél nagyobb, 13,4 százalék volt 2020 negyedik negyedévében (64. ábra).

64. ábra: Az élelmiszeripar Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeretének közel felét mikrovállalkozások igényelték 2020-ban

Megjegyzés: Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

MFB-hitelprogramok

- Az élelmiszeripari ágazatba kihelyezett kedvezményes hitelek fennálló állománya 2020. december 31-én 13,5 milliárd forintot tett ki, amely összeg 6,5 százalékkal volt nagyobb az előző évinél (10. táblázat). A hitelösszeget teljes egészében a társas vállalkozások igényelték, azon belül is a mikrovállalkozások bírtak a legnagyobb részesedéssel.

10. táblázat: **Az MFB élelmiszeripari hitelei elsősorban a mikrovállalkozásokat finanszírozták 2020-ban**

milliárd HUF

Megnevezés	Hitelek értéke
Egyéni gazdaságok	0,0
Társas vállalkozások	12,4
ebből	
Mikrovállalkozás	7,0
Kisvállalkozás	2,1
Középvállalkozás	1,2
Nagyvállalkozás	2,2
Nem ismert*	1,0
Összesen	13,5

Megjegyzés: A csillaggal jelölt kategória tartalma: nem besorolható, nem ismert, felszámolás miatt nem besorolható és nonprofit vállalkozások.

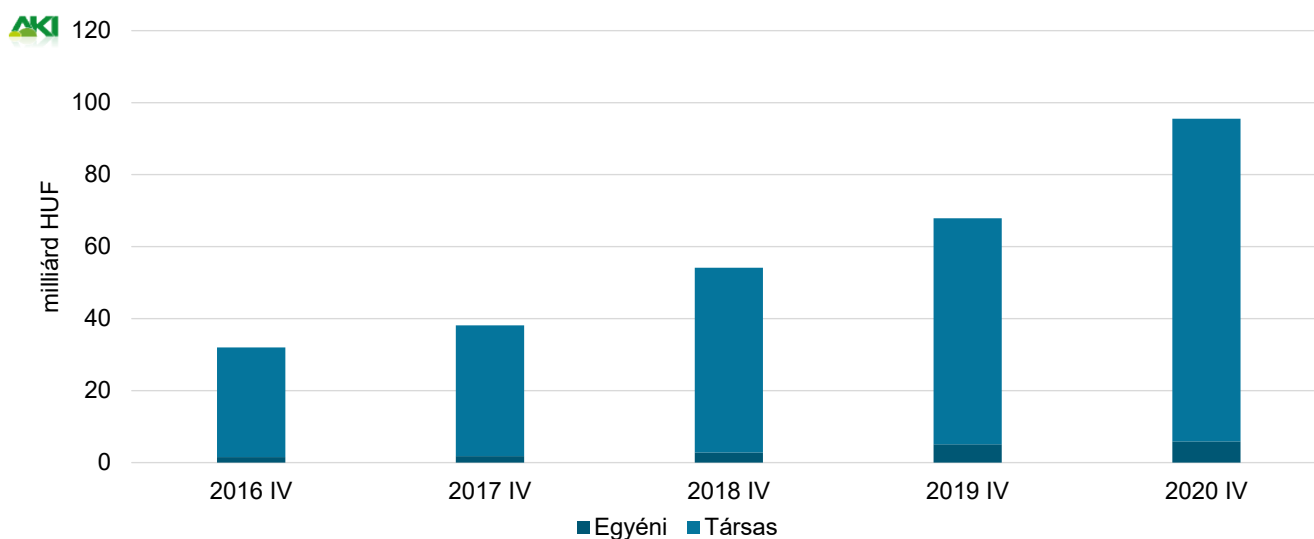
Az adatok a 2020. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: MFB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban

- Az élelmiszeripar garantált hitelállományában a mezőgazdasághoz hasonlóan az elmúlt öt évben dinamikus emelkedés volt megfigyelhető, ami 2020 negyedik negyedévében tovább folytatódott: a garantált hitelek összege 40,7 százalékkal 95,5 milliárd forintra nőtt egy év alatt (65. ábra). A növekedés szinte teljes egészében a társas vállalkozásoknak tulajdonítható, miközben az egyéni gazdaságok részesedése a garantált hitelállományból továbbra is elenyésző, mindössze 5,9 milliárd forint volt 2020. december 31-én.

65. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások garantált hitelállománya tovább bővült 2020-ban**

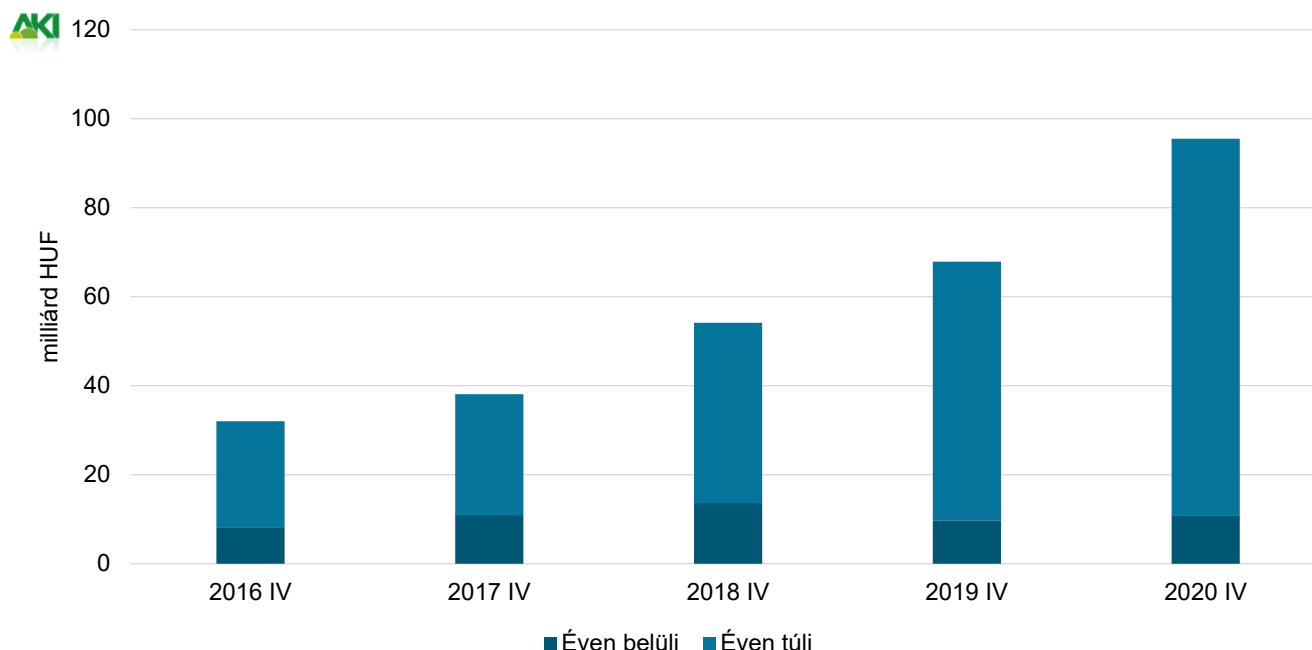

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 72,0–76,1 százalék volt 2020 negyedik negyedévének végén.

Forrás: AVHGA-, Garantiqa-adatok és az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari vállalkozások hitelállományában az éven túli hitelek nőttek legnagyobb mértékben, 45,6 százalékkal 84,6 milliárd forintra. Az éven belüli garantált hitelek értéke a hosszú lejáratú hitelekénél jóval kisebb mértékben emelkedett, az állomány 11,8 százalékkal 10,9 milliárd forintra bővült (66. ábra).

66. ábra: **Az élelmiszeriparban kiemelkedő volt az éven túli garantált hitelek növekedése 2020-ban**

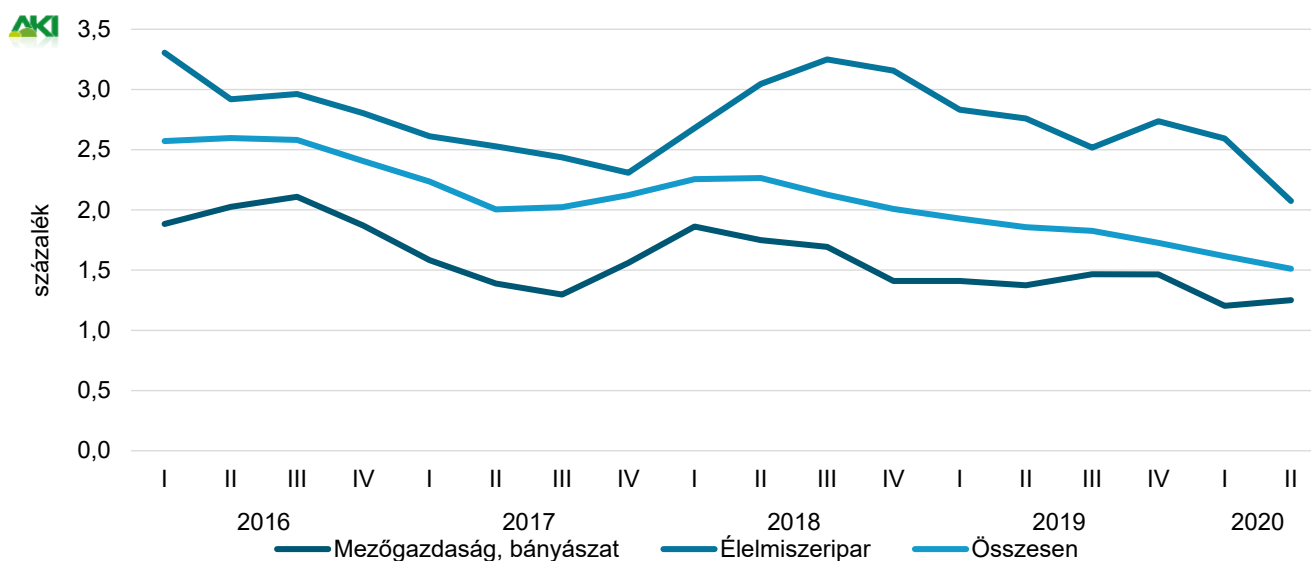
Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 72,0–76,1 százalék volt 2020 negyedik negyedévének végén.

Forrás: AVHGA-, Garantiqa-adatok és az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Ágazati csődráták

- Az ágazati csődráták egy adott ágazatban csődeljárás alatt lévő és az egy évvel korábban működő társas vállalkozások százalékos arányát mutatja. A mutató értékelésével képet kaphatunk egy adott ágazat pénzügyi stabilitásának helyzetéről, illetve annak tendenciájáról.
- A nemzetgazdaság összesített csődrátája fokozatosan javult a vizsgált években: a mutató értéke 2020-ban 1,5 százalékra csökkent.
- Ugyan a mezőgazdaság csődrátája 2020 második negyedévében 0,1 százalékponttal nőtt az előző negyedévhez képest, az ágazat 1,3 százalékos csődrátáértéke az elmúlt öt évben a legkedvezőbbnek számított.
- Az élelmiszeripari csődráták értéke 2018 második felétől fokozatosan javult, olyannyira, hogy 2020 második negyedévében 2,1 százalékra mérséklődött.
- A nemzetgazdaság szakágazatai között a legkevésbé eladósodott ágazatnak továbbra is az ingatlanügyletek minősült: az ágazat csődrátája 1,0 százalékot tett ki 2020 második negyedévében. A legeladósodottabb ágazat változatlanul az építőipar volt, amelynek csődrátáértéke mintegy 2,5 százalékon stagnált az elmúlt másfél évben. Az egyéb szolgáltatások szektor csődrátája 2018 második negyedéve óta fokozatosan csökkent, 2020 második negyedévére pedig már 1,8 százalékra mérséklődött (67. ábra).

67. ábra: A mezőgazdaság és az élelmiszeripar ágazati csődrátája csökkent 2020-ban

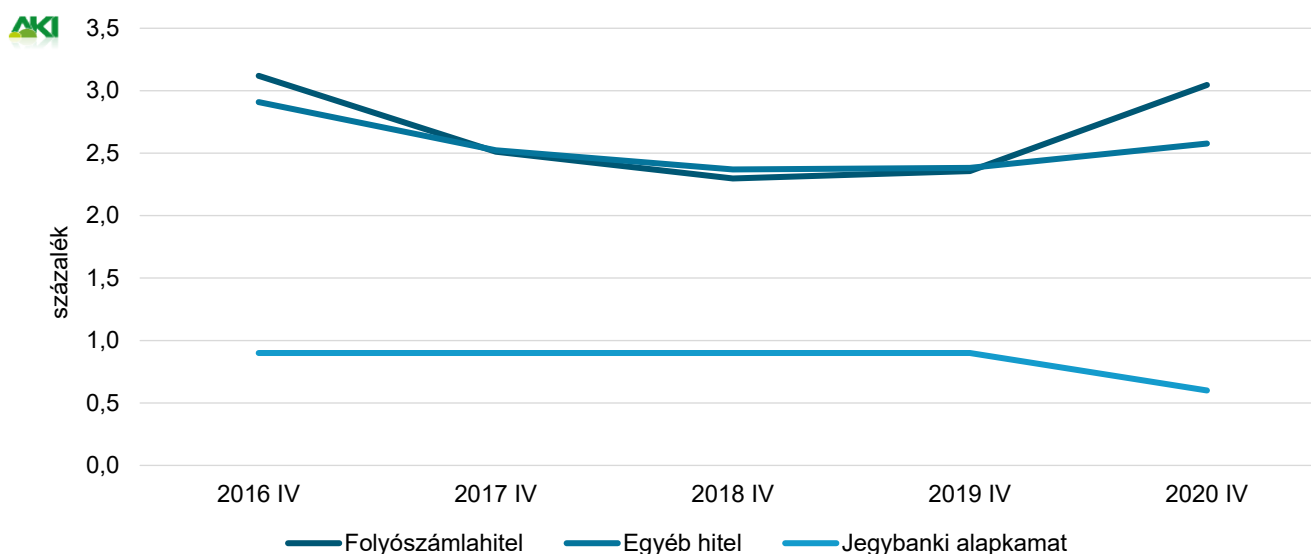

Forrás: Magyar Nemzeti Bank, Pénzügyi Stabilitási Jelentés, 2020. november alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Jegybanksi kamat és a vállalati szektor kamatai

- A jegybanksi alapkamat 2016 óta 0,90 százalékponton stagnált, azonban mivel az erős dezinflációs hatások miatt az inflációs kilátások tartósan lefelé mozdultak el, míg a hazai gazdaság teljesítménye a korábban vártnál mérsékeltebben alakult, az árstabilitás fenntartása és a gazdasági növekedés helyreállításának támogatása érdekében a Monetáris Tanács a jegybanksi alapkamat mértékét júniusban 0,75 százalékra mérsékelte⁵, majd júliusban további 15 bázispontos csökkentéssel 0,60 százalékban állapította meg.⁶
- A vizsgált időszakban az egyéb hitelek átlagos évesített kamatlába 2019-ig fokozatosan csökkent, 2020 negyedik negyedévében azonban 0,2 százalékponttal emelkedett. A folyószámlahitelek kamata az előző év azonos időszakához képest 0,6 százalékponttal 3,0 százalékra emelkedett (68. ábra).

68. ábra: A folyószámla- és az egyéb hitelek kamata emelkedett 2020-ban

Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

⁵ Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2020. június 23-i üléséről.

⁶ Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2020. július 21-i üléséről.

€	88,871 €	0,88 %
€	80,261 €	0,88 %
€	68,781 €	0,88 %
€	110,845 €	0,88 %
€	183,141 €	0,88 %
€	70,853 €	0,64 %

